

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

**موافقنامه، شرایط عمومی، شرایط خصوصی و پیوست‌های
پیمان طراحی و مهندسی، تأمین مصالح و تجهیزات،
ساختمان و نصب (EPC) برای کارهای صنعتی**

<https://moamelat.net>

سایت معاملات

وزارت نفت	سازمان برنامه و بودجه کشور
معاونت مهندسی و پژوهش و فناوری	معاونت فنی، امور زیربنایی و تولیدی
اداره کل نظام فنی و اجرایی و ارزشیابی طرحها	امور نظام فنی اجرایی، مشاورین و پیمانکاران

با اسمه تعالیٰ

رئاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور
رئیس سازمان

<https://moamelat.net>

سایت معاملات

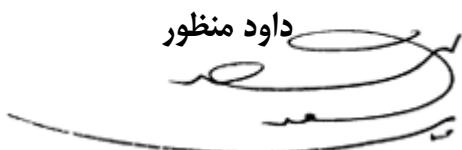
۱۴۰۲/۱۱۴۶۵۰	شماره:	بخشنامه به دستگاه‌های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران
۱۴۰۲/۰۳/۰۹	تاریخ:	موضع: ابلاغ موافقت‌نامه، شرایط عمومی، شرایط خصوصی و پیوست‌های پیمان‌های EPC برای کارهای صنعتی

به استناد ماده ۳۴ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور و آئین نامه نظام فنی و اجرایی یکپارچه کشور (موضوع تصویب‌نامه شماره ۲۵۲۵۴/ت ۵۷۶۹۷ هـ مورخ ۱۴۰۰/۰۳/۰۸ هیات وزیران) و ماده ۲۳ قانون برنامه و بودجه، به پیوست مجموعه «موافقت‌نامه، شرایط عمومی، شرایط خصوصی و پیوست‌های پیمان‌های طراحی و مهندسی، تامین مصالح و تجهیزات، ساختمان و نصب (EPC) برای کارهای صنعتی»، برای انعقاد پیمان‌هایی که تامین مالی تمام یا بخشی از آن‌ها از محل وجوده عمومی باشد، برای اجرا از تاریخ ۱۴۰۲/۱۰/۰۱ به صورت لازم‌الاجرا ابلاغ می‌گردد. تا تاریخ اشاره شده، استفاده از بخشنامه به تشخیص دستگاه اجرایی است.

پیش از آغاز فرایند ارجاع کار، کارفرما باید مطالعات طراحی مفهومی (Conceptual design) و مهندسی پایه (Basic engineering) پروژه را انجام و پس از آن نسبت به انعقاد پیمان بر اساس این بخشنامه اقدام نماید.

معاونت فنی، امور زیربنایی و تولیدی سازمان برنامه و بودجه تا مدت ۶ ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این بخشنامه، موارد اصلاحی (احتمالی) را اعمال و از طریق پایگاه Nezamfanni.ir اطلاع‌رسانی می‌نماید. این بخشنامه برای قراردادهای منعقده پس از تاریخ ۱۴۰۲/۱۰/۰۱، جایگزین بخشنامه شماره ۵۴/۷۱۰۵-۱۰۵/۱۸۹۲۹ مورخ ۸۰/۱۱/۱۴ می‌باشد.

داود منظور

پیمان طراحی و مهندسی، تأمین مصالح و تجهیزات،
ساختمان و نصب (EPC¹)
برای کارهای صنعتی

<https://moamelat.net>

سایت معاملات

فهرست مطالب

۱.....	موافقت نامه
۳.....	ماده ۱ - موضوع پیمان
۳.....	ماده ۲ - استناد و مدارک پیمان
۳.....	ماده ۳ - مبلغ پیمان
۴.....	ماده ۴ - نحوه پرداخت
۴.....	ماده ۵ - تاریخ شروع اعتبار، شروع کار و مدت پیمان
۵.....	ماده ۶ - حد مسئولیت مالی پیمانکار
۵.....	ماده ۷ - مشاور کارفرما
۷.....	شرایط عمومی پیمان
۹.....	فصل ۱: تعریف‌ها و تفسیرها
۹.....	ماده ۱ - تعریف‌ها
۱۲.....	ماده ۲ - تفسیرها
۱۳.....	فصل ۲: اقدام‌های اولیه
۱۳.....	ماده ۳ - اقدام‌های اولیه پس از عقد پیمان
۱۵.....	فصل ۳: استناد پیمان
۱۵.....	ماده ۴ - هدف استناد پیمان
۱۵.....	ماده ۵ - اولویت استناد
۱۵.....	ماده ۶ - استانداردها، مقررات و مراجع
۱۵.....	ماده ۷ - استناد و مدارک فنی، طراحی و مهندسی
۱۶.....	ماده ۸ - ابلاغیه‌ها
۱۷.....	ماده ۹ - مالکیت استناد و استفاده مجدد از آن‌ها، حقوق ثبت شده
۱۷.....	ماده ۱۰ - زبان حاکم
۱۸.....	فصل ۴: تضامین و بیمه‌نامه‌ها
۱۸.....	ماده ۱۱ - تضمین پیش‌پرداخت
۱۸.....	ماده ۱۲ - تضمین حسن اجرای کار (تضمين استرداد کسور حسن انجام کار)
۱۸.....	ماده ۱۳ - تضمین انجام تعهدات
۱۸.....	ماده ۱۴ - آزادسازی تضامین
۱۹.....	ماده ۱۵ - انواع بیمه‌نامه‌ها، مسئولیت تهیه، حفظ اعتبار و تمدید آن‌ها
۲۰.....	ماده ۱۶ - محتوای بیمه‌نامه‌ها
۲۰.....	ماده ۱۷ - تعهد کارفرما درخصوص بیمه‌نامه‌ها
۲۰.....	ماده ۱۸ - دریافت خسارت از بیمه‌گر
۲۱.....	ماده ۱۹ - موارد چشم‌پوشی از ادعای خسارت اضافی، مرتبط با مواد بیمه
۲۱.....	ماده ۲۰ - بیمه‌نامه‌ها، در شرایط تحویل قسمتی از کار به کارفرما
۲۱.....	ماده ۲۱ - انطباق متن تضامین و بیمه‌نامه‌ها، با شرایط پیمان
۲۱.....	ماده ۲۲ - مراجع صادر کننده تضامین و بیمه‌نامه‌ها
۲۱.....	ماده ۲۳ - حفظ اعتبار و تمدید بیمه‌نامه‌ها
۲۲.....	فصل ۵: تعهدات و مسئولیت‌های پیمانکار
۲۳.....	ماده ۲۴ - کلیات تعهدات و مسئولیت‌های پیمانکار
۲۳.....	ماده ۲۵ - انجام خدمات طراحی و مهندسی و واگذاری لیسانس
۲۴.....	ماده ۲۶ - مدیریت و نظارت بر کار

۲۷ - تأمین نیروی کار	۲۴
۲۸ - الزامات و رویه‌های مدیریت HSE و مقررات کارگاهی	۲۵
۲۹ - تأمین مصالح و تجهیزات، حمل و انبارداری آنها	۲۹
۳۰ - ماشین‌آلات و ابزار‌آلات و تأسیسات موقت	۳۰
۳۱ - تهیه روش‌های اجرایی و نقشه‌های کارگاهی	۳۱
۳۲ - برنامه پیشرفت کار	۳۲
۳۳ - فروشنده‌گان و پیمانکاران جزء	۳۱
۳۴ - مالیات، حق بیمه تأمین اجتماعی، عوارض و سایر حقوق دولتی	۳۲
۳۵ - دریافت بیمه‌نامه‌ها	۳۲
۳۶ - محramانه نگهداری اسناد و مدارک پیمان	۳۲
۳۷ - تأییدات پیمانکار	۳۲
فصل ۶: هماهنگی با سایر پیمانکاران	۲۵
۳۸ - هماهنگی با سایر پیمانکاران مرتبط با موضوع پیمان	۳۵
فصل ۷: تعهدات و مسئولیت‌های کارفرما	۲۶
۳۹ - تعیین نماینده	۳۶
۴۰ - تحويل زمین و دادن اطلاعات مرتبط با آن	۳۶
۴۱ - دقت اطلاعات و مدارک	۳۷
۴۲ - پرداخت صورت‌وضعیت‌ها و پیش‌پرداخت	۳۷
۴۳ - بررسی بهموقع مدارک تسلیمی پیمانکار	۳۷
۴۴ - بیمه‌نامه‌های در تعهد کارفرما	۳۷
۴۵ - صدور مجوزها	۳۷
۴۶ - تسهیلات دوران ساختمان و نصب	۳۷
۴۷ - انجام بهموقع کارهای طراحی و مهندسی، تأمین مصالح و تجهیزات و ساختمان و نصب در تعهد کارفرما	۳۸
۴۸ - پرداخت حقوق و هزینه‌های گمرکی	۳۸
فصل ۸: تغییر در کارها	۳۹
۴۹ - تغییر در کارها	۳۹
فصل ۹: مشاور کارفرما، بازرگانی و کنترل کیفی کار	۴۲
۵۰ - مشاور کارفرما	۴۲
۵۱ - بازرگانی و کنترل کیفی کار	۴۲
فصل ۱۰: پرداخت‌های به پیمانکار و تغییرات مبلغ پیمان	۴۴
۵۲ - شمول مبلغ پیمان	۴۴
۵۳ - پرداخت‌های موقت	۴۵
۵۴ - مبالغ مشروط	۴۷
۵۵ - پرداخت‌های ارزی	۴۷
۵۶ - تغییرات در مبلغ پیمان	۴۷
۵۷ - صورت‌وضعیت قطعی	۴۸
فصل ۱۱: مراحل تکمیل و تحويل کار	۵۲
۵۸ - تکمیل مکانیکی و پیش‌راهاندازی	۵۲
۵۹ - راهاندازی و آزمایش عملکردی	۵۲
۶۰ - تحويل موقت	۵۳
۶۱ - دوره مسئولیت رفع نقص	۵۴

..... ۵۵	ماده ۶۲ - تحويل قطعی
..... ۵۷	فصل ۱۲: تغييرات مدت پيمان، تأخير، تعليق، فسخ و خاتمه پيمان
..... ۵۷	ماده ۶۳ - زمان‌های پیمان
..... ۵۷	ماده ۶۴ - تغييرات مدت پيمان
..... ۵۹	ماده ۶۵ - تعليق و توقيف کارها
..... ۶۰	ماده ۶۶ - تأخير در اتمام بهموقع کار یا قسمت‌های اصلی کار
..... ۶۰	ماده ۶۷ - خاتمه پیمان بنا بر مصلحت کارفرما
..... ۶۲	ماده ۶۸ - فسخ پیمان توسط کارفرما ناشی از نقض تعهدات پیمانکار
..... ۶۶	ماده ۶۹ - خاتمه پیمان توسط پیمانکار ناشی از نقض تعهدات کارفرما
..... ۶۶	ماده ۷۰ - خاتمه پیمان به علت وقوع حوادث قهری
..... ۶۷	فصل ۱۳: خطرات و زيان‌های احتمالي و مسئوليت دو طرف پيمان
..... ۶۷	ماده ۷۱ - مسئوليت‌های کارفرما در پذيرش ضرر و زيان
..... ۶۷	ماده ۷۲ - مسئوليت‌های پیمانکار در پذيرش ضرر و زيان
..... ۶۷	ماده ۷۳ - وقوع حوادث قهری و شرایط تنگنا
..... ۶۹	ماده ۷۴ - حد مسئوليت مالی پیمانکار
..... ۷۰	فصل ۱۴: حل اختلاف، اقامتگاه قانوني، قانون حاكم
..... ۷۰	ماده ۷۵ - حل اختلاف
..... ۷۱	ماده ۷۶ - اقامتگاه کارفرما و پیمانکار
..... ۷۱	ماده ۷۷ - قوانين و مقررات حاكم بر پیمان
..... ۷۳	شرایط خصوصي پیمان
..... ۷۹	پيوست‌ها

موافقت نامه

موافقتنامه

این موافقتنامه، در تاریخ ..... بین شرکت ..... با شناسه ملی .....، با کد اقتصادی ..... به نشانی و کد پستی ..... که در این پیمان «کارفرما» نامیده می‌شود، از یک طرف و شرکت ..... با شماره ثبت .....، با شناسه ملی .....، با کد اقتصادی ..... به نشانی و کد پستی ..... که در این پیمان «پیمانکار» نامیده می‌شود، از طرف دیگر، طبق مقررات و شرایطی که در اسناد و مدارک این پیمان درج شده است، در شهر .... منعقد گردید.

در این موافقتنامه، کلمات و عبارت‌ها، دارای همان معانی هستند که در شرایط عمومی و خصوصی پیمان به آن‌ها اطلاق شده است.

ماده ۱ - موضوع پیمان

عبارت است از انجام خدمات طراحی^۲ و مهندسی^۳، تأمین مصالح و تجهیزات^۴، انجام کارهای ساختمان و نصب، پیش‌راهندازی^۵، راه‌اندازی^۶ و سایر خدمات به شرح درج شده در اسناد و مدارک پیمان از جمله پیوست شماره ۱۰ پیمان برای احداث ..... واقع در .....

ماده ۲ - اسناد و مدارک پیمان

اسناد و مدارک زیر در مجموع تشکیل‌دهنده پیمان بین طرفین بوده و هر یک به عنوان جزئی از پیمان محسوب می‌شود. در صورت بروز تناقض، اختلاف و ابهام، اولویت بین اسناد و مدارک به ترتیب زیر خواهد بود:

الف- موافقتنامه حاضر

ب- شرایط عمومی^۷

ج- شرایط خصوصی^۸

د- پیوست‌ها (با استنتاج منطقی از عنوان و مفاد هر پیوست و ارتباط موضوعی آن با تناقض یا اختلافی که بروز نموده است، اولویت پیوست‌ها مشخص می‌شود. در این راستا درخصوص مبلغ پیمان، پیوست شماره ۱ پیمان و درخصوص کارهای پیمان، پیوست شماره ۱۰ بین دیگر پیوست‌ها دارای اولویت می‌باشند).

ه- سایر اسناد و مدارکی که بر اساس مفاد پیمان در مدت اجرای کار تنظیم می‌شود و به تأیید دو طرف پیمان می‌رسد.

ماده ۳ - مبلغ پیمان

۱-۳ کارفرما در برابر انجام تعهدات پیمانکار مطابق پیمان، مبلغ پیمان را که شامل بخش‌های ریالی و ارزی زیر است، به پیمانکار می‌پردازد؛ مبلغ پیمان شامل مبلغ مشروط نیز می‌باشد.

مبلغ ریالی: ..... (به عدد) ..... (به حروف)

مبلغ ارزی: ..... (به عدد) ..... (به حروف)

تفکیک مبلغ پیمان، طبق پیوست شماره ۱ پیمان است.

مبلغ مشروط^۹: مبلغی به شرح زیر که مطابق ماده ۵۴ شرایط عمومی و پیوست شماره ۱۷ پیمان بوده و جزو

^۱ Design

^۲ Engineering

^۳ Procurement

^۴ Pre-Commissioning

^۵ Commissioning

^۶ General Conditions

^۷ Particular Conditions

^۸ Provisional Sum

مبلغ پیمان می‌باشد. درج مبلغ مشروط در پیمان، هیچ‌گونه تعهدی برای کارفرما در برابر پیمانکار ایجاد نمی‌کند.
جمع مبلغ مشروط در بخش‌های ریالی و ارزی که در این بند درج می‌شود نمی‌تواند از ۱۰ (ده) درصد مجموع مبلغ پیمان در بخش‌های ریالی و ارزی مندرج در بند ۱-۳ موافقتنامه تجاوز نماید.

مبلغ ریالی: ..... (به عدد) ..... (به حروف)

مبلغ ارزی: ..... (به عدد) ..... (به حروف)

۲-۳ تغییر مبلغ پیمان: مبلغ پیمان مطابق مفاد ماده ۵۶ شرایط عمومی تغییر می‌یابد.

ماده ۴ - نحوه پرداخت

۱-۴ پرداخت‌ها به پیمانکار، طبق مفاد پیمان و با رعایت پیوست شماره ۵ پیمان انجام می‌شود.

۲-۴ در مواردی که نیاز به گشايش اعتبار اسنادی است، نحوه گشايش اعتبار اسنادی و موارد مربوط، طبق پیوست شماره ۷ پیمان است.

۳-۴ در مواردی که بخشی از مبلغ پیمان به ارز خارجی تعیین شده باشد، مطابق ماده ۵۵ شرایط عمومی عمل می‌شود.

ماده ۵ - تاریخ شروع اعتبار، شروع کار و مدت پیمان

۱-۵ تاریخ شروع اعتبار:

این پیمان پس از تسلیم تضمین انجام تعهدات، امضای پیمان و مبادله (یا ابلاغ از سوی کارفرما) معتبر و نافذ است.
تسلیم تضمین انجام تعهدات قبل از امضا و مبادله پیمان الزامی است.

۲-۵ تاریخ شروع کار:

تاریخ شروع کار حداقل ۲۸ (بیست و هشت) روز پس از تاریخ شروع اعتبار پیمان است که باید توسط کارفرما به پیمانکار ابلاغ شود. در غیر این صورت پایان مهلت ۲۸ (بیست و هشت) روز، تاریخ شروع کار تلقی می‌شود. تاریخ صدور ابلاغیه شروع کار توسط کارفرما نباید کمتر از ۱۴ (چهارده) روز قبل از تاریخ شروع کار باشد.

تبصره: چنانچه شروع کار منوط به تحقق شرایطی از جمله پرداخت بخشی از پیش‌پرداخت^{۱۰} پس از ارائه تضمین پیش‌پرداخت توسط پیمانکار، گشايش اعتبار اسنادی یا تحويل زمین توسط کارفرما باشد، باید این شرایط و مهلت کارفرما برای ابلاغ تاریخ شروع کار، در شرایط خصوصی بیان شود. در صورت عدم تحقق شرایط شروع کار توسط کارفرما مطابق شرایط خصوصی، پیمانکار می‌تواند مطابق ماده ۶۹ شرایط عمومی، پیمان را خاتمه دهد.

۳-۵ مدت پیمان و مدت دوره مسئولیت رفع نقص

مدت پیمان که همان مدت اجرای کار می‌باشد از تاریخ شروع کار تا تاریخ تحويل موقت^{۱۱} بوده و ..... روز است.

مدت دوره مسئولیت رفع نقص مدت زمان بین تحويل موقت تا تحويل قطعی بوده و ..... روز است.

برنامه زمانی کلی مشتمل بر برنامه کلی بخش‌های کار (طراحی و مهندسی، تأمین مصالح و تجهیزات، ساختمان و نصب) و جزئیات مقاطع زمانی قسمت‌های اصلی کار^{۱۲}، در پیوست شماره ۱۴ پیمان مشخص شده است.
تغییرات مدت پیمان، تابع ماده ۶۴ شرایط عمومی خواهد بود.

^{۱۰} Advance Payment

^{۱۱} Provisional Delivery

^{۱۲} Milestone

تبصره: مفاد ماده‌های اشاره شده در بند ۲-۷۷ شرایط عمومی، مستقل از اعتبار پیمان حاضر بوده و در هر حال

طرفین ملزم به رعایت آن‌ها می‌باشند.

۴-۵ تأخیر در انجام بهموقع کار:

در صورت تأخیر پیمانکار در اتمام بهموقع کار یا قسمت‌های اصلی کار با لحاظ ماده ۶۶ شرایط عمومی، پیمانکار ملزم به پرداخت خسارت تأخیر در انجام کار به میزان تعیین شده در شرایط خصوصی است. مجموع مبلغ مربوط به این نوع تأخیرها حداقل ..... درصد مبلغ پیمان مندرج در بند ۳-۱ موافقتنامه می‌باشد.

۵-۵ پاداش تسريع کار:

به ازای هر روز تسريع در تکمیل کارهای موضوع پیمان، به میزان تعیین شده در شرایط خصوصی مرتبط با جزء ۳-۱-۲-۶۴ شرایط عمومی، پاداش تسريع کار محاسبه و به پیمانکار پرداخت می‌شود. مجموع مبلغ مربوط به پاداش تسريع کار حداقل ..... درصد مبلغ پیمان مندرج در بند ۳-۱ موافقتنامه است.

ماده ۶ - حد مسئولیت مالی پیمانکار^{۱۳}

حداقل مسئولیت مالی پیمانکار در برابر کارفرما در این پیمان، موضوع ماده ۷۴ شرایط عمومی، معادل ۱۰۰(صد) درصد مبلغ نهایی پیمان است مگر در شرایط خصوصی مبلغ دیگری درج شود.

تبصره: مسئولیت مالی پیمانکار در مواردی که تعهداتش تعمدآً توسط وی نقض شود و یا سهل‌انگاری از طرف پیمانکار در انجام تعهداتش صورت پذیرفته باشد، محدود به حد مشخص شده در این ماده نمی‌باشد.

ماده ۷ - مشاور کارفرما

کارفرما بخشی از وظایف خود را مطابق با ماده ۵۰ شرایط عمومی و در حدود اختیارات مندرج در پیوست شماره ۸ پیمان، به مشاور کارفرما واگذار می‌نماید. مشاور کارفرما ..... به مشخصات و نشانی ..... است.

پیمانکار

کارفرما

نام و نام خانوادگی:

نام و نام خانوادگی:

سمت:

سمت:

شماره ثبت:

شماره ثبت:

شناسه ملی پیمانکار:

شناسه ملی کارفرما:

کد اقتصادی پیمانکار:

کد اقتصادی کارفرما:

آدرس/کد پستی/شماره تلفن پیمانکار:

آدرس/کد پستی/شماره تلفن کارفرما:

مهر و امضای پیمانکار

مهر و امضای کارفرما

شرایط عمومی پیمان

فصل ۱: تعریف‌ها و تفسیرها

ماده ۱ - تعریف‌ها

کلمات یا عبارت‌های زیر، در این شرایط عمومی یا سایر اسناد پیمان، دارای معانی تشریح شده در این ماده هستند. این معانی، حسب مورد می‌توانند به مفهوم مفرد و یا جمع، به کار روند:

۱- پیمان: شامل موافقتنامه بین کارفرما و پیمانکار برای اجرای موضوع پیمان و مجموعه اسناد و مدارکی می‌باشد که در ماده ۲ موافقتنامه پیمان درج شده است.

۲- موافقتنامه: سندی است که بین کارفرما و پیمانکار امضا و مبادله می‌شود و مشخصات اصلی پیمان شامل مشخصات دو طرف، موضوع، فهرست اسناد و مدارک، مبلغ پیمان، نحوه پرداخت، تاریخ شروع اعتبار، تاریخ شروع کار، مدت پیمان، مدت دوره مسئولیت رفع نقص، حد مسئولیت مالی پیمانکار و مشخصات مشاور کارفرما در آن ذکر شده است.

۳- شرایط عمومی: مفاد همین متن است که روابط، الزامات، اختیارات، تعهدات و مسئولیت‌های هر یک از دو طرف پیمان را به صورت عمومی مشخص می‌نماید و شرایط عمومی حاکم بر پیمان را تعیین می‌کند.

۴- شرایط خصوصی: شرایط خصوصی یا همان شرایط اختصاصی پیمان، سندی است که صرفاً در موارد و حدودی که در شرایط عمومی مشخص شده و به منظور توضیح و تکمیل آنچه در شرایط عمومی آمده، تنظیم شده است. مواد درج شده در شرایط خصوصی، هیچ‌گاه نباید مواد شرایط عمومی را نقض کند.

۵- پیوست‌ها: اسناد و مدارک تکمیلی هستند که اختصاصاً در این پیمان، به منظور تکمیل مفاد موافقتنامه، شرایط عمومی و شرایط خصوصی تنظیم شده است.

۶- کارفرما: شخص حقوقی است که طرف پیمان با پیمانکار بوده و کارهای موضوع پیمان را بر اساس اسناد و مدارک پیمان، به پیمانکار واگذار کرده است. نمایندگان قانونی کارفرما مطابق مفاد پیمان، در حکم کارفرما هستند.

۷- دستگاه مرکزی کارفرما: واحد مرکزی دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده پنج قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب سال ۱۳۸۶ است که طبق مقررات مربوط، وظیفه راهبری واحدهای تابع را بر عهده دارد.

۸- مشاور کارفرما: شخص حقوقی معرفی شده در ماده ۷ موافقتنامه است که کارفرما برای انجام خدمات موردنیاز، در زمینه کارهای موضوع پیمان، مطابق ماده ۵۰ و پیوست شماره ۸ پیمان به کار می‌گمارد.

۹- بازرس فنی کارفرما: شخصی است حقیقی یا حقوقی که کارفرما می‌تواند به کار گمارد تا نظارت بر فعالیت‌های کنترل کیفی کارهای انجام شده از سوی پیمانکار را بر عهده بگیرد.

۱۰- پیمانکار: شخص حقوقی است که طرف پیمان با کارفرما است و اجرای کارهای موضوع پیمان را بر اساس اسناد و مدارک پیمان به عهده گرفته است، نمایندگان قانونی پیمانکار مطابق مفاد پیمان، در حکم پیمانکار هستند.

۱۱- مهندس طراح: شخصی حقیقی یا حقوقی متخصص و باتجربه است که از طرف پیمانکار، مسئولیت انجام تمام یا بخش‌هایی از خدمات طراحی و مهندسی کار موضوع پیمان را به عهده دارد. مهندس طراح می‌تواند از زیرمجموعه‌های سازمانی پیمانکار و یا یک شخص ثالث حقیقی یا حقوقی طرف پیمان با وی باشد که در هر حال پس از تأیید کارفرما شروع به کار می‌کند.

۱۲- فروشنده: تولیدکننده، سازنده، تأمین‌کننده، توزیع‌کننده، تأمین اقلامی از مصالح و تجهیزات مورد نیاز اجرای کار است. تولیدکننده، سازنده، تأمین‌کننده گان یا توزیع‌کننده گان اقلامی از مصالح و تجهیزات مورد نیاز کار فروشنده گان نیز، فروشنده نامیده می‌شوند.

۱۳-۱ پیمانکار جزء^{۱۴}: شخص حقیقی یا حقوقی است که بهمنظور انجام بخش و یا بخش‌هایی از عملیات ساختمان و نصب و خدمات فنی و عمومی مرتبط با آن در کارگاه، به وسیله پیمانکار و از طریق عقد قرارداد کتبی، به کار گمارده شده است.

۱۴-۱ پروژه: مجموعه فعالیت‌های موقتی است که برای انجام و تکمیل موضوع پیمان صورت می‌پذیرد.

۱۵-۱ کار: مجموعه خدمات طراحی، مهندسی، تأمین مصالح و تجهیزات و به کارگیری آن‌ها در پروژه و عملیات ساختمان، نصب، تکمیل کارهای مکانیکی^{۱۵}، پیشراهندازی، راهاندازی، انجام آزمایش‌های عملکردی^{۱۶} است که طبق اسناد و مدارک پیمان باید تکمیل و تحويل شود.

۱۶-۱ کارگاه: اراضی، انبار یا سایر محوطه‌هایی است که طبق اسناد و مدارک پیمان، برای انجام کار موضوع پیمان در نظر گرفته یا به پیمانکار تحويل داده می‌شود و یا حسب مندرجات پیمان، پیمانکار رأساً محل آن را در اختیار می‌گیرد. کارگاه‌ها و کارخانه‌های تولیدی خارج از محل‌ها و زمین‌های تحويلی از کارفرما که استفاده از آن‌ها بهمنظور ساخت کالا و تجهیزات و قطعاتی است که در کار نصب خواهد شد، جزو محدوده کارگاه تلقی نمی‌شود.

۱۷-۱ مبلغ پیمان: مبلغ درج شده در بند ۱-۳ موافقتنامه است. مبلغ پیمان می‌تواند با احتساب موارد ذکر شده در ماده ۵۶ تغییر یابد که پس از تغییرات، به آن مبلغ نهایی اطلاق می‌شود.

۱۸-۱ مبالغ مشروط^{۱۷}: بخشی از مبلغ پیمان است که در بند ۲-۳ موافقتنامه درج شده است و پرداخت آن مشروط به دستور کارفرما برای انجام کارهایی از جمله خدمات و یا تأمین مصالح و تجهیزات به وسیله پیمانکار طبق شرح ردیف‌های مندرج در پیوست شماره ۱۷ پیمان و بر اساس ماده ۵۴ است.

۱۹-۱ صورت وضعیت موقت: سندي است که در پایان هر ماه یا زمان‌های مشخص شده در پیمان، مطابق بند ۳-۵۳ و پیوست شماره ۲۰ پیمان تنظیم می‌شود و حاوی کارهای انجام شده توسط پیمانکار تا تاریخ تنظیم سند مذکور و مبالغ مربوط، مطابق مفاد پیمان است که کارفرما پس از تأیید، متعهد به پرداخت آن به پیمانکار می‌باشد.

۲۰-۱ صورت وضعیت قطعی: سندي است که پس از انجام تحويل موقت، فسخ پیمان و یا خاتمه پیمان، مطابق ماده ۵۷ و پیوست شماره ۲۰ پیمان تنظیم شده و حاوی کلیه کارهای انجام شده توسط پیمانکار و مبلغ مربوط می‌باشد.

۲۱-۱ مدت پیمان: مدت درج شده در بند ۳-۵ موافقتنامه، که همان مدت اجرای کار می‌باشد از تاریخ شروع کار تا تاریخ تحويل موقت است. مدت پیمان می‌تواند با احتساب موارد ذکر شده در ماده ۶۴ تغییر یابد که پس از تغییرات به آن مدت نهایی پیمان اطلاق می‌شود.

۲۲-۱ تاریخ شروع اعتبار: تاریخ شروع تعهدات دو طرف پیمان است که بر اساس بند ۱-۵ موافقتنامه پس از تسلیم تضمین انجام تعهدات، امضای پیمان و مبادله آن (یا ابلاغ از سوی کارفرما) اتفاق می‌افتد.

۲۳-۱ ابلاغیه شروع کار: دستور کارفرما به پیمانکار مبنی بر شروع کار، طبق بند ۲-۵ موافقتنامه است که تاریخ صدور ابلاغیه شروع کار توسط کارفرما نباید کمتر از ۱۴ (چهارده) روز قبل از تاریخ شروع کار باشد.

۲۴-۱ اسناد فنی پایه: عبارت است از اسناد و مدارک حاصل از طراحی پایه^{۱۸} و نیز استاندارها، کدها، آینه‌های مشخصات فنی، نقشه‌ها و سایر مدارک به شرح بخش ۱-۱۸ پیوست شماره ۱۸ پیمان که کار موضوع پیمان باید طبق آن‌ها و به وسیله پیمانکار انجام شود.

۲۵-۱ اسناد و مدارک فنی: مجموعه اسناد مندرج در پیوست شماره ۱۸ پیمان می‌باشد.

^{۱۴} Subcontractor

^{۱۵} Mechanical Completion

^{۱۶} Performance Tests

^{۱۷} Provisional Sums

^{۱۸} Basic Design

۲۶-۱ صحة‌گذاری^{۱۹} اسناد پایه: به فرایند بررسی، اصلاح و تأیید اسناد فنی پایه توسط پیمانکار اطلاق می‌شود که پیش از شروع کارهای طراحی موضوع پیمان صورت می‌پذیرد.

۲۷-۱ مدارک تسلیمی پیمانکار: هرگونه نقشه، مشخصات و مدارک تهیه و یا صحة‌گذاری شده به وسیله پیمانکار است که در طول مدت پیمان، به کارفرما تسلیم می‌شود. گزارش‌های پیشرفت، نقشه‌های کارگاهی و برنامه‌ریزی‌های دوره‌ای جزء مدارک تسلیمی پیمانکار محسوب می‌شوند.

۲۸-۱ سند دستور تغییر کار: سندی است که مطابق بند ۴-۴۹ تنظیم می‌شود و حاوی جزئیات کامل تغییر کارها و هر نوع تغییر در قیمت، مدت پیمان، کیفیت و یا دیگر موارد متأثر از تغییر کارها می‌باشد که به امضای صاحبان امضای مجاز طرفین پیمان می‌رسد.

۲۹-۱ صالح و تجهیزات: مواد، اجناس، کالا، دستگاه‌ها، ادوات، اقلام و به طورکلی هر آن چیزی است که در کار مصرف شده و یا باقی می‌ماند.

۳۰-۱ ماشین‌آلات و ابزار‌آلات پیمانکار: تمام دستگاه‌ها، ماشین‌آلات، ابزار‌آلات و ادواتی است که برای اجرا و تکمیل عملیات ساختمان و نصب لازم است، اما مواردی که در کار باقی می‌مانند را شامل نمی‌شود.

۳۱-۱ عملیات ساختمان و نصب: کارهای اجرایی از جمله ساختمانی و سازه، مکانیک، لوله‌کشی، برق، ابزار دقیق، رنگ، عایق و سایر کارهای مرتبط با آن‌هاست که به منظور احداث کار موضوع پیمان تا مرحله پیش‌راهاندازی، با استفاده از صالح و تجهیزات، در محل کارگاه به اجرا درمی‌آید.

۳۲-۱ پیش‌راهاندازی^{۲۰}: تمام کارهای پس از تکمیل عملیات ساختمان و نصب، از قبیل انجام آزمایش‌ها، بازرسی‌ها و هر نوع کارهای مرتبط دیگر است، به نحوی که کار موضوع پیمان را آماده راهاندازی سازد.

۳۳-۱ تکمیل مکانیکی^{۲۱}: اتمام عملیات ساختمان و نصب و پیش‌راهاندازی است، به نحوی که کار موضوع پیمان آماده راهاندازی باشد.

۳۴-۱ راهاندازی^{۲۲}: انجام کارهای لازم پس از تکمیل مکانیکی است که برای قرار دادن موضوع پیمان در شرایط عملیاتی، طبق ماده ۵۹ انجام می‌شود.

۳۵-۱ آزمایش عملکردی^{۲۳}: مجموعه آزمایش‌ها و بررسی بر اساس ماده ۵۹ است که به منظور حصول اطمینان از دستیابی به شرایط تضمین شده در خصوص عملکرد و میزان مصارف طبق پیوست شماره ۹ پیمان، پس از مرحله راهاندازی صورت می‌گیرد.

۳۶-۱ دوره مسئولیت رفع نقص: دوره زمانی تعیین شده در ماده ۶۱ است که طی آن، پیمانکار مسئول رفع یا جبران هر نوع عیب و نقص در کارهایی است که در تعهد وی می‌باشد.

۳۷-۱ گواهی رفع نقص تحويل موقت: گواهی تأیید رفع یا جبران عیب‌ها و نواقص احتمالی موجود در کارها به هنگام تحويل موقت است که با توجه به ماده ۶۰ صادر می‌شود.

۳۸-۱ لیسانس^{۲۴}: امتیاز رسمی اجازه استفاده یا تملک مواردی از قبیل حق ساخت، حق اختراع^{۲۵} است که متعلق به واگذارنده بوده یا حق واگذاری آن را داشته و دربردارنده حق معنوی حمایت شده است که می‌تواند طبق قوانین حاکم، ثبت شده یا نشده باشد. حسب مورد، لیسانس استفاده از اطلاعات فنی و دانش فنی^{۲۶} را نیز در بر می‌گیرد.

^{۱۹} Endorsement

^{۲۰} Pre-commissioning

^{۲۱} Mechanical Completion

^{۲۲} Commissioning

^{۲۳} Performance Test

^{۲۴} Licence

^{۲۵} Patent

^{۲۶} Know-How

۳۹-۳۷ ادعا:^{۳۷} هرگونه مطالبه یا خواسته‌ای است که بر مبنای حقوق و تکالیف مندرج در اسناد پیمان یا موازین قانونی حاکم، هر یک از طرفین پیمان بهموجب آن مدعی احراق حق یا معافیت خود از تعهد، مسئولیت یا الزام طرف دیگر به ایفای تعهد می‌باشد.

۴۰-۱ کمیته دائمی پیشگیری و رسیدگی به اختلاف: هیئتی ۳ (سه) نفره می‌باشد که مطابق بند ۱-۷۵، پیشگیری از بروز اختلاف یا رسیدگی به اختلاف طرفین پیمان را بر عهده دارد.

۴۱-۱ مرجع فنی: شخص حقیقی یا حقوقی شناخته شده و معتبر در زمینه تخصصی ویژه است که کمیته دائمی پیشگیری و رسیدگی به اختلاف موضوع بند ۱-۷۵، در موارد اختلافنظر فنی و یا تعبیرهای متفاوت از اسناد و مدارک فنی، از وی استفسار می‌کند.

۴۲-۱ الزامات HSE^{۳۸} عمومی در پیمان: انجام بخشی از مجموعه الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE با رعایت دستورالعمل‌های HSE و استانداردها و رویه‌ها و روش‌های مهندسی و انجام ایمن کار موضوع پیمان، توسط پیمانکار است که هزینه انجام آن با تعهد تأمین کلیه اقلام مصرفی و غیرمصرفی و نیروی انسانی، در قیمت پیشنهادی پیمانکار مستتر بوده و کارفرما برای رعایت و انجام الزامات HSE عمومی، پرداخت مستقل نخواهد داشت.

۴۳-۱ الزامات HSE اختصاصی در پیمان: انجام بخشی از الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE است که هزینه انجام آن‌ها به صورت مجزا در پیوست شماره ۱ پیمان درج گردیده است.

۴۴-۱ نماینده امور KARFRAMA: شخصی است که با هماهنگی و تحت نظر کارفرما یا نماینده وی، کلیه وظایف مربوط به نظارت بر حسن اجرای مجموعه الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE را به عهده دارد.

۴۵-۱ اخطار جریمه‌ای HSE: اخطارهایی است که به علت عدم اجرا و رعایت مفادی از تعهدات پیمان و یا عدم اجرای الزامات HSE عمومی و اختصاصی طبق شرایط پیمان و دستورالعمل و الزامات HSE تعیین شده در بخش ۱-۱۸ پیوست شماره ۱۸ پیمان، توسط نماینده کارفرما یا نماینده HSE وی به پیمانکار ابلاغ شده و جرائم تعیین شده، از صورت وضعیت پیمانکار کسر می‌گردد.

۴۶-۱ اخطار HSE منجر به فسخ پیمان: اخطاری است که در اثر استمرار عدم اجرای تعهدات HSE پیمانکار و یا تجاوز مجموع مبالغ اخطارهای جریمه‌ای HSE از حد تعیین شده، طبق شرایط پیمان و دستورالعمل و الزامات HSE تعیین شده در بخش ۱-۱۸ پیوست شماره ۱۸ پیمان، توسط کارفرما صادر و به پیمانکار ابلاغ می‌گردد.

ماده ۲ - تفسیرها

۱-۲ روز، ماه، سال: منظور از روز، روز تقویمی و منظور از ماه و سال، ماه و سال شمسی، طبق تقویم رسمی کشور جمهوری اسلامی ایران است.

۲-۲ مفرد و جمع: هر جا معنی عبارت ایجاد کند، کلمات مفرد، معنی جمع و کلمات جمع، معنی مفرد دارد.

۳-۲ عنوان‌ها: عنوان‌های درج شده در شرایط عمومی، تنها به منظور راهنمایی و اطلاع از مفاد موادی است که به طور مشترک، زیر آن عنوان قرار گرفته‌اند و نمی‌توان از آن‌ها در تفسیر مواد استفاده کرد.

۴-۲ عبارات "باید"، "بایستی" و "می‌بایست" و سایر نظایر آن‌ها بر موضوعی الزامی دلالت دارد. عبارات "شامل"، "مشتمل بر" و "ازجمله" و سایر نظایر آن‌ها دربرگیرنده تمامی مصاديق اعم از ذکر شده و ذکر نشده، بدون هیچ‌گونه محدودیتی می‌باشند.

^{۳۷} Claim

^{۳۸} Health, Safety and Environment

فصل ۲: اقدام‌های اولیه

ماده ۳ - اقدام‌های اولیه پس از عقد پیمان

۱-۳ تسلیم تضمین پیش‌پرداخت

پس از درخواست پیش‌پرداخت توسط پیمانکار مطابق بند ۵۳-۱، وی باید تضمین موضوع ماده ۱۱ را به کارفرما تسلیم نماید.

۲-۳ شروع کار

پیمانکار موظف است مطابق بند ۵-۲ موافقت‌نامه، نسبت به شروع کار پیمان اقدام نماید.

پیمانکار باید اسناد ذکر شده در زیربندهای ۳-۲-۱ الی ۳-۲-۹ را ظرف حداکثر ۱۴ (چهارده) روز پس از تاریخ شروع کار پیمان، برای بررسی توسط کارفرما به وی تسلیم نماید.

کارفرما باید موارد تأیید و اصلاحات مورد نظر خود را ظرف حداکثر ۱۴ (چهارده) روز طی جلساتی با حضور پیمانکار و مشاور کارفرما، جمع‌بندی و طی صورت جلسه‌های مربوط، به پیمانکار اعلام نماید.

پیمانکار موظف است تا قبل از درخواست اولین صورت‌وضعیت، اصلاحات و تغییرات مورد درخواست کارفرما را که در صورت جلسه‌ها درج شده است، در اسناد اعمال نموده و تأیید نهایی کارفرما را درخصوص اعمال کامل اصلاحات اخذ نماید. پرداخت اولین صورت‌وضعیت منوط به تأیید نهایی کارفرما درخصوص این اسناد می‌باشد. در صورت عدم تأیید کارفرما تا موعد پرداخت اولین صورت‌وضعیت، پیمانکار می‌تواند موارد اختلاف را به کمیته دائمی پیشگیری و رسیدگی به اختلاف موضوع بند ۷۵-۱ ارجاع نماید.

۱-۲-۳ برنامه زمانی تفصیلی اجرای هر یک از بخش‌های کار (طراحی و مهندسی، تأمین صالح و تجهيزات، ساختمان و نصب) بر اساس برنامه زمانی کلی اجرای کار و مقاطع زمانی قسمت‌های اصلی کار^{۲۹} در پیوست شماره ۱۴ پیمان با لحاظ توالی منطقی و یا روابط فعالیت‌های پروژه.

۲-۲-۳ برنامه زمانی تحويل مدارک تسلیمی پیمانکار.

۳-۲-۳ ساختار شکست کار^{۳۰} و جدول درصد وزنی کارها.

۴-۲-۳ ساختار شکست قیمت^{۳۱} و یا جداول مربوط به سایر روش‌های پرداختی که باید منطبق با اسناد و مدارک پیمان از جمله پیوست شماره ۱ پیمان باشد. این اسناد و جداول پس از امضای صاحبان امضای مجاز طرفین پیمان، به عنوان مبنای پرداخت صورت‌وضعیت‌ها قرار می‌گیرد و هر نوع تغییر و اصلاح در این اسناد و جداول، پس از توافق طرفین و امضای مجدد آن‌ها امکان‌پذیر خواهد بود.

۵-۲-۳ برنامه تأمین و مدیریت منابع پروژه از جمله نیروی انسانی، صالح و تجهيزات، ماشین‌آلات و ابزار‌آلات که به بررسی کمی و کیفی و نحوه تخصیص آن‌ها می‌پردازد.

۶-۲-۳ برنامه زمانی تفصیلی پرداخت‌ها و گردش نقدینگی^{۳۲}، منطبق با اسناد پیمان.

۷-۲-۳ نمودار سازمانی پیمانکار که در آن عوامل کلیدی بخش‌های مختلف کار و ارتباط آنان با هم مشخص شده باشد، به همراه نمودار سازمانی مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط‌زیست (HSE) پیمانکار.

۸-۲-۳ برنامه مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط‌زیست (HSE) جهت اجرای تعهدات پیمانکار.

۹-۲-۳ برنامه مدیریت ریسک که شامل شناسایی و تحلیل ریسک‌های پروژه و نحوه پاسخ‌دهی متناسب به ریسک‌ها می‌باشد.

^{۲۹} Milestone

^{۳۰} Work Breakdown Structure (WBS)

^{۳۱} Cost Breakdown Structure (CBS)

^{۳۲} Cash Flow

۳-۳ تهیه و تسليم بیمه‌نامه‌ها

دو طرف پیمان باید با توجه به مواد ۱۵، ۱۶ و ۱۷ و پیوست شماره ۶ پیمان، بیمه‌نامه‌هایی را که هر یک ملزم به تهیه آن هستند، از مراجع بیمه تهیه و در زمان‌های مقرر در پیوست شماره ۶، به طرف دیگر تسليم نمایند.

۴-۳ هماهنگی‌های اولیه

به منظور رفع ابهامات فنی احتمالی و حصول تفاهم در مورد اجرای مفاد پیمان از سوی دو طرف پیمان، باید حداقل تا ۲۸ (بیست و هشت) روز پس از شروع کار، طی جلساتی با حضور کارفرما، پیمانکار و مشاور کارفرما، درباره موارد زیر تصمیم‌گیری شود تا در طول اجرای پیمان، ملاک عمل قرار گیرد:

۴-۱ رفع ابهامات احتمالی در مورد اسناد فنی پایه و تحويل باقی‌مانده اطلاعات و اسناد فنی پایه از سوی کارفرما و مشاور کارفرما برای انجام کارهای طراحی که باید به وسیله پیمانکار انجام شود.

تبصره: در صورت کمبود در اسناد فنی پایه، پیمانکار باید موارد را به کارفرما اطلاع دهد. در صورت تأیید و دستور کارفرما، تهیه این مدارک مطابق ماده ۴۹، توسط پیمانکار انجام می‌گیرد.

۴-۲ درج دستورالعمل گردش کارها و روابط متقابل، مشتمل بر موارد ذیل در پیوست شماره ۲۰ پیمان الزامی است. هرگاه این موارد در هنگام عقد پیمان ضمیمه آن نشده باشد، به عنوان پیوست شماره ۲۰ در جلسه هماهنگی‌های اولیه، به پیمان منضم می‌گردد.

الف- گردش کار مکاتبات بین کارفرما، پیمانکار و مشاور کارفرما و سایر مراجع مرتبط با اجرای پیمان، در صورت لزوم.

ب- نحوه تنظیم و گردش کار سند دستور تغییر کار از سوی کارفرما و اقدام‌های پس از آن.

ج- نحوه تنظیم و گردش کار تهیه، تحويل، تأیید و پرداخت صورت‌وضعیت‌های موقعت و قطعی پیمانکار.

د- گردش کار تسليم، بررسی و تأیید نقشه‌ها و مدارک فنی پیمان.

فصل ۳: اسناد پیمان

ماده ۴ - هدف اسناد پیمان

هدف اسناد پیمان، توصیف کار موضوع پیمان است که باید طبق اسناد پیمان، طراحی، اجرا و تکمیل شود. انجام هر بخش از کارهای طراحی و مهندسی، تأمین مصالح و تجهیزات و عملیات ساختمان و نصب که با استنباط از اسناد پیمان و یا طبق عرف فنی و تجاری برای انجام موضوع پیمان لازم باشد، به عهده پیمانکار است.

ماده ۵ - اولویت اسناد

هرگاه بین مفاد و مضمون اسناد پیمان، تناقض، اختلاف، ابهام و یا اشتباہی بروز کند با استنتاج منطقی از مفاد اسناد مرتبط با موضوع، تناقض، اختلاف، ابهام و اشتباہ برطرف خواهد شد. در هر صورت اولویت اسناد پیمان مطابق ماده ۲ موافقت‌نامه، به ترتیب با موافقت‌نامه، شرایط عمومی، شرایط خصوصی، پیوست‌ها و سایر اسناد و مدارکی است که بر اساس مفاد پیمان در مدت اجرای کار تنظیم می‌شود و به تأیید دو طرف پیمان می‌رسد.

ماده ۶ - استانداردها، مقررات و مراجع

کلیه کارهای موضوع پیمان باید طبق آخرین ویرایش استانداردها، مجموعه مقررات و آیین‌نامه‌های اجرایی (کدها) و مراجع فنی در زمان تاریخ ارائه پیشنهاد قیمت از طرف پیمانکار صورت پذیرد، مگر آنکه به نحو دیگری در پیمان تصریح شده باشد.

در موارد مسکوت در پیمان، پیمانکار باید تا قبل از صحه‌گذاری اسناد فنی پایه منضم به پیمان، استانداردها و کدهای معتبر پیشنهادی خود را به کارفرما ارائه و تأییدیه نهایی را اخذ نماید، در غیراین صورت از آخرین ویرایش استانداردها و کدهای معتبر و هماهنگ با دیگر استانداردهای پیش‌بینی شده در زمان تاریخ ارائه پیشنهاد قیمت از طرف پیمانکار، با تأیید مشاور کارفرما، استفاده می‌شود.

چنانچه پس از تاریخ ارائه پیشنهاد قیمت از طرف پیمانکار، ویرایش جدیدی از استانداردها، مجموعه مقررات و آیین‌نامه‌های اجرایی (کدها) و مراجع فنی مورد نیاز اجرای کار (مصرح در اسناد پیمان) تدوین شده باشد، دستور کارفرما مبنی بر استفاده پیمانکار از آخرین ویرایش این اسناد، باید مطابق ماده ۴۹ صورت پذیرد.

ماده ۷ - اسناد و مدارک فنی، طراحی و مهندسی

تمام کارهای طراحی و مهندسی موضوع پیمان، بر اساس اسناد فنی پایه منضم به پیمان و رعایت اصول و رویه‌های مهندسی انجام می‌شود.

صحت و دقت اطلاعات و مدارک پایه مندرج در بخش ۱-۱۸ پیوست شماره ۱۸، باید حداقل ۴۲ (چهل و دو) روز بعد از تاریخ شروع کار پیمان یا مهلت دیگری که در شرایط خصوصی تعیین شده است، توسط پیمانکار صحه‌گذاری شود و پس از آن مسئولیت هرگونه اشتباه، عواقب آن و نیز اصلاحات موردنیاز، بر عهده پیمانکار است.

۱-۷ مراحل طراحی و مهندسی و مسئولیت‌های دو طرف پیمان

خدمات طراحی و مهندسی باید بر اساس اسناد و مدارک فنی پایه مندرج در بخش ۱-۱۸ پیوست شماره ۱۸ پیمان انجام شود. پیمانکار باید کارهای طراحی و مهندسی موضوع پیمان را با توجه به محدوده خدمات مهندسی تعیین شده در پیوست شماره ۱۰ پیمان انجام دهد.

پس از صحه‌گذاری اسناد و مدارک توسط پیمانکار، مسئولیت هر نوع اشتباه، نقص و یا کمبود در اسناد و مدارک فنی در محدوده خدمات پیمانکار، حتی اگر به تأیید و تصویب مشاور کارفرما یا کارفرما رسیده باشد، به عهده پیمانکار است و اصلاح اسناد و مدارک فنی باید به نحوی صورت پذیرد که منجر به تأخیری در روند اجرای پروژه نگردد. در صورتی که اشتباه، نقص یا کمبود در اسناد، در نتیجه داده‌ها و اطلاعاتی باشد که مطابق بخش ۶-۱۸

پيوست شماره ۱۸، نيازی به صحه‌گذاري از سوي پيمانکار نبوده است، مسئوليت اين موارد با کارفرما خواهد بود.

۲-۷ ارسال استناد و مدارك طراحی و مهندسی برای تأييد و تصويب يا اطلاع کارفرما

پيمانکار موظف است استناد و مدارك موضوع بخش ۲-۱۸ پيوست شماره ۱۸ پيمان را در نسخه‌های لازم، حسب مورد، برای تأييد و تصويب يا اطلاع کارفرما ارسال کند. انجام کارهای مربوط به نقشه‌ها و مداركى که نيازمند تصويب کارفرما است، فقط پس از اخذ تصويب کارفرما مجاز خواهد بود.

تبصره: هرگاه طبق بخش ۲-۱۸ پيوست شماره ۱۸ پيمان، تصويب نهايی بخش‌هایي از کارهای طراحی و مهندسی به صاحبان ليسانس و يا ساير شركت‌های مهندسي طرف قرارداد با کارفرما واگذار شده باشد، پيمانکار باید نسبت به ارسال استناد و مدارك و اخذ تصويب از آنان، با هماهنگی کارفرما اقدام نماید. تصويب مدارك توسط مراجع ياد شده، به منزله تصويب کارفرما است.

۳-۷ ترتیب تصويب مداركى که نياز به تصويب کارفرما دارند.

كارفرما ظرف مدت ۱۴ (چهارده) روز از تاريخ دریافت استناد و مدارك ارسالی پيمانکار، به يکی از دو روش زیر عمل می‌کند:

۱-۳-۷ اعلام تصويب استناد و مدارك دریافتي به پيمانکار، همراه با عودت يک نسخه امضا شده از آن‌ها.

۲-۳-۷ اعلام عدم تصويب استناد و مدارك دریافتي به پيمانکار، همراه دلایل (متغیرت با مفاد پيمان و يا متغیرت با روش‌های متداول طراحی و مهندسی) و اصلاحات پیشنهادی خود که با وضوح برای هر بخش از مدارك، يکباره در ۱ (یک) نوبت به پيمانکار ارسال می‌شود. پيمانکار باید ظرف مدت ۷ (هفت) روز، اصلاحات موردنظر کارفرما را در استناد و مدارك، اعمال نموده و مجدداً به ترتیب ياد شده، برای تصويب نهايی کارفرما ارسال کند.

در صورتی که پس از ارسال مجدد پيمانکار، دو طرف پيمان حداکثر ظرف مدت ۱۴ (چهارده) روز در اين مورد به توافق نرسند، موضوع با نظر يکی از طرفين می‌تواند به كميته دائمي پيشگيري و رسيدگی به اختلاف موضوع بند ۱-۷۵ ارجاع داده شود تا در مرجع فني تعیین شده توسط كميته مذكور، موردبررسی قرار گيرد. در خلال اين مدت، پيمانکار موظف است کار را طبق نظر کارفرما اجرا کند. پس از اعلام نظر كميته دائمي پيشگيري و رسيدگی به اختلاف، هرگاه اين نظر با دستور کارفرما تطبیق نداشته باشد، کارفرما باید هزینه‌های اضافی انجام شده از سوي پيمانکار در ارتباط با کارهای ارجاع شده به كميته دائمي پيشگيري و رسيدگی به اختلاف را مطابق ماده ۴۹ به پيمانکار پرداخت نماید و درخصوص تمدید مدت پيمان، مطابق بند ۱-۶۴ اقدام می‌شود.

۳-۳-۷ درصورتی که کارفرما مطابق مهلت‌های مقرر شده در زیربند ۲-۳-۷ شرايط عمومي، نظر خود را در مورد استناد و مدارك ارسالی (يکباره در ۱ (یک) نوبت برای هر بخش از مدارك) اعلام نکند، استناد و مدارك ارسالی، تصويب شده تلقی می‌شود.

۴-۳-۷ تصويب استناد و مدارك از سوي کارفرما، از هیچ‌يک از مسئولیت‌ها و تعهدات پيمانکار نمی‌کاهد، به استثنای موارد ارجاع شده به كميته دائمي پيشگيري و رسيدگی به اختلاف موضوع بند ۱-۷۵ که کارها به رغم نظر پيمانکار، به روش مورد نظر کارفرما و مرجع فني انجام شده باشد.

۵-۳-۷ همه نقشه‌های در تعهد پيمانکار باید در مقیاس متریک باشند. در كلیه نقشه‌ها می‌بایست حداقل اطلاعاتی همچون عنوان پروژه، موضوع اختصاصی هر نقشه یا مدرک، نام کارفرما، نام مشاور، نام پيمانکار، مقیاس و ابعاد نقشه تهیه شده و شماره شناسایی مدرک وجود داشته باشد، مگر اینکه در بخش ۲-۱۸ پيوست شماره ۱۸ نحو دیگری بیان شده باشد.

ماده ۸ - ابلاغيه‌ها

۱-۸ ارسال يا ابلاغ هرگونه اطلاعیه، ابلاغیه، مکاتبه، مدرک، دستور، درخواست اعلام نظر، موافقت و اقدام‌های مشابه يا ساير مراسلات بين طرفين پيمان تنها به صورت كتبی معتبر است. رسيد تحويل پستی يا رسيد صادر شده توسط

دیبرخانه یا دفتر مکاتبه شونده ملاک تسلیم مراislات می باشد.

۲-۸ ارسال مدارک فنی و مهندسی می تواند به روش های دیگری که مورد تأیید طرفین پیمان است صورت پذیرد. در صورت ارسال مدارک فنی و مهندسی به صورت الکترونیکی، طرف ارسال کننده موظف است تأییدیه کتبی مربوط به ارسال و دریافت مدارک را با ذکر نوع فایل و روش ارسال شده اخذ نماید.

۳-۸ محاسبه مهلت های مقرر در پیمان بابت هر اطلاعیه، ابلاغیه، دستور، درخواست یا سایر موارد مشابه، تاریخ اعلام وصول در دفتر مکاتبه شونده یا دیبرخانه و یا رسید تحويل پستی، هر کدام که زودتر باشد، خواهد بود.

ماده ۹ - مالکیت اسناد و استفاده مجدد از آنها، حقوق ثبت شده

۱-۹ اسناد و مدارک فنی تهیه شده به وسیله پیمانکار به موجب این پیمان، در حدودی که قبل از انعقاد پیمان از منظر ثبته مورد حمایت قانون باشد، در مالکیت صاحب حق باقی می ماند و مابقی متعلق به کارفرماست. کارفرما می تواند به منظور بهره برداری، تعمیر، نگهداری و هر نوع مراجعته بعدی، از آنها استفاده کند. اگر کارفرما بخواهد در طرح های توسعه و پروژه های مشابه، از اسناد و مدارک یاد شده استفاده کند، مسئولیت هر نوع عدم تطبیق، نامهانگی و اشتباه به عهده وی است.

اسناد و مدارکی که به وسیله کارفرما تهیه شده است، از آن کارفرماست و پیمانکار نمی تواند از آنها به منظور کارهای خارج از موضوع این پیمان استفاده کند، مگر اینکه موافقت کتبی و قبلی کارفرما را در این مورد کسب کرده باشد.

در مورد حق مالکیت و استفاده مجدد از اسناد و مدارک مرتبط با خرید لیسانس، اعم از اینکه خرید لیسانس در تعهد کارفرما و یا پیمانکار باشد، طبق موافقتنامه واگذاری لیسانس عمل می شود.

۲-۹ در موارد استفاده از اختراع، ابداع، نوآوری، تألیف و سایر حقوق ثبت شده در زمینه های مختلف طراحی و مهندسی، انتخاب فرآیند، دستگاه ها و تجهیزات برای انجام کارهای موضوع پیمان که مستلزم پرداخت حق الامتیاز، حق لیسانس، حق ثبت اختراع، حق ثبت علامت، حق نشر و مانند آنها باشد، پیمانکار با ارائه اسناد مثبته و پس از بررسی و تأیید کارفرما، موظف به تأمین مجوز استفاده از این گونه حقوق و پرداخت هزینه های مربوط به آنهاست، مگر آنکه هزینه برخی از این موارد، مطابق پیوست شماره ۱۶ یا دیگر اسناد پیمان، به عهده کارفرما باشد.

در مواردی از استفاده از حقوق ثبت شده مورد نیاز اجرای کار که در اسناد فنی پایه و پیوست شماره ۱۶، تعیین نشده است و در قیمت های پیشنهادی پیمانکار نیز به طور جداگانه منظور نگردیده است، هزینه های مربوط، از سوی کارفرما به پیمانکار پرداخت می شود.

تبصره: در صورتی که استفاده از حقوق ثبت شده مستلزم انتقال دانش فنی مربوطه نیز باشد، پیمانکار موظف به تأمین آن از طریق صاحبان حقوق ثبت شده خواهد بود. هزینه های مربوط به انتقال دانش فنی بر عهده پیمانکار است.

۳-۹ پیمانکار موظف است کارفرما را در برابر هرگونه ادعا، اعتراض، مطالبه زیان و خسارت از سوی صاحبان حقوق ثبت شده مورد استفاده در کارهای موضوع پیمان (حتی اگر در اسناد پیمان به این گونه حقوق ثبت شده اشاره نشده باشد)، مصون نگه دارد و مسئولیت پاسخ گویی و جبران هر نوع زیان و خسارت صاحبان حقوق ثبت شده، در ارتباط با کارهای موضوع پیمان، به عهده وی است.

ماده ۱۰ - زبان حاکم

زبان حاکم در بخش های مختلف اسناد پیمان که در زمان عقد پیمان به امضای دو طرف پیمان رسیده است، زبان یا زبان هایی است که اسناد پیش گفته به آن زبان تهیه شده اند. زبان مورد استفاده در اسناد و مدارکی که در طول اجرای کار به وسیله کارفرما و پیمانکار تهیه و مبادله می شوند، در شرایط خصوصی مشخص می شود. در مواردی که متون قراردادی به دو زبان تنظیم شده است، زبان فارسی ملاک عمل است.

فصل ۴: تضمین و بیمه‌نامه‌ها

ماده ۱۱ - تضمین پیش‌پرداخت

پس از درخواست پیش‌پرداخت موضوع بند ۵۳-۱، پیمانکار تضمینی مطابق آیین‌نامه تضمین معاملات دولتی، متناسب با همان مبلغ، تهیه و تسلیم کارفرما می‌کند. مفاد متن تضمین باید مطابق با آیین‌نامه تضمین معاملات دولتی و موازین مندرج در پیوست شماره ۷ پیمان باشد.

ماده ۱۲ - تضمین حسن اجرای کار (تضمین استرداد کسور حسن انجام کار)

پیمانکار می‌تواند در طول مدت اجرای پیمان تمام یا بخشی از مبالغ نگهداری شده به عنوان سپرده حسن اجرای کار موضوع جزء ۵۳-۲-۸-۱ را، در مقابل تسلیم تضمینی متناسب با همان مبلغ و مطابق آیین‌نامه تضمین معاملات دولتی دریافت کند. مفاد متن تضمین باید مطابق با آیین‌نامه تضمین معاملات دولتی و موازین مندرج در پیوست شماره ۷ پیمان باشد.

ماده ۱۳ - تضمین انجام تعهدات

پیش از امضای پیمان، به منظور تضمین انجام تعهدات مندرج در پیمان، پیمانکار باید تضمینی مطابق آیین‌نامه تضمین معاملات دولتی تهیه و تسلیم کارفرما نماید. این تضمین باید تا یک سال پس از تحويل موقت یا زمان پیش‌بینی شده در شرایط خصوصی، معتبر باشد. مفاد متن تضمین باید مطابق با آیین‌نامه تضمین معاملات دولتی و موازین مندرج در پیوست شماره ۷ پیمان باشد.

ماده ۱۴ - آزادسازی تضمین

۱-۱۴ تضمین پیش‌پرداخت: تضمین پیش‌پرداخت موضوع ماده ۱۱، پس از استهلاک کامل مبلغ پیش‌پرداخت آزاد می‌شود و به پیمانکار مسترد می‌گردد. همچنین با درخواست پیمانکار مبلغ تضمین پیش‌پرداخت به تناسب استهلاک مبلغ پیش‌پرداخت که از محل صورت وضعیت‌های پیمانکار صورت پذیرفته است، کاهش می‌یابد.

۲-۱۴ سپرده حسن اجرای کار و تضمین حسن اجرای کار: ۵۰ (پنجاه) درصد مبلغ سپرده حسن اجرای کار و یا تضمین حسن اجرای کار (موضوع ماده ۱۲) پس از تحويل موقت موضوع ماده ۶۰ و تأیید صورت وضعیت قطعی توسط طرفین پیمان با رعایت ماده ۵۷ مسترد خواهد شد و پس از آن، ۵۰ (پنجاه) درصد مبلغ باقی‌مانده سپرده حسن اجرای کار و یا تضمین حسن اجرای کار، بعد از تحويل قطعی بازگردانده می‌شود، مگر اینکه در شرایط خصوصی، روش دیگری برای آزادسازی سپرده حسن اجرای کار و تضمین حسن اجرای کار پیش‌بینی شده باشد.

۳-۱۴ تضمین انجام تعهدات: تضمین انجام تعهدات پس از تحويل موقت موضوع ماده ۶۰ و تأیید صورت وضعیت قطعی توسط طرفین پیمان با رعایت ماده ۵۷ آزاد می‌شود، مگر اینکه در شرایط خصوصی، روش دیگری برای آزادسازی تضمین انجام تعهدات پیش‌بینی شده باشد.

۴-۱۴ هرگاه پیمان طبق ماده ۶۸ به صورت کلی یا جزئی فسخ گردد، به ترتیب طبق بند ۳-۶۸ و یا زیربند ۳-۱۲-۶۸ سپرده حسن اجرای کار، تضمین حسن اجرای کار و تضمین انجام تعهدات ضبط می‌شود.

۵-۱۴ هرگاه پیمان طبق یکی از مواد ۶۷ و ۶۹ یا ۷۰ خاتمه داده شود، به ترتیب زیر عمل می‌شود:
۱-۵-۱ پس از خاتمه پیمان و تأیید صورت وضعیت قطعی توسط طرفین پیمان (موضوع بندهای ۷-۶۷ الی ۹-۶۷)، تضمین انجام تعهدات آزاد می‌شود مگر اینکه در شرایط خصوصی، روش دیگری برای آزادسازی تضمین انجام تعهدات در این خصوص پیش‌بینی شده باشد.

۲-۵-۱۴ در خصوص قسمت‌های تحويل موقت شده مطابق بند ۳-۶۷، پس از خاتمه پیمان و تأیید صورت وضعیت قطعی توسط طرفین پیمان (موضوع بندهای ۷-۶۷ الی ۹-۶۷)، ۵۰ (پنجاه) درصد مبلغ سپرده حسن اجرای کار و یا

تضمين حسن اجرای کار مسترد خواهد شد و پس از آن، ۵۰ (بنجاه) درصد مبلغ باقی مانده سپرده حسن اجرای کار و یا تضمين حسن اجرای کار، بعد از تحويل قطعی بازگردانده می‌شود. درخصوص قسمت‌های تحويل قطعی شده مطابق بند ۳-۶۷، پس از خاتمه پيمان و تأييد صورت وضعیت قطعی توسط طرفين پيمان (موضوع بندهای ۷-۶۷ الى ۹-۶۷)، تمامی مبلغ سپرده حسن اجرای کار و یا تضمين حسن اجرای کار آن قسمت مسترد خواهد شد. مگر اينکه در شرايط خصوصي، روش ديجري برای سپرده حسن اجرای کار و یا تضمين حسن اجرای کار در اين خصوص پيش‌بینی شده باشد.

۶-۱۴ در صورت عدم آزادسازی تضمين پيش‌پرداخت، سپرده حسن اجرای کار، تضمين حسن اجرای کار و تضمين انعام تعهدات مطابق ماده ۱۴، بر اساس استناد و مدارك مثبته، جبران هزينه‌های اضافي که بر پيمانکار اعمال می‌شود برعهده کارفرما می‌باشد.

ماده ۱۵ - انواع بيمه‌نامه‌ها، مسئوليت تهييه، حفظ اعتبار و تمديid آن‌ها

۱-۱۵ پيمانکار موظف به تهييه، حفظ اعتبار و تمديid بيمه‌نامه‌های لازم برای پوشش کارهای موضوع پيمان بر اساس موارد مندرج در ماده‌های ۱۵ الى ۲۳ و بخش ۱-۶ از پيوست شماره ۶ پيمان است. پيمانکار بدون ايجاد محدوديت در تعهدات و مسئوليت‌های خود و کارفرما، نسبت به تأمین پوشش‌های بيمه‌اي اقدام می‌کند. پوشش اين بيمه‌نامه‌ها، از جمله مواردی به شرح ذيل است:

۱-۱-۱ بيمه باربری صالح و تجهيزات باید بالاترین سطح پوشش را مطابق شرايط عمومي منتشره شورای عالي بيمه داشته باشد مگر در شرايط خصوصي به نحو ديجري مشخص شده باشد. پوشش اين بيمه باید از محل تحويل صالح و تجهيزات از تولیدکنندگان يا فروشنده‌گان به پيمانکار تا محل‌های مشخص شده توسط کارفرما از جمله انبارهای کارگاه يا محل‌های اجرای پروژه باشد. بيمه باربری باید بر مبنای ارزش واقعی صالح و تجهيزات باشد، در غير اين صورت پيمانکار مسئول پرداخت مابه التفاوت خسارت خواهد بود.

۲-۱-۱ بيمه تمام خطر نصب باید مطابق بخش ۱-۶ از پيوست شماره ۶ پيمان تهييه شده و می‌بايست برای پوشش كليه عمليات موضوع پيمان، تأسيسات، صالح و تجهيزات و تأسيسات جانبی متعلق به کارفرما و اموال ساير اشخاص (اموال موجود و مجاور) که به نوعی می‌توانند تحت تأثير خطرات ناشی از اجرای پروژه باشند برای دوران عمليات ساختمان و نصب تهييه و تا زمان تحويل موقت و يا زمان مشخص شده در شرايط خصوصي، معترف باشند.

۳-۱-۱ بيمه مسئوليت باید مطابق بخش ۱-۶ از پيوست شماره ۶ پيمان، برای پوشش خسارت منجر به آسيبديدگی و يا مرگ کارکنان پيمانکار، کارفرما و کارکنان پيمانکاران جزء پيمانکار و ساير افرادي که به نحوی در ارتباط با پروژه دچار حادثه و يا سانحه شوند، برای تعداد بانام و برای تعداد بی‌نام باشد. تعهدات بيمه‌گر از جمله هزينه‌های پزشكی و درمانی برای هر نفر، غرامت فوت و نقص عضو برای هر نفر در ماههای عادي و حرام، باید در اين بيمه‌نامه ذکر شود.

۴-۱-۱ بيمه ماشين‌آلات و ابزار‌آلات پيمانکار برای اجرای کارهای ساختمان و نصب و همچنین بيمه وسائل نقلية متعلق به پيمانکار و پيمانکاران جزء وي، مربوط به کارهای موضوع پيمان.

۲-۱-۱ بيمه کردن صالح و تجهيزات و کارها، تنها بهمنظور جبران خسارت‌های وارد مطابق پيمان است و به هيج وجه پيمانکار را از تعهدات و مسئوليت‌های خود مبرى نمی‌کند.

۳-۱-۱ تهييه و حفظ اعتبار بيمه‌نامه‌ها و هزينه‌های مربوط، از جمله پرداخت حق بيمه و فرانشيز مطابق بخش ۱-۶ از پيوست شماره ۶ پيمان به عهده پيمانکار است.

۴-۱-۱ در صورتی که پيمانکار تمام يا بخشی از بيمه‌نامه‌های ذکر شده در بخش ۱-۶ از پيوست شماره ۶ پيمان را در موعد مقرر تهييه يا حفظ اعتبار ننماید و يا بيمه‌نامه‌های موجود را به موقع تمديid نکند، کارفرما می‌تواند رأساً برای تهييه، حفظ اعتبار و يا تمديid بيمه‌نامه‌ها اقدام کرده و هزينه‌های مربوط را با لاحاظ ۱۵ (پانزده) درصد بالاسرى، به حساب

بدھی پیمانکار منظور دارد.

هرگاه هزینه تهیه برخی از بیمه‌نامه‌های درج شده در بخش ۱-۶ از پیوست شماره ۶ پیمان به عهده کارفرما گذاشته شده باشد، لیکن پیمانکار موظف به تهیه آن باشد، در صورت عدم تهیه آن توسط پیمانکار، تنها هزینه‌های بالاسری کارفرما به میزان ۱۵ (پانزده) درصد برای اخذ بیمه‌نامه‌ها، به حساب بدھی پیمانکار گذاشته می‌شود.

در هر صورت تهیه بیمه‌نامه‌ها در موعد مقرر و قبل از شروع کارهای مشخص شده در بخش ۱-۶ از پیوست شماره ۶ پیمان الزامی است و مسئولیت تأخیرات ناشی از عدم تهیه بیمه‌نامه بر عهده پیمانکار می‌باشد. در صورتی که به دلیل عدم انجام تعهدات توسط پیمانکار، کار خسارت‌دیده تحت پوشش بیمه‌های یاد شده قرار نگرفته باشد، پیمانکار موظف به جبران خسارت واردہ مطابق مفاد ماده ۷۴ است.

۱-۵ استثنایات و محدودیت‌های مندرج در متن بیمه‌نامه‌های صادره، اعم از شرایط عمومی بیمه منتشره از سوی شورای عالی بیمه و شرایط خصوصی آن، محدودیت و معافیتی در مسئولیت مستقل پیمانکار به موجب تعهدات پیمان ایجاد نمی‌نماید، مگر مواردی که مشمول شرایط حوادث قهری بوده یا خسارات واردہ ناشی از عمل کارفرما باشد.

۱-۶ مسئولیت هرگونه اشتباه، خطأ یا تخلف یا عدم رعایت حد اعلای حسن نیت از سوی پیمانکار درخصوص موارد همچون انتخاب عنوان بیمه‌نامه، ارائه اطلاعات مورد بیمه، استثنایات، حدود پوشش‌ها، فرانشیز و شروط معاف‌کننده بیمه‌گر از پرداخت خسارت، بر عهده پیمانکار می‌باشد.

ماده ۱۶ - محتواهای بیمه‌نامه‌ها

۱-۱۶ در بیمه‌نامه‌ها، جز در مورد کارکنان و ماشین‌آلات و ابزارآلات پیمانکار، وی باید نام کارفرما را به عنوان ذی‌نفع درج نماید و قبل از شروع هر کار، به کارفرما تسلیم گردد. هر نوع تغییر در محتوا و یا زمان پایان اعتبار بیمه‌نامه‌ها، باید بالاطلاع قبلی و تأیید کارفرما باشد. در تمام بیمه‌نامه‌ها، بیمه‌گذار، موضوع بیمه و طرف ذی‌نفع، باید به‌وضوح بیان شده باشند.

۱-۱۶ مفاد بیمه‌نامه‌ها، باید با نیازمندی‌های درج شده در ماده ۱۵ الی ۲۳ شرایط عمومی پیمان و پیوست شماره ۶ پیمان، منطبق باشند.

۱-۱۶ بیمه‌نامه باربری تا زمان ورود کالا به انبارهای کارگاه به صورت تخلیه شده و سایر بیمه‌نامه‌ها تا زمان تحويل موقت باید اعتبار داشته باشند، مگر آنکه در شرایط خصوصی پیمان به نحو دیگری بیان شده باشد.

۱-۱۶ در متن بیمه‌نامه‌ها، باید احتمال تحويل بخش‌هایی از کار، قبل از تحويل موقت کل کار بر اساس ماده ۲۰، تصریح شود.

ماده ۱۷ - تعهد کارفرما درخصوص بیمه‌نامه‌ها

۱-۱۷ هرگاه اخذ برخی از بیمه‌نامه‌ها طبق بخش ۶-۲ پیوست شماره ۶ پیمان و هزینه‌های مربوط، در تعهد کارفرما باشد، کارفرما نسبت به دریافت آن‌ها طبق ضوابط پیش‌بینی شده در این پیوست، اقدام می‌کند.

۱-۱۷ کارفرما موظف است کلیه اطلاعات موردنیاز پیمانکار برای اخذ بیمه‌نامه‌ها را در استناد پیمان، از جمله پیوست شماره ۶ پیمان ذکر نماید.

ماده ۱۸ - دریافت خسارت از بیمه‌گر

۱-۱۸ هرگاه در شرایط خصوصی به نحو دیگری بیان نشده باشد، ترتیب دریافت خسارت‌ها از بیمه‌گر، به این نحو است:

۱-۱۸-۱ پیمانکار موظف است استناد و مدارک لازم برای دریافت خسارت را با همکاری کارفرما تنظیم و آماده کرده و در موعد مقرر به بیمه‌گر تحويل دهد. در این راستا کارفرما موظف است استناد و مدارک مربوط را به پیمانکار ارائه نماید، مگر آن که به موجب محرومانه بودن، ارائه آن استناد و مدارک امکان‌پذیر نباشد.

۱-۱۸ مبالغ پرداختی شرکت بیمه در مورد بیمه‌هایی که ذی نفع آن کارفرماست، به حسابی که کارفرما به این منظور افتتاح کرده است، واریز می‌شود تا وی به عنوان معتمد، مبالغ مربوط را در کارهای خسارت‌دیده صرف نماید.

۱-۱۹ بخش‌های خسارت‌دیده کار، به دستور کارفرما و به وسیله پیمانکار اصلاح یا تعویض می‌شود و هزینه آن، از محل مبالغ دریافتی بیمه به پیمانکار پرداخت می‌گردد.

۲-۱۸ هرگاه مبالغ دریافت شده از بیمه‌گر، برای جبران خسارت‌های واردہ کافی نباشد و یا برخی از قسمت‌های خسارت‌دیده به هر دلیل تحت پوشش بیمه قرار نگرفته باشد، مسئولیت تأمین هزینه اضافی مورد نیاز، با توجه به مواد ۷۱ و ۷۲، حسب مورد به عهده کارفرما یا پیمانکار است.

۳-۱۸ پیمانکار نباید به موجب اختلاف بیمه‌گر با اوی درخصوص موضوع بیمه‌نامه، جبران خسارت واردہ در آن موضوع را تا زمان تعیین تکلیف اختلاف مذکور تعلیق نموده و جبران خسارت را موكول به پرداخت بیمه‌گر نماید.

۴-۱۸ پرداخت خسارات تحت هیچ‌یک از بیمه‌نامه‌ها نبایستی منوط به اخذ رأی قضایی شده باشد.

ماده ۱۹ - موارد چشم‌پوشی از ادعای خسارت اضافی، مرتبط با مواد بیمه

طرفین پیمان که اموال و دارایی آنان تحت پوشش بیمه‌های یاد شده قرار می‌گیرد، حق هر نوع ادعای خود از طرف مقابل را بیش از آنچه از سوی بیمه‌گر پرداخت شده است، تنها در موارد شمول حوادث قهری از خود سلب می‌کنند.

ماده ۲۰ - بیمه‌نامه‌ها، در شرایط تحويل قسمتی از کار به کارفرما

هرگاه تحويل قسمتی از کار طبق بند ۵-۶۰، از سوی کارفرما مورد نظر باشد، پیمانکار موظف است که با هماهنگی کارفرما مراتب را قبل از تحويل آن قسمت از کار، به بیمه‌گر اطلاع داده و تأیید اعتبار بیمه‌نامه صادره را در شرایط جدید، از اوی اخذ نماید.

ماده ۲۱ - انطباق متن تضامین و بیمه‌نامه‌ها، با شرایط پیمان

ضمون تمام تضامین و بیمه‌نامه‌ها و محدوده پوشش آن‌ها، باید منطبق با اسناد پیمان و پیوست‌های شماره ۶ و ۷ آن باشد. هرگاه تضامین و بیمه‌نامه‌های تسلیم شده از سوی پیمانکار، از نظر انطباق با شرایط پیش‌بینی شده در پیمان، دارای اشکال یا نواقصی باشند، مراتب به وسیله کارفرما به پیمانکار اعلام می‌شود و پیمانکار موظف است طرف مهلت مشخص شده بنا به تشخیص کارفرما با مراجعه به مراجع صادرکننده تضامین و بیمه‌نامه‌ها، نسبت به رفع نواقص و یا جایگزین کردن آن‌ها با تضامین و بیمه‌نامه‌های جدید اقدام کند. عدم اعلام اشکال یا نواقص، از مسئولیت پیمانکار نکاسته و در هرحال، پیمانکار مسئول انطباق مفاد بیمه‌نامه‌ها و تضامین دریافتی، طبق اسناد پیمان است.

ماده ۲۲ - مراجع صادرکننده تضامین و بیمه‌نامه‌ها

پیمانکار باید تمام تضامین را مطابق شرایط آیین‌نامه تضامین معاملات دولتی و از مراجع ذی‌صلاح مندرج در آن آیین‌نامه تهیه کرده و بیمه‌نامه‌های مورد نیاز را نیز از شرکت‌ها یا مؤسسات بیمه‌گر مورد تأیید بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه و به کارفرما تسلیم نماید. هرگاه مرجع صادرکننده تضامین و بیمه‌نامه، به هر دلیل دچار انحلال، ورشکستگی یا عدم توانایی برای انجام برخی از تعهدات مالی شود یا صلاحیت اوی توسط مراجع ذی‌صلاح مربوط سلب شود، پیمانکار موظف است ظرف حداقل ۲۸ (بیست و هشت) روز، نسبت به جایگزین کردن تضامین و بیمه‌نامه‌ها از مراجع دیگر موردنقول کارفرما، اقدام کرده و بیمه‌نامه‌ها و تضامین جدیدی را به کارفرما تسلیم نماید.

ماده ۲۳ - حفظ اعتبار و تمدید بیمه‌نامه‌ها

پیمانکار موظف است هرگونه تغییر در پیمان، از جمله مبلغ پیمان و شرایط کار که بر روی مفاد ذکر شده در متن

بیمه‌نامه‌های پیمان مؤثر می‌باشد را با تأیید کارفرما به مراجع صادرکننده بیمه‌نامه‌ها اطلاع دهد تا در صورت لزوم، تغییرات لازم در مفاد بیمه‌نامه‌ها انجام شود. هزینه تمدید بیمه‌نامه‌ها ناشی از تمدید پیمان مطابق زیربند ۱-۱-۶۴ بر عهده کارفرما می‌باشد.

فصل ۵: تعهدات و مسئولیت‌های پیمانکار

ماده ۲۴ - کلیات تعهدات و مسئولیت‌های پیمانکار

تعهدات پیمانکار در چارچوب پیمان، شامل خدمات طراحی و مهندسی، تأمین تمام مصالح و تجهیزات و لوازم یدکی، انجام تمام کارها و خدمات فنی مورد نیاز برای طراحی، خرید، ساختمان و نصب، پیشراهندازی، راهاندازی، انجام آزمایش‌های عملکردی و تکمیل و تحويل کار موضوع پیمان بر اساس نقشه‌ها، مشخصات و مدارک فنی، برنامه‌ها و روش‌های پیش‌بینی شده مطابق استاندار و مدارک پیمان است. این تعهدات مطابق استاندار پیمان، از جمله موارد زیر می‌باشد:

الف- کارهای طراحی و مهندسی.

ب- واگذاری لیسانس، در صورتی که طبق پیوست شماره ۱۶ پیمان، تأمین لیسانس به عهده پیمانکار باشد.

ج- تأمین، حمل و انتبارداری مصالح و تجهیزات پروژه و لوازم یدکی.

د- تجهیز کارگاه، تأمین نیروی انسانی، تأمین مواد و مصالح مصرفی، ماشین‌آلات ساختمانی و ابزار و هر نوع تأسیسات و مصالح موقت، تمام حمل و انتقال‌های داخلی و نیز آب، برق و بخار در دوران ساختمان و نصب.

ه- انجام کارهای ساختمان و نصب.

و- پیشراهندازی، راهاندازی و انجام آزمایش‌های عملکردی و تکمیل و تحويل کارها به کارفرما، به ترتیب درج شده در پیوست شماره ۹ پیمان.

ز- انتقال فناوری و موارد مرتبط با پیوست فناوری از جمله ارتقا توانمندی‌های فناورانه اعم از توسعه فناوری‌های سخت، توسعه قابلیت‌های مدیریتی و نیز توسعه سهم داخل مطابق بخش ۱-۱۲ پیوست شماره ۱۲ پیمان.

ح- آموزش کارکنان کارفرما مطابق بخش ۲-۱۲ پیوست شماره ۱۲ پیمان.

ط- اخذ بیمه‌نامه‌ها و تضمین.

ی- رعایت الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE کارفرما.

مواردی از تأمین مصالح و تجهیزات، انجام کارها و خدمات فنی و مهندسی که طبق پیوست شماره ۱۳ پیمان جزو تعهدات کارفرماست، از محدوده تعهدات پیمانکار مستثنی هستند. اما در مواردی که پیمان درخصوص تأمین برخی خدمات و انجام برخی از کارهای طراحی و مهندسی و یا تأمین برخی از اقلام مصالح و تجهیزات به عنوان تعهدات پیمانکار و نیز سایر مواردی که با استنتاج منطقی از مفاد پیمان، برای تکمیل کار و راهاندازی طبق مشخصات فنی لازم است، صراحت نداشته باشد، این موارد جزو تعهدات پیمانکار محسوب می‌شود.

ماده ۲۵ - انجام خدمات طراحی و مهندسی و واگذاری لیسانس

۱-۲۵ پیمانکار بر اساس مسئولیت تعیین شده در پیمان موظف به انجام کلیه کارهای طراحی و مهندسی، از جمله جمع‌آوری و تکمیل اطلاعات، صحه‌گذاری استاندار فنی پایه، انجام طراحی تفصیلی^{۳۳} و تهیه استاندار و مدارک بر اساس استاندار فنی پایه و تسلیم آن‌ها به کارفرما برای تأیید و تصویب طبق بخش ۱-۱۸ پیوست شماره ۱۸ پیمان و برنامه زمانی موضوع زیربند ۳-۲-۱ شرایط عمومی است. پیمانکار باید طراحی و مهندسی را با دقت و طبق اصول صحیح مهندسی انجام دهد. در صورتی که تأمین لیسانس به عهده پیمانکار باشد، پیمانکار موظف به تأمین دانش فنی و واگذاری لیسانس مربوط طبق پیوست شماره ۱۶ پیمان، برای کارفرماست.

۲-۲۵ پیمانکار موظف است مدارک و دستورالعمل‌های پیشراهندازی، راهاندازی، بهره‌برداری و راهبری، تعمیر و نگهداری را طبق برنامه زمانی و حداقل ۹۱ (نودویک) روز قبل از پیشراهندازی، به کارفرما تحويل دهد. این دستورالعمل‌ها باید

با جزیيات کامل به نحوی تهیه شوند که کارفرما قادر باشد پیش راه اندازی، راه اندازی، بهره برداری و راهبری، تعمیر، نگهداری و تنظیم تمام قسمت ها را با استفاده از این مدارک و دستورالعمل ها انجام دهد. شمار نسخه ها و زبان دستورالعمل ها طبق بخش ۱-۲-۱۸ پیوست شماره ۱۸ پیمان است.

۳-۲۵ پیمانکار موظف است حداقل ۲۱ (بیست و یک) روز پیش از زمان تحويل موقع، تمام نقشه های چون ساخت ^{۳۴} پروژه را در شمار نسخه های لازم، به شرح درج شده در بخش ۱-۲-۱۸ پیوست شماره ۱۸ پیمان به کارفرما تسلیم کند. کارفرما باید ظرف مدت ۱۴ (چهارده) روز تأیید یا عدم تأیید خود را به پیمانکار اعلام نماید. در صورت عدم تأیید نقشه های چون ساخت پروژه، کارفرما موظف است دلایل و اصلاحات پیشنهادی خود را به صورت مكتوب به پیمانکار اعلام نماید. پیمانکار باید تا زمان تحويل موقع، نقشه های چون ساخت پروژه را اصلاح نموده و تأیید کارفرما را اخذ نماید. هرگاه در شرایط خصوصی، شرایط و یا زمان مشخص دیگری برای تسلیم نقشه های چون ساخت تعیین شده باشد، طبق آن عمل می شود.

ماده ۲۶ - مدیریت و نظارت بر کار

۱-۲۶ پیمانکار متعهد به اعمال مدیریت، کنترل و نظارت بر اجرای صحیح کارها، به وسیله افراد واجد صلاحیت است. مسئولیت به کار گرفتن روش های اجرایی مناسب و رعایت توالی کارها به نحوی که کیفیت و پیشرفت کارها را طبق پیمان تأمین کند، به عهده پیمانکار است.

۲-۲۶ پیمانکار باید قبل از تاریخ شروع کار، شخص واجد صلاحیت و با تجربه ای را به عنوان نماینده خود به کارفرما معرفی کند. نماینده پیمانکار در طول مدت پیمان، به منزله پیمانکار عمل می نماید. مکاتبه ها، اطلاعیه ها، ابلاغیه ها و دستور کارها خطاب به پیمانکار و به نام وی صورت می گیرد. نماینده پیمانکار در طول اجرای پیمان، بالاطلاع قبلی به کارفرما، می تواند تعویض گردد و به جای وی شخص واجد صلاحیت دیگری گمارده شود.

۳-۲۶ نماینده پیمانکار از شروع کارهای ساختمان و نصب در کارگاه تا تحويل کارها، فرد واجد صلاحیتی را به عنوان رئیس کارگاه به کارفرما معرفی می کند تا پس از تأیید کارفرما، کار خود را شروع نماید. رئیس کارگاه باید همواره در کارگاه حضور داشته باشد و ضمن مدیریت و سرپرستی کارگاه، عملیات ساختمان و نصب را کنترل و نظارت نماید. نامبرده در مواردی که خود نتواند در کارگاه حضور داشته باشد، فرد واجد صلاحیت دیگری را پس از تأیید کارفرما به عنوان جایگزین موقت خود معرفی می کند. رئیس کارگاه ممکن است در طول مدت پیمان، به وسیله نماینده پیمانکار و بالاطلاع قبلی به کارفرما تعویض شود و شخص دیگری جایگزین وی گردد.

۴-۲۶ پیمانکار باید طبق زیربند ۷-۲-۳ شرایط عمومی، نمودار سازمانی پروژه و هرگونه تغییرات بعدی در آن را با ذکر مشخصات افراد کلیدی، به کارفرما تسلیم کند.

ماده ۲۷ - تأمین نیروی کار

۱-۲۷ پیمانکار متعهد است نسبت به تأمین نیروی انسانی کافی، از نظر کمی و کیفی در تمام رده های شغلی مورد نیاز برای حسن اجرا و تکمیل به موقع عملیات موضوع پیمان اقدام کند. نیروی انسانی مورد نیاز، اعم از کارکنان مستقیم اجرای کار و یا گروه سرپرستی و پشتیبانی بخش های مختلف، باید از تخصص، مهارت و صلاحیت کاری لازم برخوردار بوده و به نحوی سازمان دهی شوند که برای اجرای کار مربوط، مناسب باشند. پرداخت تمام هزینه های ناشی از استخدام و به کارگیری نیروی کار از قبیل حقوق، بیمه، مالیات و هر نوع مزایای قانونی آنها، به عهده پیمانکار است.

۲-۲۷ در مورد بخش هایی از کار که طبق پیمان در ایران انجام می شود، اگر به نیروی کار غیر ایرانی نیاز باشد، پیمانکار موظف است پس از تأیید کارفرما و سایر مراجع ذی ربط و طی مراحل قانونی، این گونه کارکنان را به کار گمارد و

مسئولیت رعایت قوانین و مقررات کشور و حسن رفتار این کارکنان مطابق شئون اخلاقی و رعایت حقوق ایشان در محدوده کارگاه، به عهده پیمانکار است.

۳-۲۷ هرگاه به تشخیص کارفرما هر یک از کارکنان پیمانکار، تخصص، مهارت و یا صلاحیت کافی برای اجرای کار در محل کارگاه را نداشته باشد، کارفرما دلایل توجیهی خود را به صورت کتبی برای تعویض وی به پیمانکار ارائه می‌نماید. در صورتی که پیمانکار نتواند کارفرما را با ارائه دلایل برای ابقاء فرد مورد نظر توجیه نماید، پیمانکار موظف است در اسرع وقت نسبت به تعویض فرد مورد نظر و به کار گماردن شخص واجد صلاحیت بهجای او، اقدام کند. تمام هزینه‌های ناشی از این نوع جابه‌جایی‌ها، به عهده پیمانکار است و هیچ‌گونه پرداخت اضافی از این بابت به پیمانکار تعلق نمی‌گیرد. مسئولیت اجرای مفاد این بند، در مورد پیمانکاران جزء، به عهده پیمانکار است.

۴-۲۷ تأمین امکانات رفت‌وآمد، ایجاد امکانات لازم به منظور تأمین مسکن و غذای کارکنان در حد متعارف، ایجاد دفاتر کار مناسب، تأمین امکانات بهداشتی از قبیل آب آشامیدنی، اقلام بهداشتی و استحمام، بهداشت محیط‌زیست کارکنان و تأمین امکانات اولیه پزشکی، به عهده و هزینه پیمانکار است. مگر آنکه کارفرما تأمین برخی از تسهیلات بالا را طبق پیوست شماره ۱۳، تعهد کرده باشد.

۵-۲۷ پیمانکار موظف است با لحاظ قوانین مرتبط با حداکثر استفاده از توانمندی داخل، برای انجام کارهای موضوع پیمان، از امکانات، شرکت‌ها، مؤسسات و نیروهای ایرانی در کارهای طراحی و مهندسی، ساخت تجهیزات و تأمین صالح و تجهیزات، حمل و نقل آن‌ها و عملیات ساختمان و نصب، حداکثر استفاده را به عمل آورد.

۶-۲۷ هرگاه پیمانکار در پرداخت دستمزد کارکنان مستقر در کارگاه، طبق قانون کار تأخیر کند و یا به تعهداتش در این خصوص عمل ننماید، کارفرما به وی اخطار می‌کند که طلب کارکنان خود را پرداخت نماید و در صورت خودداری پیمانکار، کارفرما می‌تواند برای بار اول دستمزد کارکنان را برای دوره‌ای که صورت وضعیت آن به پیمانکار پرداخت شده است، بر اساس فهرست‌های تأیید شده پیمانکار و با حضور نماینده وی، از محل مطالبات و یا تضمین پیمانکار، به کارکنان پرداخت کند. کارفرما مبلغ پرداخت شده به کارکنان پیمانکار را به اضافه ۱۵ (پانزده) درصد به عنوان هزینه‌های بالاسری، به حساب بدھی پیمانکار منظور می‌نماید. در این صورت پیمانکار حق هرگونه اعتراض به این عمل، مبلغ پرداختی، تعداد کارگران و میزان استحقاقی آنان را از خود سلب و ساقط می‌کند. در صورت تکرار تأخیر در پرداخت دستمزد کارکنان، کارفرما می‌تواند بر اساس ماده ۶۸، پیمان را فسخ نماید. هرگاه پرداخت صورت وضعیت‌های تأییدشده پیمانکار، از سوی کارفرما با تأخیر مواجه شود، کارفرما باید بنا به درخواست پیمانکار، بخشی از صورت وضعیت‌های تأییدشده پیمانکار که معادل دستمزد کارکنان وی بر اساس لیست تأیید شده کارکنان پیمانکار می‌باشد را پرداخت نماید.

ماده ۲۸ - الزامات و رویه‌های مدیریت HSE و مقررات کارگاهی

۱-۲۸ ۱-۱۸ پیمانکار موظف به رعایت مقررات حفاظت فنی و بهداشت کار و الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE مطابق بخش ۷-۱۸ پیوست شماره ۱۸ پیمان می‌باشد. همچنین پیمانکار موظف است حداقل الزامات و رویه‌های عمومی HSE را به شرح ذیل رعایت نموده و مسئولیت‌های ناشی از آن را نیز بپذیرد:

۱-۱-۲۸ پیمانکار اصلی و کلیه کارکنان، پیمانکاران جزء و کارگران روزمزد پیمانکار اصلی، مکلف و ملزم به پیروی کامل از مقررات، خطمنشی‌ها، استانداردها و رعایت و اجرای دقیق الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE کارفرما می‌باشند. به منظور انجام این تعهدات و حسن اجرای آن‌ها، پیمانکار مکلف است کلیه کارکنان خود، پیمانکاران جزء و کارگران موقت شاغل در این پیمان را نسبت به رعایت الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE کارفرما به شرح این ماده و مفاد مندرج در بخش ۱-۱۸ پیوست شماره ۱۸ به هر طریق ممکن و مقتضی مطلع و توجیه نموده و آموزش‌های لازم را به آن‌ها ارائه نماید. مسئولیت عدم رعایت این قوانین و مقررات توسط ایشان بر عهده پیمانکار می‌باشد.

- ۲-۱-۲۸ پیمانکار موظف است مطابق زیربند ۳-۲-۸ شرایط عمومی، نسبت به ارائه برنامه HSE به امور HSE کارفرما اقدام نماید.
- ۳-۱-۲۸ پیمانکار موظف است فردی با تجربه و واجد شرایط را که مورد تأیید کارفرما می‌باشد به عنوان نماینده HSE پیمانکار به کارفرما معرفی کند.
- ۴-۱-۲۸ پیمانکار موظف است مطابق بند ۳-۲-۷ شرایط عمومی، حداقل نیروی انسانی مورد نیاز و واجد صلاحیت و نمودار سازمانی HSE جهت اجرای الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE مقرر در بخش ۷-۱-۱۸ پیوست شماره ۱۸ پیمان را کتبًا به امور HSE کارفرما معرفی نماید. کفایت سازمان و صلاحیت کارکنان HSE پیمانکار باید به تأیید نماینده HSE کارفرما برسد.
- ۵-۱-۲۸ کلیه کارکنان پیمانکار قبل از شروع به کار در کارگاه، باید در دوره‌های آموزشی توجیهی HSE که توسط تحت نظارت مستقیم کارفرما برگزار می‌شود، شرکت نموده و تأییدیه گذراندن دوره را اخذ نمایند. نحوه برگزاری دوره‌های آموزشی تخصصی HSE حسب موضوع پیمان باید در بخش ۷-۱-۱۸ پیوست شماره ۱۸ پیمان درج گردد.
- ۶-۱-۲۸ کلیه کارکنان پیمانکار اصلی، پیمانکاران جزء و کارگران روزمزد باید قبل از شروع کار در کارگاه، مجهز به وسایل و تجهیزات حفاظت فردی، حسب مورد، از جمله تجهیزات لازم برای کار در ارتفاع، داخل مخزن‌ها، داخل کanal‌ها و ترانشه‌های خاکی بوده و تمهیدات ایمنی لازم درخصوص کار آنان در واحدهای در حال بهره‌برداری بر اساس رویه‌های مذکور در الزامات HSE استاندار پیمان، پیش‌بینی شده باشد. البته کار باید متحداً‌شکل و متناسب با شرایط جوی محیط بوده و محل فعالیت و نام شرکت به نحو مقتضی روی آن مشخص شود.
- ۷-۱-۲۸ کلیه تأسیسات و مستحداثات تجهیز کارگاه شامل دفاتر، کمپ‌ها، رستوران، تجهیزات تأمین آب آشامیدنی باید مطابق استانداردهای مربوط و ضوابط و الزامات HSE قید شده در بخش ۷-۱-۱۸ پیوست شماره ۱۸ پیمان، تجهیز شوند.
- ۸-۱-۲۸ استفاده از کانتینرهای باربری برای دفتر کار، محل اقامت و رستوران ممنوع می‌باشد.
- ۹-۱-۲۸ استعمال دخانیات تنها در اماکن مورد تأیید کارفرما مجاز می‌باشد.
- ۱۰-۱-۲۸ پیمانکار موظف به رعایت الزامات، رویه‌ها و دستورالعمل‌های HSE حمل و نقل کارفرما مطابق بخش ۷-۱-۱۸ پیوست شماره ۱۸ پیمان می‌باشد.
- ۱۱-۱-۲۸ کلیه تجهیزات بالابر، جرثقیل، لیفتراک، سیلندرهای گاز و همچنین سایر ماشین‌آلات و ابزارآلاتی که قبلاً توسط کارفرما مشخص شده باشد، قبل از ورود به کارگاه باید توسط مراجع معترض مورد بازرگاری قرار گرفته و از سلامت فنی آن‌ها اطمینان حاصل گردد. به کارگیری این تجهیزات قبل از بازرگاری و تأیید توسط مراجع معترض، مطلقاً ممنوع بوده و در صورت مشاهده موارد تخلف ضمن توقف فوری کار، تجهیزات، ماشین‌آلات و ابزارآلات مربوطه از کارگاه خارج خواهد شد.
- ۱۲-۱-۲۸ در صورت فعالیت پیمانکار در واحدهای در حال بهره‌برداری یا مجاورت کارگاه پیمانکار با تأسیسات در حال بهره‌برداری، اخذ پروانه کار بر اساس الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE کارفرما مطابق بخش ۷-۱-۱۸ پیوست شماره ۱۸ پیمان الزامی است.
- ۱۳-۱-۲۸ نماینده امور HSE کارفرما از محل‌های کاری، ماشین‌آلات و ابزارآلات و لوازم پیمانکار حسب موضوع پیمان به صورت ادواری بازدید و در صورت مشاهده عدم انطباق، موارد نایمین و تخلف از اجرای الزامات HSE، ضمن صدور دستور توقف فعالیت‌های پر مخاطره، گزارش تخلف و یا موارد نایمین را به نماینده کارفرما و نماینده HSE پیمانکار اعلام خواهد نمود. پیمانکار موظف به رفع فوری موارد نایمین یا تخلفات گزارش شده می‌باشد و خسارت توقف کار ناشی از این موضوع بر عهده و هزینه پیمانکار بوده و کارفرما در این خصوص هیچ‌گونه تعهدی نخواهد داشت.

- ۱۴-۱-۲۸ در صورت مشاهده هرگونه عدم انطباق از جمله تخلف، قصور و استنکاف پیمانکار در اجرای هرکدام از بندهای الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE ، نماینده HSE کارفرما اختیار دارد با هماهنگی نماینده کارفرما، ضمن دستور توقف کار، اخطار جریمه‌ای از طریق نماینده کارفرما ابلاغ و مطابق جداول پیش‌بینی شده در بخش ۷-۱-۱۸ پیوست شماره ۱۸ پیمان، جریمه اعمال نماید. کارفرما نیز موظف است در پایان پیمان، وضعیت جرائم و تخلفات HSE پیمانکار را با ذکر موارد، جهت درج در پرونده پیمانکار به مدیریت HSE در دستگاه مرکزی کارفرما اعلام نماید. مجموع مبلغ مربوط به این جرائم نمی‌تواند از حد مشخص شده در بخش ۷-۱-۱۸ پیوست شماره ۱۸ پیمان بیشتر گردد. در صورت استمرار عدم انجام تعهدات HSE پیمانکار و یا تجاوز مجموع مبالغ اخطارهای جریمه‌ای HSE از حد تعیین شده، کارفرما می‌تواند پیمان را مطابق ماده ۶۸، فسخ نماید.
- ۱۵-۱-۲۸ پیمانکار موظف است با رعایت مهلت مقرر در زیربند ۸-۲-۳ شرایط عمومی، نسبت به ارائه طرح و برنامه HSE خود مطابق بخش ۷-۱-۱۸ پیوست شماره ۱۸ پیمان اقدام نماید. پیمانکار باید در صورت نیاز، برای بهروزرسانی طرح و برنامه مذکور در طول انجام کار و اخذ تأییدیه کارفرما اقدام نماید.
- ۱۶-۱-۲۸ پیمانکار موظف است به هزینه خود نسبت به انجام معاينات شغلی برای کلیه کارکنان شامل معاينات بدو استخدام، معاينات دوره‌ای (حداقل سالی یکبار) و معاينات مراقبتی اقدام و گواهی سلامت ایشان را تسلیم نماینده امور HSE کارفرما نماید. به کارگیری کارکنان در مشاغل موضوع پیمان منوط به ارزیابی تناسب جسمانی و روحی بر اساس استانداردهای طب شغلی و عدم وجود محدودیت‌های پزشکی برای شغل محوله است.
- ۱۷-۱-۲۸ پیمانکار موظف است نسبت به تهیه، تکمیل و بهروزرسانی شناسنامه بهداشت صنعتی برای هرکدام از واحدهای مربوطه و کارگاه از قبیل اماكن، اقامتگاهها، غذاخوری، آشپزخانه‌ها اقدام نماید.
- ۱۸-۱-۲۸ پیمانکار موظف است نسبت به تشکیل کمیته حفاظت فنی ماهانه بر اساس مواد قانونی اقدام و نتایج و صورت جلسات را به نماینده HSE کارفرما ارائه نماید.
- ۱۹-۱-۲۸ پیمانکار موظف است کلیه کارهای پیمان را مطابق طرح ارائه شده توسط کارفرما و الزامات مندرج در شرح کار و ضوابط و رویه‌های زیستمحیطی در بخش ۷-۱-۱۸ پیوست شماره ۱۸ پیمان، به نحوی انجام دهد که از ریخت‌وپاش و انتشار هر نوع مواد آلاینده و آسیب به محیط‌زیست جلوگیری شود.
- ۲۰-۱-۲۸ پیمانکار موظف است از وسایط نقلیه موتوری دارای برگ معاينه فنی استفاده نماید.
- ۲۱-۱-۲۸ پیمانکار موظف است وضعیت ظاهری کارگاه خود را مورد توجه قرار داده و از هرگونه انباشت زباله و ضایعات در کارگاه خودداری نموده و عملیات مدیریت پیماندها را بر اساس الزامات ارائه شده توسط کارفرما اجرا نماید.
- ۲۲-۱-۲۸ پیمانکار باید در مورد مصرف منابع و مدیریت انرژی در کارگاه اهتمام ویژه داشته باشد و از روش مندن بیهوده تجهیزات و ماشین‌آلات و ایجاد آلودگی صوتی و مصرف بیهوده آب و برق و سوخت تا حد امکان جلوگیری نماید.
- ۲۳-۱-۲۸ پیمانکار باید به‌گونه‌ای کار کند که از هرگونه آسیب به فضای سبز و پوشش گیاهی موجود در کارگاه جلوگیری شود.
- ۲۴-۱-۲۸ پیمانکار موظف است گزارش عملکرد اجرای الزامات و رویه‌های مدیریت HSE خود را ماهانه و نیز در پایان کار به امور HSE کارفرما ارائه نماید. رئوس مطالبی که باید در گزارش ماهانه عملکرد HSE پیمانکار لحاظ گردد، مطابق رویه‌های مندرج در بخش ۷-۱-۱۸ پیوست شماره ۱۸ پیمان می‌باشد.
- ۲۵-۱-۲۸ در صورتی که پس از شروع کار پیمان، تمام یا بخشی از کار بر اساس برنامه کلی و تفصیلی به دلیل قصور پیمانکار در انجام تعهدات HSE و یا عدم رعایت الزامات و رویه‌های مدیریت HSE، متوقف شده و با به‌کندی صورت پذیرد، به عنوان تأخیر پیمانکار در انجام تعهدات محسوب می‌شود.
- ۲۶-۱-۲۸ پیمانکار موظف است بلافضله وقوع هرگونه حادثه انسانی، دستگاهی، حریق، شرایط نایمن، تصادفات و سوانح

مربوط به وسایط نقلیه، حوادث بهداشتی، مسمومیت‌ها، بیماری‌ها و امراض واگیردار را به امور HSE کارفرما اطلاع داده و حداکثر ظرف مدت ۲۴ (بیست و چهار) ساعت نماینده HSE پیمانکار، زیر نظر نماینده امور HSE کارفرما اقدام به تهیه و تکمیل فرم مدون گزارش حادثه در ۴ (چهار) نسخه نموده و جهت کارکنان پیمانکار و اشخاص ثالث اقدام به انکاس موضوع در موعد مقرر قانونی به سازمان تأمین اجتماعی نماید. دو نسخه از این فرم نزد کارفرما و یک نسخه نزد پیمانکار خواهد ماند و پیگیری‌های حقوقی، اداری و هزینه‌های مربوط به حادثه و جبران آن بر عهده پیمانکار می‌باشد و از این بابت هیچ‌گونه مسئولیتی متوجه کارفرما نخواهد بود.

۲۷-۱-۲۸ مسئولیت‌های HSE پیمانکار درخصوص عملیات پیش‌راه‌اندازی و راه‌اندازی به صورت زیر می‌باشد:

۱-۲۷-۱ پیمانکار موظف است قبل از انجام هرگونه عملیات پیش‌راه‌اندازی و راه‌اندازی تجهیزات، ضمن اطلاع به امور HSE کارفرما، نسبت به انجام ممیزی درخصوص عملیات پیش‌راه‌اندازی و راه‌اندازی اقدام و درصورت صدور مجوز کتبی امور HSE کارفرما، پیمانکار مجاز به انجام کار می‌باشد.

۲-۲۷-۱ پیمانکار موظف است رویه‌ها و دستورالعمل‌های موردنیاز بهره‌بردار در مراحل آزمایش و بهره‌برداری را طی مستنداتی معتبر در اختیار نماینده کارفرما و نماینده HSE کارفرما قرار دهد.

۲-۲۸ مقررات کارگاهی، حفاظت و برچیدن کارگاه

۱-۲-۲۸ به جز در مواردی که در شرایط خصوصی امکان کار در خارج از ساعت‌های عادی روز و یا در شب پیش‌بینی شده باشد، پیمانکار موظف به انجام کارها در ساعت‌های عادی روز است. همچنین در مواردی که پیمانکار برای جبران عقب‌ماندگی از برنامه زمانی، درخواست کار در خارج از ساعت‌های عادی روز و یا کار در شب را از کارفرما بنماید، تنها با تقبل تمام مسئولیت‌ها و هزینه‌های اضافی ناشی از آن و پس از تأیید کارفرما، مجاز به کار در ساعت‌های یاد شده است.

۲-۲-۲۸ پیمانکار باید تعاملات و هماهنگی‌های لازم را با سایر پیمانکاران و یا گروه‌های اجرایی کارفرما مرتبط با کار مورد نظر به شرح ماده ۳۸، به عمل آورد.

۳-۲-۲۸ پیمانکار باید یک نسخه از تمام نقشه‌ها، استناد و مدارک پیمان، دستور تغییر کارها، نقشه‌های کارگاهی و اسناد کنترل کیفی^{۳۵} اجرای کار که حاوی روند تغییرات و اصلاحات نیز باشد را در محل مناسب نگهداری کند، به نحوی که همواره در دسترس کارفرما برای مراجعه وی باشد.

۴-۲-۲۸ هرگاه ضمن اجرای کار، اشیای فرهنگی-تاریخی از جمله اشیای عتیقه، مسکوکات قدیمی و مانند آن، در محل کار پیدا شود، پیمانکار معهده است که بی‌درنگ مراتب را به اطلاع کارفرما و طبق قوانین به اطلاع دستگاه‌های انتظامی برساند. کارفرما باید برای حفظ و نگهداری یا انتقال اشیای فرهنگی-تاریخی، اقدام فوری به عمل آورد. پیمانکار باید تا زمان اقدام به حفاظت از سوی کارفرما یا مقام‌های ذی‌ربط، برای حفظ و نگهداری اشیای فرهنگی-تاریخی مزبور، مراقبت لازم را به عمل آورد.

۵-۲-۲۸ پیمانکار موظف به حفاظت از افراد مرتبط و شاغل در کارگاه، اموال، کارهای انجام شده و مصالح و تجهیزات، ماشین‌آلات، اعم از موجود در پای کار، انبار، محدوده کار و یا بیرون از آن و سایر اموال و مستحبات و تسهیلات موجود در کارگاه از قبیل جاده‌ها، ساختمان‌ها، فضای سبز و تأسیسات زیرزمینی است. به‌حال ید پیمانکار نسبت به کارها، مصالح و تجهیزات، علی‌رغم تملک کارفرما، ضمانت بوده و پیمانکار معهده به حفاظت، حراست، نگهداشت موارد فوق و اصلاح کارهای معیوب مطابق مفاد پیمان می‌باشد.

۶-۲-۲۸ چنانچه کارفرما به دليل ناساله، غيرقابل استفاده و یا نايمن بودن هر يك از ابزارآلات، تجهيزات، وسائل و ماشينآلات و تجهيزات حفاظتی پيمانکار از به کارگيري آن خودداری نماید، پيمانکار باید به محض دریافت دستور کتبی و دلایل توجیهی کارفرما یا نماینده امور HSE کارفرما، با هزینه خود نسبت به تعویض و یا خروج آنها از کارگاه اقدام و آنها را با ابزارآلات، تجهيزات، وسائل و ماشينآلاتی که مورد قبول کارفرما است، جایگزين نماید، در اين صورت پيمانکار حق مطالبه هزینه‌ای بابت تعمیر، جايگزيني، توقف دستگاهها و جابجايی اين‌گونه ماشينآلات و تجهيزات را ندارد. چنانچه دلایل توجیهی کارفرما در اين خصوص مورد قبول پيمانکار نباشد، پيمانکار می‌تواند موضوع را به کميته دائمي پيشگيری و رسيدگی به اختلاف ذيل بند ۱-۷۵ ارجاع نماید.

۷-۲-۲۸ در مدت اجرای کارهای پيمان، در موارد اضطراری که ايمني کارکنان و کارهای انجام شده، صالح و تجهيزات و سایر اموال، مستحدثات و امکانات موجود در کارگاه به مخاطره افتاده است، پيمانکار موظف است بى درنگ و بدون نياز به دریافت دستور از کارفرما و يا مشاور کارفرما، وارد عمل شده و اقدام‌های حفاظتی و ايمني لازم را به عمل آورد.

۸-۲-۲۸ برچيدن کارگاه و تميز کردن محوطه کارگاه.

۱-۸-۲-۲۸ پيمانکار موظف است طبق برنامه زمانی پيمان، پس از پایان عملیات موضوع پيمان نسبت به جمع‌آوری ساختمان‌های موقت، صالح بازيافتی، تأسیسات و تجهيزات مستقر در کارگاه، مواد زائد و نخاله و سایر تدارکات خود اقدام نماید. سپس طبق نظر کارفرما و با هماهنگی و نظارت نماینده امور HSE کارفرما نسبت به خارج نمودن آنها از محوطه کارگاه اقدام نموده و محوطه کارگاه را به وضع قابل استفاده به نحوی که مورد قبول کارفرما باشد به ايشان تحويل دهد. در غير اين صورت کارفرما می‌تواند برای خارج نمودن آنها به هر نحو که مقتضی بداند عمل نموده و هزینه‌های آنرا به علاوه ۱۵ (پانزده) درصد هزینه بالاسری به حساب بدھکاري پيمانکار منظور نماید. در اين صورت پيمانکار حق هرگونه اعتراض نسبت به اقدام کارفرما و طرح ادعای ضرر و زيان به اموال و دارايی‌های خويش را از خود سلب و ساقط می‌نماید.

۲-۸-۲-۲۸ مسئوليت و هزینه‌های هرگونه دفن، انتقال يا امحاء مواد و ضایعات بر عهده پيمانکار می‌باشد. چنانچه طبق نظر کارفرما برای خارج نمودن و يا امحاء مواد و ضایعات، نياز به اخذ هرگونه دستورالعمل و يا مجوز از مراجعه دیگر باشد، پيمانکار موظف است به هزینه خود نسبت به تهيه و كسب آنها اقدام نماید.

۹-۲-۲۸ در صورتی که کارفرما بخواهد ضوابط ویژه‌ای را درخصوص مقررات کارگاهی در نظر بگیرد باید آنرا در استناد و مدارک پيمان لحاظ نماید.

ماده ۲۹ - تأمین صالح و تجهيزات، حمل و انبارداری آنها

۱-۲۹ پيمانکار باید صالح و تجهيزات و لوازم يدکی، از جمله تجهيزات و کالاهای با زمان ساخت و تحويل طولاني^{۳۶} را طبق استناد و مشخصات فنی پيمان و بر اساس برنامه زمانی، از فهرست منابع فروشنده‌گان دستگاه مرکزی کارفرما به علاوه سایر منابع مورد تأييد کارفرما، مطابق پيوست شماره ۱۵ پيمان تأمین کند.

۲-۲۹ پيمانکار باید تمام صالح و تجهيزات را طبق مشخصات تعیین شده در پيوست شماره ۱۹ پيمان، بسته‌بندی و به محل کار ارسال کند.

۳-۲۹ کلیه اقدامات لازم جهت ارسال صالح و تجهيزات به محل کارگاه از جمله بيمه، بارگيري، حمل، تخلية، ترخيص و کلیه امور گمرکی در کشور مبدأ و جمهوري اسلامي ايران، به عهده و هزینه پيمانکار است، مگر آنکه در پيوست شماره ۱۹ به نحو ديجري تصریح شده باشد. کارفرما باید در موارد مقتضی، همکاري و هماهنگی لازم را برای معرفی

پیمانکار، به عمل آورد. مسئولیت جبران هر نوع خسارت به اموال و اشخاص ثالث در اثر حمل صالح و تجهيزات، به عهده و هزینهٔ پیمانکار است.

۴-۲۹ هرگاه بر اساس پيوست شماره ۱۳ پيمان، تأمین بخشی از صالح و تجهيزات پروژه به عهده کارفرما باشد، با ورود صالح و تجهيزات در تعهد کارفرما به کارگاه، پیمانکار آنها را در حضور نماینده کارفرما بازرگانی چشمی^{۳۷} می‌کند و هرگونه اشکال و کمبود آنها صورت مجلس می‌شود. در اين صورت، کارفرما اشکال و کمبودها را رفع كرده و يا با پرداخت هزینه مربوط، رفع اشکال و يا کمبودها را از پیمانکار می‌خواهد. بهر حال، با ورود هر نوع کالا به کارگاه، حراست، حفاظت و انبارداری آنها به عهده پیمانکار است. در صورتی که در صالح و تجهيزات تأمین شده توسط کارفرما، معایب پنهانی وجود داشته باشد که در بازرگانی های ياد شده (بازرگانی های چشمی) مشاهده نشده است، پیمانکار با دستور کارفرما موظف به رفع اين نوع معایب، به هزینه کارفرماست. مسئولیت تأخیرات کار ناشی از رفع اين نوع معایب نيز بر عهده کارفرما می‌باشد.

۵-۲۹ پیمانکار باید صالح و تجهيزات و لوازم يدکی پروژه را طبق اصول نگهداری صالح و تجهيزات در شرايط مناسب، با رعایت دستورالعمل تولیدکنندگان، به نحوی نگهداری کند که آسيبي به آنها وارد نشود. همچنين تا زمان راهاندازی، دوره مجاز انبارداری صالح و تجهيزات و لوازم يدکی پروژه نباید به پایان رسیده باشد. برای اين کار از جمله احداث انبارهای سرپوشیده، فضای باز، محوطه سازی های لازم، قفسه بندی، حصارکشی، ایجاد روشناهی لازم، تهیه سیستم های انبارداری نرم افزاری و سخت افزاری مناسب، سیستم گرمایش و سرمایش، دفاتر کارکنان کالای پروژه از تعهدات پیمانکار است. در صورت بروز هرگونه عيب در صالح و تجهيزات که ناشی از نقض تعهدات فوق الذکر پیمانکار است، وي موظف به رفع عيب با مسئولیت و هزینه خود می‌باشد.

۶-۲۹ پیمانکار باید تمام صالح و تجهيزات موضوع پيمان را به صورت نو و طبق مشخصات فني تأمین کند. مسئولیت برگشت تجهيزات مستعمل و جايگزيني آنها با تجهيزات نو که موردنقبال کارفرما باشد و نيز هر نوع تأخير در اتمام کارهای ناشی از آن، به عهده و هزینهٔ پیمانکار است.

ماده ۳۰ - ماشينآلات و ابزارآلات و تأسيسات موقت

پیمانکار موظف به تأمین ماشينآلات و ابزارآلات و تأسيسات موقت از جمله موارد زير می‌باشد، به جز مواردي که تأمین آنها طبق پيوست شماره ۱۳ پيمان، در تعهد کارفرما است:

۱-۳۰ تمام ماشينآلات و ابزارآلات مورد نياز اجرای کار، طبق برنامه زمانی پيوست شماره ۱۴ پيمان؛
تبصره: خروج ماشينآلات و ابزارآلات پیمانکار از کارگاه، پس از تأييد کارفرما درخصوص پایان نياز به آنها طبق برنامه زمانبندی پروژه مجاز است.

۲-۳۰ احداث يا تأمین تأسيسات موقت مربوط به آب، فاضلاب، برق، گاز، مخابرات، سوخت و شبکه های مورد نياز آنها و تأمین اقلام مربوطه و احداث تأسيسات و کارگاه های جانبی مورد نياز، برای انجام، تكميل و تحويل کار طبق مشخصات فني.

ماده ۳۱ - تهيه روش های اجرائي و نقشه های کارگاهي

۱-۳۱ پیمانکار موظف است قبل از اجرای هر بخش از عملیات ساختمان و نصب، روش های اجرائي و برنامه کنترل کيفي لازم را برای نظارت و بازرگانی عملیات، به مشاور کارفرما تسلیم کرده تا پس از تأييد مشاور کارفرما، به آنها عمل کند.

۲-۳۱ پیمانکار موظف است نقشه های کارگاهی مورد نياز کارهای ساختمان و نصب را طبق بند ۴-۷ شرايط عمومي، تهيه کرده و تحويل دهد و بر اساس آنها عمل کند.

ماده ۳۲ - برنامه پیشرفت کار

۱-۳۲ پیمانکار موظف به رعایت دقیق برنامه زمانی پیشرفت کار درج شده در پیوست شماره ۱۴ پیمان و برنامه‌های ذکر شده در بند ۲-۳ شرایط عمومی است.

۲-۳۲ پیمانکار می‌تواند در طول اجرای کار، تغییرات پیشنهادی در برنامه زمانی را بدون آنکه باعث تأخیر در اتمام کل کار و یا قسمت‌های اصلی آن شود، برای تصویب به کارفرما ارائه کند.

۳-۳۲ در مواردی از تغییرات در برنامه پیشرفت کار، که منجر به تغییر در مدت پیمان و یا مدت انجام قسمت‌های اصلی پیمان شود، بر اساس ماده ۶۴ عمل می‌شود.

۴-۳۲ پیمانکار موظف است گزارش پیشرفت کارها را ماهانه و یا در دوره‌های زمانی مندرج در استناد پیمان، به کارفرما تسلیم کند. این گزارش، شامل مواردی از قبیل درصد تکمیل شده فعالیت‌های مختلف، مواردی که نسبت به برنامه تأخیر دارد و برنامه پیشنهادی پیمانکار برای جبران تأخیرها می‌باشد. پیمانکار باید فهرست عوامل درگیر در کارهای ساختمان و نصب، از جمله پیمانکاران جزء، نیروی انسانی و ماشین‌آلات ساختمانی مربوط را به کارفرما تسلیم کند.

۵-۳۲ در موارد اختلاف پیمانکار و کارفرما درخصوص برنامه زمانی پیمان، پیمانکار موظف به ادامه عملیات طبق آخرين برنامه زمانی مصوب بوده و به هیچ‌عنوان حق تعویق یا متوقف نمودن کل کار و یا بخش‌هایی از کار را ندارد، مگر اینکه دو طرف به نحو دیگری توافق کنند. در شرایط بروز چنین اختلافی، کارفرما نیز باید به تعهدات خود طبق آخرين برنامه زمانی عمل کند.

ماده ۳۳ - فروشنده‌گان و پیمانکاران جزء

۱-۳۳ مسئولیت تمام کارها و خدمات انجام شده به وسیله مهندسان طراح، فروشنده‌گان و پیمانکاران جزء به عهده پیمانکار است. همچنین وی مسئولیت رفتار و اعمال کارکنان آن‌ها را نیز به عهده دارد.

۲-۳۳ تمام هماهنگی‌ها و ارتباط با کارفرما در زمینه کارهای موضوع پیمان، مهندسان طراح، فروشنده‌گان و پیمانکاران جزء، تنها به وسیله پیمانکار انجام می‌شود.

۳-۳۳ انتخاب فروشنده‌گان صالح و تجهیزات، از بین فهرست فروشنده‌گان دستگاه مرکزی کارفرما به علاوه سایر منابع مورد تأیید کارفرما، به شرح پیوست شماره ۱۵ پیمان انجام می‌شود.

۴-۳۳ انتخاب مهندسان طراح برای کارهای طراحی و مهندسی و پیمانکاران جزء برای عملیات ساختمان و نصب پس از معرفی به کارفرما و تأیید وی، صورت می‌گیرد.

۵-۳۳ به کارگیری مهندسان طراح، فروشنده‌گان صالح و تجهیزات و پیمانکاران جزء، به شرح بندهای ۳-۳۳ و ۴-۳۳ دلیل وجود هیچ‌گونه ارتباط قراردادی بین کارفرما با آنان نیست و کارفرما هیچ‌گونه مسئولیتی در قبال انجام تعهدات پیمانکار نسبت به آنان ندارد. همچنین، تأیید مهندسان طراح، فروشنده‌گان صالح و تجهیزات و پیمانکاران جزء عملیات ساختمان و نصب، از سوی کارفرما، رافع مسئولیت‌های پیمانکار نیست.

۶-۳۳ انجام کارهای موضوع پیمان توسط مهندسان طراح، فروشنده‌گان و پیمانکاران جزء، بر اساس قراردادهای فی‌مابین پیمانکار با هر یک از آنان صورت می‌گیرد که طی آن‌ها باید کارفرما به عنوان کارفرمای اصلی و ذی‌نفع درج شود و تمام موازین مرتبط با پیمان پیمانکار و کارفرما، از جمله درج شرط انتقال قرارداد به کارفرما مطابق با زیربندهای ۲-۳-۶۸ و ۲-۳-۶۷ رعایت گردد. در هر حال پیمانکار نمی‌تواند به موجب قرارداد معنده با طرفهای قراردادی خود، تعهدی را برای کارفرمای اصلی ایجاد نماید.

۷-۳۳ پیمانکار متعهد است بخش‌هایی از کارهای موضوع پیمان از جمله طراحی و مهندسی، تأمین صالح و تجهیزات، اجرای عملیات ساختمان و نصب و راهاندازی را در راستای رعایت قوانین و ضوابط مرتبط با حمایت از تولید داخل از جمله قانون "حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی"، مطابق بخش ۲-۱۰ پیوست شماره ۱۰ پیمان، با رعایت مفاد سایر بندهای این ماده، به شرکت‌ها، سازمان‌ها و اشخاص ایرانی واگذار کند.

۸-۳۳ حد مجاز واگذاری کارهای موضوع پیمان به پیمانکاران جزء و آن قسمت از کارهای پیمان که پیمانکار مجاز به واگذاری آن به پیمانکار جزء نمی‌باشد، به شرح پیوست شماره ۱۵ پیمان می‌باشد. در هر حال واگذاری کل کارهای پیمان به پیمانکاران جزء مجاز نمی‌باشد. در صورت عدم رعایت موارد بیان شده درخصوص واگذاری کارها به پیمانکاران جزء مطابق این بند، کارفرما می‌تواند مطابق ماده ۶۸، پیمان را فسخ نماید.

۹-۳۳ فرایند و نحوه معرفی پیمانکاران جزء به کارفرما در پیوست شماره ۱۵ پیمان مشخص شده است.

ماده ۳۴ - مالیات، حق بیمه تأمین اجتماعی، عوارض و سایر حقوق دولتی

۱-۳۴ پرداخت هر نوع مالیات، عوارض، حقوق ورودی و هزینه‌های گمرکی، حق بیمه تأمین اجتماعی و سایر حقوق دولتی، در ارتباط با کار موضوع پیمان در داخل کشور و یا در سایر کشورهایی که بخش‌هایی از کارهای موضوع پیمان از قبیل خدمات فنی و مهندسی و یا تأمین مصالح و تجهیزات در آنجا انجام می‌شود، به عهده و هزینه پیمانکار است، مگر در مواردی که طبق ماده ۴۸ انجام آن، بر عهده کارفرما گذاشته شده باشد. حقوق ورودی و هزینه‌های گمرکی برای واردات ماشین‌آلات و ابزارآلات پیمانکار بر عهده پیمانکار می‌باشد.

تبصره: درخصوص مالیات بر ارزش افروده، مطابق قانون مربوطه اقدام خواهد شد.

۲-۳۴ هرگاه پس از تاریخ ارائه پیشنهاد قیمت از طرف پیمانکار، میزان مالیات، عوارض، حقوق ورودی و هزینه‌های گمرکی، حق بیمه تأمین اجتماعی و سایر حقوق دولتی در داخل کشور افزایش یا کاهش یابد و یا حقوق دولتی جدیدی وضع شود که در ارتباط با کار موضوع پیمان، به پیمانکار تعلق بگیرد، هزینه‌های ناشی از این تغییرات با توجه به زمان وقوع آن و بر اساس قوانین و مقررات، حسب مورد، بررسی و به حساب بستانکاری یا بدھکاری وی منظور می‌شود.

ماده ۳۵ - دریافت بیمه‌نامه‌ها

پیمانکار موظف است تمام بیمه‌نامه‌های در تعهد خود را، طبق ماده ۱۵ و بخش ۱-۶ از پیوست شماره ۶ پیمان، از شرکت‌های بیمه مورد تأیید کارفرما اخذ نموده و قبل از شروع هر قسمت از کار، اصل بیمه‌نامه‌های مربوط و یا در صورت موافقت کارفرما، گواهی بیمه‌نامه‌ها را به کارفرما تسلیم کند.

ماده ۳۶ - محترمانه نگهداشتمن اسناد و مدارک پیمان

پیمانکار موظف است تمام اسناد، مدارک، نقشه‌ها و سایر اطلاعات دریافت شده از کارفرما را محترمانه تلقی کند، مگر در مواردی که افشاری سند مطابق دستور مراجع ذیصلاح باشد و یا با توجه به مفاد پیمان در راستای اجرای تعهدات پیمانکار، محترمانگی آن سند، مدرک یا نقشه امکان‌پذیر نباشد و در بخش ۳-۱۸ پیوست شماره ۱۸ پیمان ذکر شده باشد. اسناد، مدارک و نقشه‌هایی که توسط پیمانکار تهیه شده است و باید از طرف پیمانکار محترمانه تلقی شود نیز باید در بخش ۳-۱۸ پیوست شماره ۱۸ ذکر شود.

ماده ۳۷ - تأییدات پیمانکار

پیمانکار اقرار و تأیید نمود:

۱-۳۷ تمام اسناد و مدارک موجود در پیمان را به شرح ماده ۲ موافقت‌نامه به‌دقت مطالعه کرده، از مفاد آن‌ها آگاهی کامل و کافی دارد؛

۲-۳۷ از محل کار بازدید به عمل آورده و از شرایط جغرافیایی و عمومی منطقه از جمله وضعیت آب و هوای راههای دسترسی، نیروی انسانی، مصالح و تجهیزات، ماشین‌آلات و ابزارآلات قابل تأمین از محل و سایر شرایطی که به نحوی بر قیمت، سرعت پیشرفت کار، کیفیت و سایر تعهدات پیمانکار مؤثرند، آگاهی کامل و کافی حاصل نموده است؛
۳-۳۷ از قوانین و مقررات مربوط از جمله قوانین و مقررات مالیات‌ها، عوارض، بیمه، کار، تأمین اجتماعی و سایر قوانین و مقرراتی که به نحوی بر قیمت، سرعت پیشرفت کار، کیفیت و سایر تعهدات پیمانکار مؤثرند، آگاهی کامل و کافی

دارد و متعهد به رعایت همه آن‌ها است. همچنین پیمانکار از «الزمات بهداشت، ایمنی و محیط‌زیست و رویه‌های مدیریت HSE کارفرما»، قوانین و مقررات مربوط به طرح طبقه‌بندی مشاغل، مقررات مشاغل سخت و زیان‌آور، مقررات حفاظت فنی و بهداشت کار، قوانین و مقررات زیست‌محیطی منطقه‌ای، ملی و محلی اطلاع کامل و کافی دارد. مسئولیت پرداخت خسارات و جرائم عدم اجرای الزامات، قوانین، مقررات و مصوبات فوق الذکر متوجه پیمانکار خواهد بود. پیمانکار نمی‌تواند اظهار به عدم آگاهی و اطلاع از قوانین و مقررات مربوطه نماید و کارفرما هیچ‌گونه مسئولیتی در این زمینه نخواهد داشت؛

۴-۳۷ از مشخصات و ماهیت کلی پروژه و کارهای در دست اجرا به وسیله کارفرما و سایر پیمانکاران وی که در انجام موضوع پیمان به نحوی مؤثرند، آگاه است؛

۵-۳۷ تمام نقشه‌ها و گزارش‌های گمانه‌زنی و یا اکتشافی و سایر آزمایش‌های مربوط به شناخت شرایط روی سطح زمین و زیر سطح زمین محل اجرای کار و یا محوطه‌های مجاور آن را، که از سوی کارفرما دریافت کرده است، بدقت مطالعه کرده و بر مبنای این اطلاعات از شرایط فیزیکی محل اجرای کار آگاهی دارد؛

۶-۳۷ تمام اسناد، مدارک، نقشه‌ها و گزارش‌ها و اطلاعات درج شده در اسناد پیمان را با مشاهدات محلی، اطلاعات جمع‌آوری شده و سایر بررسی‌ها و نتایج حاصل از آزمایش‌ها، اکتشاف‌ها و مطالعات تطبیق داده و موارد مغایرت، اشتباه و ناهمگونی اطلاعات را به اطلاع کارفرما می‌رساند و پاسخ کارفرما برای وی قابل قبول است و به طور کلی اسناد و مدارک پیمان برای درک تمام جنبه‌های پیمان در جهت اجرای کارهای موضوع پیمان، کامل و کافی است؛
۷-۳۷ در زمان انعقاد پیمان، پیمانکار مشمول قانون منع مداخله وزرا و نمایندگان مجلسیں و کارمندان دولت در معاملات دولتی و کشوری، مصوب بیست و دوم دی‌ماه ۱۳۳۷ نیست و متعهد می‌گردد که مراعات قانونی لازم درخصوص عدم شمولیت قانون موصوف را در مدت پیمان بنماید، در غیر این صورت به ترتیب زیر عمل می‌گردد:

۱-۳۷ چنانچه در طول مدت پیمان، خلاف اقرار پیمانکار مبنی بر شمولیت قانون فوق الذکر در زمان انعقاد پیمان، برای کارفرما محرز شود، پیمان حاضر با توجه به ماده ۲ (دو) قانون موصوف، باطل تلقی شده و کارفرما ضمن ضبط و وصول تضمین انجام تعهدات و سپرده حسن اجرای کار و یا تضمین حسن اجرای کار، بطلاق پیمان را طی یک ابلاغیه به پیمانکار اعلام می‌نماید. در این صورت کلیه مفاد بندهای ۴-۶۸ ایالی ۱۱-۶۸ که در مورد اقدام طرفین پیمان درخصوص اجرای کارها است، مورد قبول پیمانکار و کارفرما بوده و کارفرما برای تحويل کارهای انجام شده و تسويه حساب با پیمانکار، مطابق بندهای مذکور عمل می‌نماید؛

۲-۳۷ هرگاه پس از امضای پیمان تا تحويل موقت، تغییراتی در صاحبان سهام، میزان سهام، مدیران یا بازرسان شرکت پیمانکار به وجود آید که مشمول قانون مذکور گردد، کارفرما پیمان را مطابق ماده ۶۸، فسخ می‌نماید.

۳-۳۷ هرگاه پس از امضای پیمان تا تحويل موقت، تغییراتی در دستگاه‌های دولتی یا کارفرما به وجود آید که مشمول قانون مذکور گردد، به‌محض وقوع منع قانونی، پیمانکار مکلف است که مراتب را به کارفرما اعلام کند. در صورتی که مانع قانونی ظرف مدت ۲۸ (بیست و هشت) روز از تاریخ اعلام پیمانکار، رفع نگردد، کارفرما طبق ماده ۶۷، پیمان را خاتمه می‌دهد. چنانچه برای کارفرما محرز شود، علی‌رغم اطلاع پیمانکار از منع قانونی، تعمدًا مراتب توسط وی به کارفرما اعلام نگردیده است، کارفرما پیمان را مطابق ماده ۶۸، فسخ می‌نماید؛

۴-۳۷ در مراحل مناقصه، ارجاع کار و انتخاب وی به عنوان پیمانکار، واسطه‌ای وجود نداشته و حق دلالی یا کمیسیون یا حق العمل، پاداش، تحفه، هدیه، رشوه و نظایر آن به صورت نقدی و غیرنقدی نپرداخته یا متعهد به آن نشده است. در صورتی که پیمانکار مرتکب یکی از تخلفات اشاره شده در آیین‌نامه پیشگیری و مبارزه با رشوه در دستگاه‌های اجرایی، بنا بر تشخیص مراجع ذی‌صلاح شود، کارفرما پیمان را مطابق ماده ۶۸، فسخ می‌نماید؛

۵-۳۷ تعهدات و مسئولیت‌های پیمانکار در برابر حسن اجرا و تکمیل به‌موقع کار موضوع پیمان، طبق مفاد پیمان، بدون قید و شرط است و در صورت انجام یا عدم انجام هر یک از تعهدات کارفرما در راستای پیمان حاضر ازجمله موارد مندرج در ذیل، پیمانکار باید بدون هیچ‌گونه خدشه و خلی تعهداتش را به انجام رساند، مگر اینکه در مفاد پیمان به

نحو دیگری بیان شده باشد:

- ۱-۹-۳۷ بازرسی و یا مشاهده کارها به وسیله کارفرما؛
- ۲-۹-۳۷ پرداخت صورت وضعیت‌های موقت یا قطعی؛
- ۳-۹-۳۷ صدور گواهی تحويل موقت؛
- ۴-۹-۳۷ بهره‌برداری از تمام و یا بخشی از کار، به وسیله کارفرما؛
- ۵-۹-۳۷ هر نوع تأیید کارها به وسیله کارفرما و یا عدم تأیید به موقع وی؛
- ۶-۹-۳۷ هر نوع بررسی و یا تأیید مدارک ارسالی پیمانکار، از سوی کارفرما؛
- ۷-۹-۳۷ هر نوع بازرسی، آزمایش و یا تأیید، به وسیله مؤسسات ثالث؛
- ۸-۹-۳۷ انجام برخی از تعهدات پیمانکار از جمله هر نوع رفع عیب در کارهای انجام شده، از سوی کارفرما؛

تبصره: موارد بهره‌برداری و نگهداری نادرست از کارها از سوی کارفرما و استهلاک و فرسایش متعارف دوران بهره‌برداری، از شمول این بند مستثنა است.

فصل ۶: هماهنگی با سایر پیمانکاران

ماده ۳۸ - هماهنگی با سایر پیمانکاران مرتبط با موضوع پیمان

۱-۳۸ پیمانکار موظف است امکان دسترسی و سایر تسهیلات مورد نیاز کار در قسمت‌های مختلف، مرتبط با سایر پیمانکاران طرف قرارداد با کارفرما را برای آن‌ها فراهم آورد. هماهنگی برای انجام اتصال‌های مختلف در مرزهای کاری^{۳۸} پیمانکار با سایر پیمانکاران و انجام اتصال‌ها، به عهده و هزینه پیمانکار است.

جزئیات نحوه هماهنگی‌های متقابل پیمانکار با سایر پیمانکاران و وظایف پیمانکار در قبال آنان، در شرایط خصوصی مشخص می‌شود.

۲-۳۸ هرگونه هماهنگی‌های مورد نیاز خارج از موارد قید شده در بند ۱-۳۸، از سوی مشاور کارفرما صورت می‌گیرد، مگر آنکه در شرایط خصوصی، به نحو دیگری بیان شده باشد.

۳-۳۸ هرگاه در شرایط خصوصی، فعالیت سایر پیمانکاران طرف قرارداد با کارفرما، در ارتباط با پروژه یا گروه‌های اجرایی دیگر، در مرزهای کاری پیمانکار پیش‌بینی نشده باشد و کارفرما پس از عقد این پیمان تصمیم به انجام کارهای یاد شده داشته باشد، لازم است قبل از هرگونه اقدام، مراتب به همراه جزئیات نحوه هماهنگی‌های لازم را به پیمانکار اطلاع دهد. هزینه‌های احتمالی و افزایش مدت پیمان ناشی از این تصمیم کارفرما، مطابق ماده ۴۹ صورت می‌پذیرد.

۴-۳۸ پیمانکار موظف است در پایان کار هر یک از پیمانکاران دیگر مرتبط با پروژه که کار آنان به نحوی ممکن است در کیفیت و عملکرد کار او مؤثر واقع شود، کنترل‌ها و بازرگانی‌های لازم را با هماهنگی مشاور کارفرما به عمل آورد و در صورت لزوم، اصلاحات مورد نظر خود را از طریق مشاور کارفرما، به آنان اطلاع دهد.

فصل ۷: تعهدات و مسئولیت‌های کارفرما

ماده ۳۹ - تعیین نماینده

۱-۳۹ کارفرما باید قبل از تاریخ شروع کار، فردی را به عنوان نماینده کارفرما به پیمانکار معرفی کند. حدود اختیارات و وظایف نماینده کارفرما در بخش ۱۳-۴ پیوست شماره ۱۳ پیمان مشخص شده است. کارفرما در طول مدت پیمان می‌تواند نماینده خود را تعویض و شخص دیگر را به جای وی تعیین نموده و به پیمانکار معرفی کند.

۲-۳۹ نماینده کارفرما، همواره در طول مدت پیمان به نمایندگی از طرف کارفرما اقدام می‌کند و تمام اطلاعیه‌ها، ابلاغیه‌ها، دستور کارها و تصویب‌ها، در حدود اختیارات و وظایف محوله، به وسیله وی صادر می‌شود و همچنین اطلاعیه‌ها و درخواست‌های پیمانکار، به عنوان کارفرما و خطاب به وی صادر می‌گردد.

۳-۳۹ نماینده کارفرما در طول مدت پیمان می‌تواند بخشی از وظایف و اختیارات خود را به شخص یا اشخاص دیگری واگذار کند و در این صورت، باید طی اطلاعیه‌ای شخص یا اشخاص یاد شده را همراه با حدود اختیارات و وظایف مربوط، به پیمانکار معرفی کند. دستور، ابلاغیه و اقدام‌ها از طرف اشخاص معرفی شده توسط نماینده کارفرما، زمانی به منزله دستور، ابلاغیه و اقدام‌های کارفرما تلقی می‌شود که در محدوده اختیارات و وظایف آن‌ها که در اطلاعیه صادره از سوی نماینده کارفرما بیان شده است، باشد. اشخاص معرفی شده فوق ممکن است در طول مدت پیمان تعویض شوند که در این صورت، باید مراتب کتابه به پیمانکار اعلام شود.

ماده ۴۰ - تحويل زمين و دادن اطلاعات مرتبط با آن

۱-۴۰ کارفرما باید طبق پیوست شماره ۱۳ پیمان، امکان قانونی و عملی برای در اختیار گرفتن محل‌های مورد نیاز اجرای کار و راه‌های دسترسی پیمانکار به آن‌ها و همچنین، تمام حریم‌ها و اراضی اضافی مورد نیاز برای احداث تأسیسات وقت جنبی و پشتیبانی به وسیله پیمانکار را در موعد مقرر مطابق برنامه زمانی فراهم کند.

۲-۴۰ تمام هزینه‌های تحصیل اراضی و یا مستحقات واقع در اراضی مورد نظر، به عهده کارفرماست.

۳-۴۰ کلیه اطلاعات مربوط به اراضی موردنیاز اجرای کار از جمله موارد زیر باید در اسناد فنی پایه، در بخش ۱-۱۸ پیوست شماره ۱۸ پیمان، آورده شده باشد.

۴-۳-۴۰ نقشه‌برداری کلی محل اجرای کار، حاوی نقاط مرجع و نشانه و تأسیسات مهم واقع در آن؛

۵-۳-۴۰ اطلاعات زیرسطح زمین (در مواردی که طبق پیوست شماره ۱۳ پیمان، به عهده کارفرما باشد)؛

۶-۳-۴۰ سایر اطلاعات و ضوابط حاکم بر محل اجرای کار، از قبیل ضوابط زیست محیطی و کاربری زمین؛

۷-۳-۴۰ چنانچه علی‌رغم اعلام قبلي و کتبی کارفرما، پیمانکار بیش از ۲۸ (بیست و هشت) روز از تاریخ تعیین شده در برنامه زمانی مقرر، برای تحويل گرفتن زمین تأخیر نماید، کارفرما می‌تواند طبق ماده ۶۸، پیمان را فسخ نماید. در صورت عدم فسخ پیمان بعد از مهلت ۲۸ (بیست و هشت) روز، چنانچه پیمانکار پس از این مهلت مبارت به تحويل گرفتن زمین نماید، به تناسب روزهای تأخیر در تحويل زمین و به میزان درج شده در شرياط خصوصی مرتبط با ماده ۶۶، پیمانکار موظف به پرداخت خسارت به کارفرما می‌باشد.

تبصره: چنانچه پیمانکار تحويل گرفتن زمین را به دلایلی که ناشی از عدم اجرای کامل تعهدات کارفرما در

این خصوص است، امکان پذیر نداند، موظف است ظرف ۷ (هفت) روز از دریافت اعلام کتبی کارفرما، دلایل

خود را به صورت کتبی به وی اعلام نماید. در صورتی که بین طرفین پیمان، ظرف مدت ۲۸ (بیست و هشت)

روز پس از تاریخ تعیین شده برای تحويل زمین در برنامه زمانی مقرر، توافق حاصل نشود موضوع اختلاف

مطابق بند ۱-۷۵، به کمیته دائمی پیشگیری و رسیدگی به اختلاف موضوع بند ۱-۷۵ ارجاع داده می‌شود.

۸-۴۰ در صورتی که کارفرما در تحويل تمام یا قسمتی از زمین به پیمانکار، مطابق برنامه زمانی مقرر تأخیر داشته باشد، پیمانکار می‌تواند مطابق بند ۲-۶۵، جبران هزینه‌های ناشی از تأخیر مذکور را درخواست نماید. همچنین مطابق ماده

۴۶، تمدید مدت پیمان با لحاظ تأثیر تأخیر تحويل زمین در اتمام کارهای پیمان صورت می‌پذیرد. چنانچه تأخیر در تحويل زمین بیش از مهلتهای تعیین شده در بند ۱-۶۹ گردد، پیمانکار می‌تواند مطابق ماده ۶۹، پیمان را خاتمه دهد.

ماده ۴۱ - دقت اطلاعات و مدارک

۱-۴۱ قبل از صحه‌گذاری اطلاعات و اسناد و مدارک فنی پیمان توسط پیمانکار، مسئولیت صحت و دقت اطلاعات و اسناد و مدارک فنی به عهده کارفرما می‌باشد.

۲-۴۱ پس از صحه‌گذاری اسناد و مدارک فنی پیمان توسط پیمانکار، صرفاً مسئولیت اسناد و مدارکی که مطابق بند ۱-۷ شرایط عمومی از سوی پیمانکار نیاز به صحه‌گذاری نباشد، به عهده کارفرماست و هرگونه خسارت، هزینه اضافی واردہ به پیمانکار و ایجاد تأخیر در اجرای پروژه ناشی از عدم صحت یا دقت اطلاعات داده شده به پیمانکار، متوجه کارفرما می‌باشد.

ماده ۴۲ - پرداخت صورت‌وضعیت‌ها و پیش‌پرداخت

۱-۴۲ کارفرما باید صورت‌وضعیت‌های پیمانکار و پیش‌پرداخت را مطابق مواد ۵۳ و ۵۷ و پیوست شماره ۵ پیمان، در موقع مقرر به وی پرداخت نماید. در صورت تأخیر در پرداخت صورت‌وضعیت‌ها و پیش‌پرداخت، خسارت تأخیر در پرداخت مطابق پیمان به پیمانکار تعلق می‌گیرد.

۲-۴۲ در صورت تأخیر بیش از حد مقرر مندرج در ماده ۶۹ برای پرداخت صورت‌وضعیت‌ها یا پیش‌پرداخت، پیمانکار می‌تواند مطابق ماده مذکور، پیمان را خاتمه دهد.

ماده ۴۳ - بررسی به موقع مدارک تسلیمی پیمانکار

کارفرما باید مدارک تسلیمی پیمانکار را که مطابق مفاد پیمان، از طرف پیمانکار تحويل وی می‌شود، در موعد تعیین شده در برنامه زمانی یا دیگر اسناد پیمان رسیدگی کرده و حسب مورد، نظر خود را کتاباً اعلام کند.

ماده ۴۴ - بیمه‌نامه‌های در تعهد کارفرما

کارفرما باید بیمه‌نامه‌های در تعهد خود، موضوع ماده ۱۷ و بخش ۲-۶ پیوست شماره ۶ پیمان را در موعد مقرر در برنامه زمانی موضوع بخش ۳-۱۳ پیوست شماره ۱۳ پیمان، تهیه کند.

ماده ۴۵ - صدور مجوزها

۱-۴۵ کارفرما باید مطابق برنامه زمانی و مفاد پیمان، مجوزها و تأییدیه‌های مورد نیاز برای ایفای تعهدات پیمانکار را صادر نماید.

۲-۴۵ کارفرما در موارد مقتضی برای اخذ مجوزهای قانونی از سازمان‌های ذی‌ربط از جمله مجوزهای لازم برای ترجیح مصالح و تجهیزات وارداتی، اخذ روادید ورود، مجوز کار، پروانه اقامت و مجوز خروج برای کارکنان خارجی پیمانکار، اخذ گذرنامه و روادید برای کارکنان ایرانی پیمانکار، با پیمانکار همکاری نموده و هماهنگی‌های لازم را به عمل می‌آورد.

ماده ۴۶ - تسهیلات دوران ساختمان و نصب

کارفرما باید بر اساس پیوست شماره ۱۴ پیمان، ماشین‌آلات و ابزار‌آلات، آب، برق، بخار، گاز، تلفن و هر نوع تسهیلات دیگر در تعهد خود را، در موعد مقرر در برنامه زمانی موضوع بخش ۳-۱۳ پیوست شماره ۱۳، تأمین کند.

ماده ۴۷ - انجام به موقع کارهای طراحی و مهندسی، تأمین مصالح و تجهیزات و ساختمان و نصب در تعهد کارفرما

۱-۴۷ کارفرما باید نسبت به انجام کارهای در تعهد خود، از قبیل تأمین بخش‌هایی از دانش فنی پایه، خرید لیسانس، طراحی، مهندسی، تأمین مصالح و تجهیزات، مواد اولیه، عملیات ساختمان و نصب و نیز تأسیسات جانبی درخصوص آب، برق، بخار و سوخت^{۳۹} و سایر مواد شیمیایی و کاتالیست مورد نیاز عملیات راهاندازی و آزمایش‌های عملکردی که طبق پیوست شماره ۱۳ پیمان، به عهده وی گذاشته شده است، بر اساس برنامه زمانی موضوع بخش ۳-۱۳ پیوست شماره ۱۳، اقدام کند.

۲-۴۷ هرگاه مطابق این ماده، امکان تأمین بخشی از کارهای مورد تعهد کارفرما در موعد مقرر، برای او میسر نباشد، مراتب به پیمانکار ابلاغ می‌شود تا او نسبت به تجدید نظر در برنامه زمانی و ارائه گزارش آثار ناشی از این تجدید نظر اقدام کند، به نحوی که تا حد ممکن، از تأخیر در اتمام کار جلوگیری شود. در صورت تأخیر در اتمام کارهای پیمان ناشی از عدم به موقع انجام کارهای در تعهد کارفرما، درخصوص تمدید پیمان مطابق ماده ۶۴ اقدام خواهد شد. پیمانکار می‌تواند جبران هزینه‌های اضافی ناشی از عدم به موقع انجام تعهدات کارفرما را، مطابق بند ۲-۶۵، درخواست نماید.

ماده ۴۸ - پرداخت حقوق و هزینه‌های گمرکی

پرداخت حقوق و هزینه‌های گمرکی تنها برای واردات مصالح و تجهیزاتی که در شرایط خصوصی مشخص شده است، بر عهده و هزینه کارفرماست.

فصل ۸: تغيير در کارها

ماده ۴۹ - تغيير در کارها

۱-۴۹ کارفرما در چارچوب کلی موضوع پیمان، در طول مدت پیمان تا پیش از تحويل موقعت، می‌تواند افزایش و یا کاهش مقادیر، حذف برخی از کارها، تغيير در مشخصات کارها و یا انجام کار جدید را از پیمانکار بخواهد و پیمانکار موظف است با رعایت سایر بندهای این ماده و مفاد پیمان، اقدام نماید.

۲-۴۹ پیمانکار می‌تواند برای بهبود کیفیت و بازدهی کارها، رعایت دقیق‌تر الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE و یا در راستای مهندسی ارزش، تغييراتی را در کارها به کارفرما پیشنهاد کند. کارفرما محق است اين گونه تغييرات را قبول یا رد نماید. عدم پذيرش تغييرات پیشنهادی پیمانکار از سوی کارفرما، رافع مسئولیت پیمانکار در اتمام و تحويل کارها طبق مشخصات فني پیمان نیست. چنانچه پیشنهادهای مذکور در راستای مهندسی ارزش^۴ باشد، اين پیشنهادها باید با هدف کاهش هزينه‌های کارفرما در مدت پیمان و یا دوره بهره‌برداری و با لحاظ حفظ یا ارتقاء کیفیت و کارایی کارها، مطابق دستورالعمل‌های مهندسی ارزش مندرج در بخش ۱۸-۱ پیوست شماره ۱۸ پیمان ارائه شوند. در اين حالت پاداش پیمانکار درخصوص مهندسی ارزش نيز مطابق پیوست مذکور محاسبه و پرداخت می‌شود.

۳-۴۹ حد مجاز تغيير در کارها

۱-۳-۴۹ ۱- مجموع مبالغ کارهای افزایش یافته اعم از افزایش مقادیر، تغيير در مشخصات و یا انجام کار جدید، نباید بیش از ۲۵ (بیست و پنج) درصد مبلغ پیمان شود.

۲-۳-۴۹ ۲- مجموع مبالغ کارهای کاهش یافته اعم از کاهش مقادیر، تغيير در مشخصات و یا حذف کارها، نباید بیش از ۲۵ (بیست و پنج) درصد مبلغ پیمان شود. اگر مجموع مبالغ کاهش یافته بیش از حد مذکور شود، پیمانکار می‌تواند ضمن اتمام کارهای در دست اقدام، پیمان را طبق ماده ۶۹ خاتمه دهد، یا ضمن موافقت کتبی خود با کاهش ياد شده، انجام کارهای پیمان را ادامه دهد. در هر حال حذف کامل یکی از بخش‌های طراحی و مهندسی، تأمین صالح و تجهيزات و یا ساختمان و نصب، مجاز نمی‌باشد. همچنین در صورتی که عدم ابلاغ کارهای مربوط به مبالغ مشروط (موضوع ماده ۵۴) منجر به کاهش کاري بیش از ۲۵ (بیست و پنج) درصد مبلغ پیمان شود، حقی برای پیمانکار درخصوص خاتمه پیمان مطابق ماده ۶۹، ایجاد نمی‌گردد.

تبصره: رعایت سقف ۲۵ (بیست و پنج) درصد (ذکر شده در زیربندهای ۱-۳-۴۹ و ۲-۳-۴۹)، به صورت جداگانه در هر یک از بخش‌های طراحی و مهندسی، تأمین صالح و تجهيزات و یا ساختمان و نصب، تنها در صورتی که در شرایط خصوصی بيان شده باشد، الزامي است.

۴-۴۹ تنظیم "سند دستور تغيير کار"

۱-۴-۴۹ ۱- پیمانکار موظف است با دریافت درخواست و یا تأیید کارفرما در انطباق با بندهای ۱-۴۹ الی ۲-۴۹، ظرف مدت ۱۴ (چهارده) روز، محاسبات مربوط به تأثیر تغييرات در هزينه و مدت پیمان و نيز تأثیر تغييرات بر کیفیت کارهای پیمان و یا دیگر موارد متأثر از تغيير کارها را به کارفرما گزارش نماید. در صورتی که تأمین صالح و تجهيزات مطابق تغيير کار مورد درخواست کارفرما امکان پذير نباشد یا انجام تغيير کار منجر به کاهش اساسی کیفیت کار طبق اسناد و مدارک فني پیمان شود و یا اين تغيير کار با الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE کارفرما در تناقض باشد، پیمانکار می‌تواند با ذکر دلایل، عدم امكان انجام اين تغييرات را در گزارش مذکور بيان نماید.

۲-۴-۴۹ ۲- هزينه تغيير مقادير یا تغيير کارها باید بر اساس بند ۸-۴۹ محاسبه شود.

۳-۴-۴۹ چنانچه طرفين پيمان درخصوص تغييرات هزينه (بر اساس زير بند ۲-۴-۴۹) و مدت پيمان ناشی از تغيير کارها توافق نمایند، باید ظرف مدت ۲۱ (بیست و یک) روز از تاریخ ارسال گزارش پيمانکار موضوع زيربند ۴-۴۹، سندی حاوی جزئیات کامل تغيير مقادیر، تغيير کارها، هر نوع تغيير در قيمت و مدت پيمان و سایر اصلاحات مورد نياز برابر مفاد پيمان تنظيم شود و به امضای صاحبان امضای مجاز طرفين پيمان برسد. اين سند به عنوان "سند دستور تغيير کار"، يكی از ضمایم پيمان محسوب می‌شود و برای طرفين پيمان لازم الاجرا است.

۴-۴-۴۹ در صورت عدم توافق طرفين پيمان درخصوص تغييرات هزينه و مدت پيمان ناشی از تغيير کارها ظرف مدت ۲۱ (بیست و یک) روز از ارسال گزارش پيمانکار (موضوع زيربند ۱-۴-۴۹)، کارفرما باید انجام و يا عدم انجام تغييرات توسط پيمانکار را به وی ابلاغ کند. در صورت دستور کارفرما مبنی بر اجرای تغييرات، به رغم عدم حصول توافق در مورد هزينه و مدت، پيمانکار موظف به انجام تغييرات است و متعاقباً مذکرات خود را با کارفرما برای حصول به توافق ادامه می‌دهد. در صورتی که ظرف مدت ۴۲ (چهل و دو) روز از ارسال گزارش پيمانکار (موضوع زيربند ۱-۴-۴۹)، کماکان دو طرف پيمان به توافق نهايی نرسند، موارد اختلاف به کميته دائمي پيشگيري و رسيدگي به اختلاف موضوع بند ۱-۷۵ ارجاع داده می‌شود. تا قبل از حل اختلاف مطابق ماده ۷۵، پرداخت به پيمانکار، طبق مبلغ تغييرياته پيمان، بر اساس محاسبات کارفرما انجام می‌شود.

تبصره: در صورتی که پيمانکار انجام تمام يا قسمتی از تغيير کار مورد درخواست کارفرما را مطابق زيربند ۱-۴-۴۹ امكان پذير تشخيص ندهد و ظرف مدت ۲۱ (بیست و یک) روز از ارسال گزارش پيمانکار (موضوع زيربند ۱-۴-۴۹)، بين طرفين پيمان توافق حاصل نشود، اجرای تغييرات انجام نمي گيرد و موضوع بالاصله توسط کارفرما به کميته دائمي پيشگيري و رسيدگي به اختلاف مطابق بند ۱-۷۵ ارجاع داده می‌شود. چنانچه پس از حل اختلاف مطابق ماده ۷۵، نظر پيمانکار مورد تأييد قرار نگيرد، به تناسب روزهای تأخير در اجرای تغييرات مورد درخواست کارفرما و به ميزان درج شده در شرياط خصوصی مرتبط با ماده ۶۶، پيمانکار موظف به پرداخت خسارت به کارفرما می‌باشد.

۵-۴۹ برای مواردي که مطابق پيوست شماره ۲ پيمان، بخشی از کارها بر اساس فهرست مقادير و بهای واحد برآورد شده باشند، اختلاف مقادير کارهای انجام شده طبق پيمان، در مقاييسه با مقادير برآوردي اوليه ضمieme پيمان، به تنظيم "سند دستور تغيير کار" موضوع بند ۴-۴۹ برای انجام تغييرات نياز ندارد و تغييرات مبلغ پيمان به تناسب حجمها و مقادير کارهای انجام شده طبق پيمان و بر اساس قيمتهاي فهرست مقادير و بهای واحد با رعایت سقف معين شده در بند ۳-۴۹، تعين می گردد. چنانچه اختلاف مقادير کارهای انجام شده در مقاييسه با مقادير برآوردي اوليه ضمieme پيمان، ناشی از انجام کارهای جديد باشد، تنظيم "سند دستور تغيير کار" برای انجام تغييرات الزامي است.

۶-۴۹ تغييرات و دobarه کاري ناشی از قصور پيمانکار در انجام کارهای پيمان، تغيير کار تلقی نمي شود و پيمانکار موظف به انجام اين گونه تغييرات پس از تأييد مشاور کارفرما يا کارفرما، به هزينه خود و در مدت پيمان است.

۷-۴۹ در صورتی که پيمانکار بنا بر دستور کارفرما بخشی از کارهای موضوع پيمان را على رغم نظر فني خود انجام داده ولی نظر کارفرما از سوي کميته دائمي پيشگيري و رسيدگي به اختلاف ذيل بند ۱-۷۵ رد شده باشد (موضوع زيربند ۲-۳-۷ شرياط عمومي)، باید با رعایت بندهای ۳-۴۹ و ۴-۴۹ "سند دستور تغيير کار" تنظيم و کلية هزينه های تغييرات، دobarه کاري و اصلاح، محاسبه و به پيمانکار پرداخت شود.

۸-۴۹ نحوه محاسبه مبلغ تغيير کارها

مبلغ تغيير کارها با لحاظ ضوابط کلي زير و بر اساس روش های تفصيلي مندرج در پيوست شماره ۳ پيمان محاسبه می شود.

۱-۸-۴۹ محاسبه مبلغ تغيير کارهای طراحي و مهندسي

۱-۱-۸-۴۹ در مواردي که کاهش و یا افزایش درخصوص کارهای طراحي و مهندسي ای باشد که قيمت آنها در پيوست شماره ۱ پيمان و یا ساختار شکست قيمت (موضوع زيربند ۳-۲-۴ شرايط عمومي) موجود باشد، حسب مورد بر مبناي قيمتهاي مندرج در پيوست شماره ۱ و یا ساختار شکست قيمت و مطابق روش ذكر شده در پيوست شماره ۳ پيمان عمل می شود.

۲-۱-۸-۴۹ در مواردي که کاهش و یا افزایش درخصوص کارهای طراحي و مهندسي ای باشد که قيمت آنها در پيوست شماره ۱ پيمان و یا ساختار شکست قيمت موجود نبوده و مبلغ تغيير کار بر اساس نرخهای موجود در پيوست شماره ۲ قبل محاسبه باشد، بر مبناي پيوست شماره ۲ پيمان و مطابق روش ذكر شده در پيوست شماره ۳، عمل می شود.

۳-۱-۸-۴۹ در صورتی که محاسبه قيمت کارهای افزایش و یا کاهش يافته درخصوص کارهای طراحي و مهندسي، مطابق روش ذكر شده در جزء ۱-۱-۸-۴۹ و ۲-۱-۸-۴۹ امکان پذير نباشد، روش ذكر شده در پيوست شماره ۳ پيمان، ملاک عمل می باشد.

۲-۸-۴۹ محاسبه مبلغ تغيير کارهای تامين مصالح و تجهيزات

۱-۲-۸-۴۹ در مواردي که کاهش کار درخصوص مصالح و تجهيزات باشد که قيمت آنها در پيوستهای شماره ۱ یا ۲ پيمان موجود باشد، مبلغ مصالح و تجهيزات کاهش يافته، همان قيمتهاي مندرج در پيوستهای مذكور است.

۲-۲-۸-۴۹ در مواردي که افزایش کار درخصوص مصالح و تجهيزات باشد که قيمت آنها در پيوستهای شماره ۱ یا ۲ پيمان موجود بوده و موعد سفارش گذاري آنها مطابق برنامه تفصيلي (برنامه تفصيلي بيان شده در زيربند ۱-۲-۳ شرايط عمومي) فرا نرسيده باشد، در صورت ارائه درخواست افزایش کار قبل از سفارش گذاري مصالح و تجهيزات مذكور، مبلغ مصالح و تجهيزات افزایش يافته، همان قيمتهاي مندرج در پيوستهای مذكور می باشد.

۳-۲-۸-۴۹ در مواردي که مبلغ تغيير کارها بر اساس جزء ۱-۲-۸-۴۹ و ۲-۲-۸-۴۹ قبل محاسبه نباشد، بر مبناي محاسبه مبلغ مصالح و تجهيزات افزایش يافته و یا کاهش يافته، بر اساس حداقل سه فقره استعلام قيمت از فهرست منابع مندرج در پيوست شماره ۱۵ پيمان و مطابق روش ذكر شده در پيوست شماره ۳ می باشد.

تبصره: در صورتی که تغيير کارهای تامين مصالح و تجهيزات به دليل تغيير در مشخصات باشد، در اين نوع از تغيير کار، مبلغ مصالح و تجهيزات کاهش يافته و افزایش يافته الزاماً می بايستی به روش يكسان محاسبه شوند. در اين حالت چنانچه مبلغ مصالح و تجهيزات افزایش يافته در پيوست شماره ۱ یا ۲ پيمان موجود نباشد، مبلغ مصالح و تجهيزات کاهش يافته و نيز مبلغ مصالح و تجهيزات افزایش يافته، مطابق جزء ۳-۲-۸-۴۹ محاسبه می شوند.

۳-۸-۴۹ محاسبه مبلغ تغيير کارهای ساختمان و نصب

۱-۳-۸-۴۹ در مواردي که قيمت کارهای اضافي و یا نقصاني در پيوست شماره ۲ پيمان موجود باشد، قيمتهاي مندرج در اين پيوست و روش ذكر شده در پيوست شماره ۳ پيمان ملاک عمل می باشد.

۲-۳-۸-۴۹ در مواردي که قيمت کارهای اضافي و یا نقصاني در پيوست شماره ۲ پيمان موجود نباشد، قيمتهاي مندرج در فهرستهای بهای پایه سازمان برنامه و بودجه کشور و فهرستهای بهای اختصاصي دستگاه مرکزي کارفرما ملاک عمل بوده و مطابق روش ذكر شده در پيوست شماره ۳ پيمان عمل می شود.

۳-۳-۸-۴۹ چنانچه مطابق جزءهای ۱-۳-۸-۴۹ و ۲-۳-۸-۴۹، محاسبه قيمت کارهای اضافي و یا نقصاني امکان پذير نباشد، روش ذكر شده در پيوست شماره ۳ پيمان، ملاک عمل می باشد.

فصل ۹: مشاور کارفرما، بازرگانی و کنترل کیفی کار

ماده ۵۰ - مشاور کارفرما

۱-۵۰ مشاور کارفرما موضوع ماده ۷ موافقتنامه، به منظور استفاده از خدمات فنی و مهندسی از سوی کارفرما به کار گمارده می‌شود. حدود وظایف و اختیارات مشاور کارفرما، در پیوست شماره ۸ پیمان درج شده است. همچنان کارفرما ممکن است خدمات بازرگانی فنی بخش‌هایی از کارهای موضوع پیمان را به اشخاص یا مؤسسات فنی ذیصلاح واگذار کند که زیر نظر مشاور کارفرما انجام وظیفه نمایند.

در صورتی که برخی از وظایف و یا اختیارات کارفرما مبنی بر تأیید، تصویب و یا اخذ تصمیم در موارد مختلف در شرایط عمومی، به مشاور کارفرما تفویض شده باشد، در آن صورت، پیمانکار موظف به ارجاع این موارد به مشاور کارفرماست.

۲-۵۰ مشاور کارفرما برای انجام وظایف خود در بخش‌های مختلف کارهای طراحی و مهندسی، تأمین مصالح و تجهیزات، عملیات ساختمان و نصب، نمایندگانی را همراه با حدود وظایف و اختیارات آن‌ها تعیین می‌کند.

۳-۵۰ مشاور کارفرما یا نمایندگان وی، مجاز به کاستن و یا سلب مسئولیت پیمانکار از انجام تعهدات او یا ایجاد حق و یا صدور دستوراتی که منجر به افزایش یا کاهش مدت اجرای پیمان و یا مبلغ پیمان شود نیستند. همچنان نمی‌توانند حقوقی از کارفرما را ساقط نموده یا بکاهند.

۴-۵۰ مشاور کارفرما باید نمایندگان خود را به کارفرما معرفی نماید تا در صورت تأیید کارفرما، معرفی این نمایندگان توسط مشاور کارفرما به پیمانکار ابلاغ شود. تا زمانی که پیمانکار این‌گونه ابلاغ‌ها را دریافت نکرده است، دستورهای صادر شده از سوی نمایندگان مشاور کارفرما برای او معتبر نیست.

۵-۵۰ ۳-۵۰ دستورالعمل‌ها، تصمیم‌ها و گواهی‌های صادر شده از سوی نماینده مشاور کارفرما به مثابه دستورهای داده شده به وسیله مشاور کارفرماست. اگر پیمانکار نسبت به تصمیم‌ها و دستورهای نماینده مشاور کارفرما اعتراض داشته باشد، می‌تواند موارد را به مشاور کارفرما ارجاع کند تا وی تصمیم نهایی را اتخاذ کرده و به پیمانکار ابلاغ نماید.

۶-۵۰ ۴-۵۰ در صورتی که نماینده مشاور کارفرما به کیفیت برخی از کارهای ناقص اعتراض نکرده باشد، مشاور کارفرما می‌تواند کار یا کارهای انجام شده را بازرگانی کند و به پیمانکار دستور رفع نقص آن را بدهد.

۷-۵۰ ۳-۵۰ کارفرما می‌تواند در طول مدت پیمان، مشاور کارفرما را تعویض کند. در این صورت کارفرما باید مشاور جدید کارفرما را همراه شرح وظایف وی، به پیمانکار معرفی کند.

ماده ۵۱ - بازرگانی و کنترل کیفی کار

۱-۵۱ ۱ پیمانکار موظف به تحویل برنامه‌های کنترل کیفی کارهای در تعهد خود مطابق پیمان، پیش از شروع هر بخش از کار، به مشاور کارفرماست.

این برنامه‌ها، حاوی سازمان کنترل کیفی پیمانکار، مراحل و روش‌های انجام آزمایش‌ها، بازرگانی‌ها و سایر کنترل‌های لازم است که پس از تأیید مشاور کارفرما ملاک عمل پیمانکار و مشاور کارفرما برای کنترل کیفی عملیات قرار گیرد.

۲-۵۱ ۲ پیمانکار موظف به انجام آزمایش‌ها و بازرگانی‌های لازم کارها در محل تولید و ساخت مصالح و تجهیزات و یا در محل اجرای کارهای ساختمان و نصب، طبق مفاد پیمان می‌باشد از جمله برنامه آزمایش و بازرگانی که در بخش ۱-۱۰ پیوست شماره ۱۰ پیمان ذکر شده است.

هرگاه انجام آزمایش‌های اضافی نسبت به موارد پیش‌بینی شده در پیمان، اعم از آزمایش مجدد و آزمایش‌های نوع جدید، از پیمانکار درخواست شود، پیمانکار موظف به انجام آن‌هاست. هزینه آزمایش‌های اضافی باید توسط کارفرما به پیمانکار پرداخت شود، مگر اینکه آزمایش‌های اضافی نشان دهد که مصالح و تجهیزات یا کارهای مورد آزمایش

معیوب یا ناقص می‌باشند.

۳-۵۱ نماینده مشاور کارفرما مطابق برنامه آزمایش و بازرسی در مراحل آزمایش‌ها و بازرسی‌های فنی کارها حضور می‌یابد.
پیمانکار موظف به تأمین امکانات و تسهیلات و انجام هماهنگی‌های لازم، در محل تولید و ساخت مصالح و تجهیزات و یا در محل اجرای عملیات ساختمان و نصب، برای نماینده مشاور کارفرماست. کلیه هزینه‌های مربوطه بر عهده پیمانکار است مگر اینکه در شرایط خصوصی به‌گونه‌ی دیگری توافق شده باشد.

۴-۵۱ پیمانکار موظف است در فاصله زمانی منطقی تا انجام آزمایش‌های مربوط به هر بخش از کارها، برنامه زمانی آن‌ها را به‌منظور هماهنگی‌های لازم، برای حضور نماینده مشاور کارفرما تسلیم کند.
در صورت اعلام موافقت مشاور کارفرما مبنی بر انجام آزمایش‌ها و بازرسی‌ها بدون حضور نماینده وی و یا عدم حضور نماینده مشاور کارفرما بدون اطلاع قبلی، پیمانکار آزمایش‌ها را انجام داده و گزارش‌های مربوط را به مشاور کارفرما تسلیم می‌کند.

۵-۵۱ هرگاه بر طبق آزمایش‌ها و بازرسی‌ها و یا با اعلام مشاور کارفرما، قسمتی از کار ناقص یا معیوب باشد، پیمانکار موظف به رفع نقص و اصلاح کار و انجام آزمایش‌ها و بازرسی‌های لازم در مورد کارهای اصلاح شده به هزینه خود است.

در صورتی که پیمانکار ظرف مدت متعارفی پس از اعلام مشاور کارفرما، نسبت به رفع نقص اقدام نکند، کارفرما می‌تواند با اخطار قبلی به پیمانکار، نسبت به انجام اصلاحات و رفع نقاچی اقدام کرده و هزینه‌های مربوط را با لحاظ ۱۵ (پانزده) درصد هزینه‌های بالاسری، به حساب بدھی پیمانکار منظور نماید.

۶-۵۱ هرگاه درنتیجه آزمایش‌ها و بازرسی‌ها، اشکال و نواقص مکرر در بخش یا بخش‌هایی از کارها مشاهده شود که به نظر مشاور کارفرما ناشی از عدم به کارگیری نیروی انسانی ماهر یا مصالح و تجهیزات نامرغوب، یا روش نامناسب، یا عدم به کارگیری ماشین‌آلات و ابزار‌آلات به صورت مناسب برای کار باشد، مشاور کارفرما ضمن اطلاع به کارفرما، می‌تواند دستور توقف اجرای آن بخش یا بخش‌های کار را تا رفع عیب و جبران کارها از سوی پیمانکار، صادر کند. این موضوع، هیچ حقی را برای پیمانکار به‌منظور ادعای هزینه اضافی و یا افزایش مدت پیمان ایجاد نمی‌کند.

۷-۵۱ پیمانکار موظف است برای مواردی که کارها نیاز به آزمایش و بازرسی و یا تأیید آن‌ها قبل از پوشیده شدن و یا مدفن شدن دارند، اجازه مشاور کارفرما را برای پوشاندن کار مورد نظر اخذ نموده، سپس اقدام کند، در غیر این صورت با دستور مشاور کارفرما، پیمانکار باید با هزینه و مسئولیت خود، هر نوع پوشش انجام شده را از روی آن کارها برداشته و برای انجام آزمایش‌ها و بازرسی‌ها و سپس تأیید مشاور کارفرما آشکار سازد و پس از آن نیز با هزینه و مسئولیت خود، نسبت به پوشاندن مجدد کارها با تأیید مشاور کارفرما اقدام نماید.

۸-۵۱ بارگیری و حمل مصالح و تجهیزاتی که بنا به سفارش پیمانکار، به وسیله سازندگان مورد تأیید کارفرما ساخته می‌شوند، تنها پس از بررسی مدارک بازرسی ساخت و کنترل نهایی و صدور مجوز حمل توسط بازرس فنی و یا مشاور کارفرما مجاز است.

۹-۵۱ در موارد ابهام درخصوص تفسیر و یا نتیجه‌گیری از آزمایش‌ها و بازرسی‌های فنی به عمل آمده، موضوع از طریق کمیته دائمی پیشگیری و رسیدگی به اختلاف ذیل بند ۱-۷۵ به مرجع فنی ارجاع داده می‌شود، تا ابهامات رفع و کارها طبق نظر مرجع فنی انجام شود.

فصل ۱۰: پرداخت‌های به پیمانکار و تغییرات مبلغ پیمان

ماده ۵۲ - شمول مبلغ پیمان

مبلغ پیمان عبارت از مبلغ درج شده در بند ۳-۱ موافقتنامه با اعمال تغییرات احتمالی موضوع ماده ۵۶ است که در برابر انجام تعهدات پیمانکار طبق مفاد پیمان، به پیمانکار پرداخت می‌شود. مبلغ پیمان از جمله شامل جبران هزینه‌های زیر، سود و بالاسری پیمانکار است.

۱-۵۲ هزینهٔ نیروی انسانی مورد نیاز برای انجام بخش‌های مختلف کارهای پیمان اعم از نیروهای مستقیم و نیروهای غیرمستقیم از قبیل عوامل مدیریتی مستقر در کارگاه و یا سایر محل‌های مرتبط با کار که این هزینه‌ها شامل دستمزد و تمام مزایای قانونی و سایر هزینه‌های مرتبط با استخدام و به کارگیری آنان است.

۲-۵۲ هزینهٔ تأمین مصالح و تجهیزات و سایر مواد مورد نیاز برای انجام کار.

۳-۵۲ هزینهٔ تأمین لوازم مصرفی و یدکی دوره پیش‌راهاندازی و راهاندازی، دوره رفع نقص مطابق پیوست شماره ۱۱ پیمان.

۴-۵۲ هزینهٔ تأمین لوازم مصرفی و یدکی دوره بهره‌برداری برای مدت مشخص شده در شرایط خصوصی پیمان، مطابق پیوست شماره ۱۱ پیمان.

۵-۵۲ هزینهٔ حمل و نقل و انتبارداری مصالح و تجهیزات و لوازم یدکی و سایر مواد مورد نیاز اجرای کار.

۶-۵۲ هزینهٔ خدمات فنی فروشنده‌گان مصالح و تجهیزات در کارگاه، در موارد لزوم.

۷-۵۲ هزینه‌های پرداختی به پیمانکاران جزء و مهندسان طراح و صاحبان لیسانس به منظور انجام بخش‌هایی از کارهای پیمان.

۸-۵۲ هزینهٔ تأمین یا کرایهٔ ماشین‌آلات و ابزار‌آلات، تجهیزات و تأسیسات ساختمانی مورد نیاز اجرای کار.

۹-۵۲ هزینهٔ انجام کارها از جمله خدمات و تأمین مصالح و تجهیزات، از محل مبالغ مشروط.

۱۰-۵۲ هزینهٔ رعایت الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE اختصاصی و عمومی.

۱۱-۵۲ هزینهٔ انتقال فناوری و موارد مرتبط با پیوست فناوری از جمله ارتقای توانمندی‌های فناورانه اعم از توسعه فناوری‌های سخت، توسعه قابلیت‌های مدیریتی و نیز توسعه سهم داخل مطابق بخش ۱-۱۲ پیوست شماره ۱۲ پیمان.

۱۲-۵۲ هزینهٔ آموزش کارکنان کارفرما، در صورتی که در بخش ۲-۱۲ پیوست شماره ۱۲ پیمان پیش‌بینی شده باشد.

۱۳-۵۲ هزینهٔ مسافت و نقل و انتقال کارکنان پیمانکار در اجرای کارهای موضوع پیمان.

۱۴-۵۲ هزینه‌های مرتبط با بارگیری، حمل، تخلیه، نصب و برچیدن انواع تأسیسات و تجهیزات و ماشین‌آلات ساختمانی و ابزار‌آلات و مواد مصرفی مورد نیاز آن‌ها.

۱۵-۵۲ هزینه‌های تجهیز و برچیدن کارگاه از جمله هزینه‌های مورد نیاز برای احداث، نگهداری، حفاظت، بهره‌برداری و برچیدن محل اسکان موقت کارکنان در کارگاه و یا اماكن دیگر و دفاتر کار آنان و خدمات و سرویس‌های جاری مورد نیاز آن‌ها.

۱۶-۵۲ هزینه‌های مربوط به احداث تأسیسات موقت، از قبیل سیستم‌های تأمین آب، برق، تلفن، گاز، برای کارگاه و هزینه‌های جاری آن‌ها.

۱۷-۵۲ هزینهٔ تهیه و حفظ اعتبار انواع تضمین و بیمه‌نامه‌ها.

۱۸-۵۲ هزینهٔ انواع مالیات‌ها، بیمهٔ تأمین اجتماعی و سایر حقوق و عوارض قانونی مرتبط با پیمان، مگر مواردی که بهموجب قوانین و مقررات، بر عهده کارفرما قرار گرفته و در اسناد پیمان بر عهده پیمانکار نباشد.

۱۹-۵۲ سایر هزینه‌هایی که طبق شرایط خصوصی و مفاد پیمان به عهده پیمانکار است.

ماده ۵۳ - پرداخت‌های موقت

۱-۵۳ پیش‌پرداخت

به منظور تقویت بنیه مالی پیمانکار و برای تأمین امکانات پیش‌نیاز اجرای کار، مبلغی به عنوان پیش‌پرداخت، در برابر دریافت تضمین معابر مطابق ماده ۱۱، به پیمانکار پرداخت می‌شود. مبلغ کل پیش‌پرداخت، تعداد و موعدهای پرداخت اقساط پیش‌پرداخت، نحوه استهلاک پیش‌پرداخت و دیگر شرایط مربوط، مطابق پیوست شماره ۵ پیمان می‌باشد.

۲-۵۳ صورت وضعیت موقت

۱-۲-۵۳ پرداخت‌ها به پیمانکار، موضوع ماده ۴ موافقت‌نامه، با توجه به میزان کار انجام شده، مطابق جدول تفکیک مبلغ پیمان برای بخش‌های مختلف کار در پیوست شماره ۱ پیمان و با لحاظ ساختار شکست قیمت، جدول درصد وزنی کارها و یا جداول مربوط به سایر روش‌های پرداختی مندرج در زیربند ۴-۲-۳ شرایط عمومی و یا حسب مورد، بر اساس فهرست مقادیر و بهای واحد کارها که در پیوست شماره ۲ درج شده، به روش مذکور در بخش ۱-۵ پیوست شماره ۵ پیمان صورت می‌گیرد.

۲-۲-۵۳ قیمت صالح و تجهیزات پس از حمل به محل کارگاه، در صورت عدم وجود عیب و نقص، با ارائه اسناد بیمه حمل، بازرگانی و مدارکی دال بر انتقال مالکیت آن‌ها به کارفرما و عدم وجود مدعی و دارا بودن پوشش بیمه‌ای مرتبط مطابق اسناد پیمان، در صورت وضعیت‌ها درج می‌شود.

تبصره: چنانچه در پیوست شماره ۵ پیمان ذکر شده باشد، درخصوص صالح و تجهیزات سفارشی که دارای طول زمان ساخت می‌باشند، کارفرما می‌تواند با رعایت قانون و مقررات مربوط و بر مبنای پیشرفت مراحل تأمین صالح و تجهیزات همچون موعد انعقاد قرارداد پیمانکار با فروشنده، صدور مجوز حمل از کارخانه یا انبار فروشنده و تحويل صالح و تجهیزات در کارگاه، درصدی از مبلغ صالح و تجهیزات را با اخذ تضمین متناسب و مورد تأیید و ارائه تعهدنامه رسمی بر تحويل صالح و تجهیزات مربوط در قبال دریافت مبلغ پرداخت شده و پذیرش ضبط تضمین مذکور در صورت عدم تحويل صالح و تجهیزات، پرداخت نماید.

۳-۲-۵۳ در پایان هر ماه و یا مقاطع زمانی تعیین شده در بخش ۲-۵ پیوست شماره ۵ پیمان، پیمانکار صورت وضعیت کارهای انجام شده تا آن تاریخ را، با رعایت مفاد زیربند ۲-۴-۳ شرایط عمومی تهیه کرده و ضمن ارسال رونوشت به کارفرما، به مشاور کارفرما تسلیم می‌کند. تمام اسناد مثبتة مورد نیاز باید طبق مفاد پیوست شماره ۲۰ پیمان تحويل شود. ارقام و مقادیر درج شده در صورت وضعیت‌های موقت و همچنین، پرداخت‌های مربوط به آن‌ها جنبه موقت و غیرقطعی دارد، لیکن این مقادیر باید در مقایسه با مقادیر واقعی از دقت کافی برخوردار باشد، به نحوی که هنگام رسیدگی به صورت وضعیت‌های موقت و قطعی، از بروز مشکلات و صرف وقت جلوگیری شود. مسئولیت تأخیر در رسیدگی به صورت وضعیت‌ها، ناشی از این امر، به عهده پیمانکار است.

۴-۲-۵۳ مشاور کارفرما باید صورت وضعیت دریافت شده را حداکثر ظرف ۱۴ (چهارده) روز، بررسی و در صورت تأیید، ضمن ارائه رونوشت به پیمانکار، آن را برای کارفرما ارسال نماید. در صورت عدم تأیید کل صورت وضعیت یا بخشی از آن توسط مشاور کارفرما، ضمن تعیین دلایل و موارد عدم تأیید، مشاور کارفرما فقط یکبار می‌تواند صورت وضعیت را برای اصلاح به پیمانکار عودت دهد. پیمانکار باید صورت وضعیت عودت شده را اصلاح نموده و برای بررسی مجدد به مشاور کارفرما ارسال نماید. پس از آن، مشاور کارفرما ۷ (هفت) روز مهلت دارد تا صورت وضعیت را بررسی کرده و ضمن ارائه رونوشت به پیمانکار، آن را با آخرین اصلاحات، برای کارفرما ارسال نماید.

چنانچه مشاور کارفرما ظرف مهلت‌های مقرر شده، برای ارسال صورت وضعیت موقت به کارفرما اقدام ننمایند، پیمانکار می‌تواند صورت وضعیت مربوط را مستقیماً به کارفرما ارسال کند.

کارفرما باید ظرف مهلت ۲۱ (بیستویک) روز از تاریخ دریافت صورت وضعیت، مبلغ صورت وضعیت مورد تأییدش را به پیمانکار پرداخت کند. هرگاه به هر دلیل، بررسی و تأیید کارفرما برای پرداخت بیش از ۲۱ (بیستویک) روز به طول انجامد، کارفرما موافقت می کند که بنا به درخواست پیمانکار، ۷۰ (هفتاد) درصد مبلغ صورت وضعیت تأییدشده مشاور کارفرما را پس از کسر کسور مربوط، به طور علی الحساب به پیمانکار پرداخت نماید.

۵-۲-۵۳ کارفرما می تواند با توجه به نتایج حاصله از انجام آزمایش‌ها و بازرسی‌های بعدی و یا کسب اطلاعات و شواهد جدید در موارد زیر، ضمن ارائه دلایل خود به صورت کتبی به پیمانکار، از پرداخت صورت وضعیت، متناسب با مبالغ برآورده ناشی از موارد زیر، به پیمانکار خودداری کند و در صورت لزوم، پرداخت‌های قبلی را نیز به حساب بدھی پیمانکار منظور نماید.

۱-۵-۵۳ در مواردی که بنا بر دلایل غیرقابل انتساب به کارفرما، تمام یا بخشی از کارهای انجام شده دارای عیب و نقص بوده و یا کارهای تکمیل شده قبلی که دچار صدمه شده و نیاز به اصلاح و یا جایگزینی داشته باشد.

۲-۵-۵۳ در صورتی که در بررسی و تأیید صورت وضعیت‌های قبلی پیمانکار، به هر دلیلی اشتباه رخداده باشد.

۳-۵-۵۳ هرگاه به دلیل عدم انجام اصلاحات لازم در کارها در زمان مقرر، کارفرما با توجه به بند ۵-۵۱ رأساً اقدام به اصلاح کارهای معیوب کرده باشد.

۴-۵-۲-۵۳ وقوع هر یک از شرایطی که منجر به فسخ پیمان مطابق ماده ۶۸ شود.

۵-۵-۲-۵۳ در صورت طرح هر نوع ادعای مالی، از جمله هر نوع ادعای مالکیت علیه کارفرما، ناشی از عملکرد پیمانکار و مرتبط با اجرای پیمان.

۶-۵-۲-۵۳ هر عامل دیگری که مطابق اسناد پیمان چنین حقی را که باعث کسر تمام و یا قسمتی از صورت وضعیت پیمانکار شود را به کارفرما دهد.

۶-۲-۵۳ پیمانکار تعهد می کند که با دریافت مبلغ هر صورت وضعیت، تمام کارها و مصالح و تجهیزات درج شده در آن صورت وضعیت، به تملک کارفرما درآمده و پیمانکار موظف به رفع هرگونه ادعا و اعتراض اشخاص ثالث، نسبت به آن هاست.

۷-۲-۵۳ تأیید و پرداخت مبلغ صورت وضعیت‌ها به پیمانکار، به معنای تأیید کیفی یا کمی کارها توسط کارفرما نیست و از مسئولیت اصلی وی در انجام تعهداتش طبق پیمان نمی کاهد. پیمانکار موظف است کارها را تکمیل کرده، در صورت بروز هر نوع اشکال در کارهایی که صورت وضعیت آنها پرداخت شده است، نسبت به رفع عیب و یا جایگزینی آنها اقدام نماید.

۸-۲-۵۳ از هر یک از پرداخت‌های موقت به پیمانکار، مبالغ زیر کسر می شود:

۱-۸-۲-۵۳ درصدی مطابق آینه نامه تضمین معاملات دولتی که در شرایط خصوصی پیمان مشخص شده است، به عنوان سپرده حسن اجرای کار کسر می شود و در حساب جداگانه‌ای نزد کارفرما نگهداری می گردد. مقدار سپرده حسن اجرای کار می تواند برای بخش‌های مختلف کار متفاوت باشد.

۲-۸-۲-۵۳ بیمه تأمین اجتماعی، طبق مقررات نافذ در زمان اجرای کار.

۳-۸-۲-۵۳ مالیات پیمان، طبق مقررات نافذ در زمان اجرای کار.

۴-۸-۲-۵۳ پرداخت‌های علی الحساب به پیمانکار.

۵-۸-۲-۵۳ مبالغ مربوط به استهلاک پیش‌پرداخت مطابق آینه نامه تضمین معاملات دولتی و مفاد مندرج مطابق بخش ۱-۵ از پیوست شماره ۵ پیمان می باشد.

۶-۸-۲-۵۳ هزینه کارهای انجام شده از سوی کارفرما به علاوه بالاسری مربوط که در زمرة تعهدات پیمانکار است.

۷-۸-۲-۵۳ کلیه خسارات و جرائم مطابق پیمان.

۸-۸-۲-۵۳ کلیه پرداخت‌ها به پیمانکار که به اشتباه صورت گرفته است.

۳-۵۳ هرگاه کارفرما نتواند ظرف مدت مقرر، پیش پرداخت و صورت وضعیت‌های موقت پیمانکار را پرداخت کند، به تناسب مدت تأخیر در پرداخت‌های مربوط، مبلغی به منظور جبران خسارت ناشی از تأخیر در پرداخت، بر اساس تغییر شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی اعلامی از سوی مرجع ذیصلاح و با رعایت دستورالعمل مندرج در بخش ۱-۵ پیوست شماره ۵ پیمان، محاسبه شده و به وی پرداخت می‌شود و پیمان مطابق دستورالعمل مذکور و با رعایت ماده ۶۴ تمدید می‌شود، مگر اینکه تأخیر در پرداخت ناشی از فعل پیمانکار محسوب شود. در صورت تأخیر پرداخت از سوی کارفرما بیش از مدت مقرر شده در زیربندهای ۱-۶۹ و ۲-۶۹، پیمانکار می‌تواند مطابق ماده ۶۹ پیمان را خاتمه دهد. در صورت تمایل پیمانکار برای ادامه کار، حقی برای پیمانکار مزاد بر شرایط پیمان ایجاد نمی‌شود.

ماده ۵۴ - مبالغ مشروط

۱-۵۴ چنانچه در زیربند ۱-۱ موافقتنامه، مبلغی به عنوان مبالغ مشروط پیش‌بینی شده باشد، در صورت دستور کارفرما به پیمانکار مبني بر انجام کارها از جمله خدمات، تأمین صالح و تجهيزات به شرح پیوست شماره ۱۷ پیمان، مبلغ مربوط مطابق بند ۳-۵۴ به پیمانکار پرداخت می‌شود. کارفرما موظف است ابلاغ کارهای مشمول مبالغ مشروط را در محدوده زمانی مقرر در برنامه زمانی کلی پیمان (پیوست شماره ۱۴ پیمان) ابلاغ نماید.

۲-۵۴ هر نوع پرداخت از محل مبالغ مشروط، به تناسب کارها از جمله خدمات یا تأمین صالح و تجهيزاتی صورت می‌گیرد که با دستور کارفرما از پیمانکار درخواست شده باشد. درج مبلغ مشروط در پیمان، هیچ‌گونه تعهدی برای کارفرما در برابر پیمانکار ایجاد نمی‌کند.

۳-۵۴ پرداخت مبالغ مشروط، مطابق جدول مبالغ مشروط ذکر شده در پیوست شماره ۱ پیمان و با لحاظ ساختار شکست قیمت، جدول درصد وزنی کارها و یا جداول مربوط به سایر روش‌های پرداختی مندرج در زیربند ۳-۲-۳ شرایط عمومی و یا حسب مورد، بر اساس فهرست مقادیر و بهای واحد کارها که در پیوست شماره ۲ درج شده، به روش مذکور در بخش ۱-۵ پیوست شماره ۵ پیمان صورت می‌گیرد.

۴-۵۴ مبالغ مشروط مذکور در زیربند ۱-۱-۳ موافقتنامه، نباید از ۱۰ (ده) درصد مبلغ اولیه پیمان بیشتر باشد.

۵-۵۴ در صورت دستور کارفرما مبني بر انجام کارهای مشمول مبالغ مشروط، پیش‌پرداخت مربوط به این بخش، مطابق پیوست شماره ۵ پیمان به پیمانکار پرداخت می‌شود.

ماده ۵۵ - پرداخت‌های ارزی

در صورتی که در ماده ۳ موافقتنامه، پرداخت بخشی از مبلغ پیمان به ارز خارجی تعیین شده باشد، کارفرما باید ضوابط مربوط به این‌گونه پرداخت‌ها از جمله روش جایگزینی ارز در صورت عدم امکان پرداخت ارز ذکر شده در پیمان، محل‌های پرداخت ارز، مرجع اعلام نرخ تسعیر ارز و تعیین روز مبدا برای تسعیر را در بخش ۱-۵ پیوست شماره ۵ پیمان درج نماید.

ماده ۵۶ - تغییرات در مبلغ پیمان

۱-۵۶ مبلغ پیمان فقط در شرایط زیر قابل تغییر است:

۱-۱-۵۶ تنظیم "سنده دستور تغییر کار" که مطابق ماده ۴۹ منجر به افزایش یا کاهش مبلغ پیمان شود؛

۲-۱-۵۶ تغییر مقادیر کارهای انجام شده طبق مدارک پیمان، در مقایسه با مقادیر اولیه ضمیمه پیمان برای بخشی از پیمان که بر اساس فهرست مقادیر و بهای واحد تنظیم شده باشد، موضوع بند ۵-۴۹؛

۳-۱-۵۶ افزایش مبلغ پیمان ناشی از دستور کارفرما مبني بر اتمام زودتر از برنامه زمانی کارها، موضوع جزء ۲-۶۴؛

۴-۱-۵۶ تغییر مبلغ ناشی از تعديل، مطابق روش ذکر شده در پیوست شماره ۴ پیمان و یا مطابق مقرره قانونی الزام‌آوری که بعد از انعقاد پیمان صادر می‌شود و موضوع پیمان در دامنه شمول آن قرار می‌گیرد؛

۵-۱-۵۶ تغییر مبلغ پیمان ناشی از تغییر قوانین و مقررات مربوط به حقوق دولتی موضوع بند ۳-۳۴،

۶-۱-۵۶ کاهش مبلغ پیمان ناشی از عدم استفاده کارفرما از اختیارات موضوع ماده ۵۴ درخصوص کارهای مربوط به

مبالغ مشروطه:

۲-۵۶ مواردی همچون خسارت تأخیر در اتمام بهموقع کار (موضوع ماده ۶۶)، خسارت تأخیر در پرداخت (موضوع بند ۳-۵۳)

و جزء ۲-۳-۳-۲-۵۷، پاداش تسریع کار (موضوع بند ۵-۵ موافقتنامه)، انجام کار به وسیله کارفرما بهجای پیمانکار

(موضوع بندهای ۴-۱۵ و ۶-۲۷)، پاداش مهندسی ارزش (موضوع بند ۲-۴۹)، رفع نقص و اصلاح کارهای

پیمان به وسیله کارفرما بهجای پیمانکار (موضوع بند ۵-۵۱ و زیربند ۳-۶۰) و جبران هزینه‌های پیمانکار ناشی از

تعليق و توقف (موضوع ماده ۶۵)، مبلغ پیمان را تغییر نمی‌دهند، لیکن در صورت وقوع هر یک از این موارد، حسب

مورد پیمانکار یا کارفرما معهده به پرداخت هزینه‌های مربوط به طرف مقابل می‌باشد.

ماده ۵۷ - صورت وضعیت قطعی

۱-۵۷ تنظیم و ارسال صورت وضعیت قطعی توسط پیمانکار

پس از انجام تحويل موقت طبق ماده ۶۰ و همچنین تحويل تمام استناد و مدارک باقی‌مانده به کارفرما، از قبیل

دستورالعمل‌های راهاندازی، راهبری و نگهداری تجهیزات، نقشه‌ها و استناد و مدارک فنی موضوع بند ۲-۱۸ پیوست

شماره ۱۸ پیمان، مدارک بازرگانی و آزمایش تجهیزات و عملیات ساختمان و نصب، مدارک مرتبط با خدمات پس از

فروش، مدارک مرتبط با بیمه‌نامه‌ها و تضمین و هر نوع سند و مدرک دیگری که در پیمان به آن‌ها اشاره شده است،

پیمانکار باید حداقل طرف مدت ۵۶ (پنجاه و شش) روز از تحويل موقت، صورت وضعیت قطعی کارهای موضوع پیمان

را با رعایت مفاد زیربند ۳-۴-۲ شرایط عمومی تهیه نموده و همراه مدارک زیربندهای ۱-۱-۵۷، ۳-۱-۵۷، ضمن

ارسال رونوشت به کارفرما، تسلیم مشاور کارفرما نماید.

تبصره: چنانچه پیمانکار صورت وضعیت قطعی را ظرف مهلت تعیین شده در بند ۱-۵۷ به مشاور کارفرما ارسال

نماید، کارفرما باید طی نامه‌ای، عدم انجام تعهد پیمانکار را درخصوص تهیه صورت وضعیت قطعی به وی

اطلاع دهد. چنانچه ظرف مدت ۲۱ (بیست و یک) روز از تاریخ ابلاغ نامه، پیمانکار صورت وضعیت قطعی را

تهیه و به مشاور کارفرما ارسال نکند، کارفرما می‌تواند تهیه صورت وضعیت قطعی را به مشاور کارفرما محول

نماید که در این صورت هزینه‌های مربوط برای تهیه صورت وضعیت قطعی توسط مشاور کارفرما بر عهده

پیمانکار می‌باشد. پس از تهیه صورت وضعیت قطعی توسط مشاور کارفرما، صورت وضعیت قطعی برای امضا

به پیمانکار ارسال می‌شود. در صورتی که پیمانکار از امضای صورت وضعیت قطعی ظرف مدت ۲۸

(بیست و هشت) روز از تاریخ دریافت خودداری کند، صورت وضعیت قطعی تأییدشده تلقی می‌شود و حق

هرگونه ادعایی در این خصوص از پیمانکار سلب و ساقط است و مشاور کارفرما باید صورت وضعیت قطعی را

بدون امضای پیمانکار، برای کارفرما ارسال نماید تا مطابق زیربند ۳-۲-۵۷ اقدام شود. چنانچه پیمانکار ظرف

مهلت ۲۸ (بیست و هشت) روز پس از اخذ صورت وضعیت قطعی تهیه شده توسط مشاور کارفرما، نسبت به

تأثیید یا اصلاح صورت وضعیت قطعی و امضای آن مبادرت نماید، مطابق بند ۲-۵۷ اقدام می‌شود.

۱-۱-۵۷ هرگونه بیمه‌نامه لازم برای مصون نگهداشتن کارفرما از ادعای اشخاص ثالث، از زمان تحويل موقت به بعد، طبق

شرایط خصوصی و پیوستهای پیمان.

۲-۱-۵۷ مدارک دال بر حل و فصل هرگونه ادعا یا دعوا، از جمله ادعای اشخاص ثالث، در رابطه با اموال و حقوق

واگذارشده به کارفرما به موجب پیمان.

۳-۱-۵۷ اقرارنامه تنظیم شده توسط پیمانکار که طی آن، پیمانکار هرگونه حق تصرف و یا داشتن بدھی را در رابطه با

پرداخت حقوق و دستمزد کارکنان، خرید دانش فنی، تأمین صالح و یا تجهیزات و سایر حقوق و اموالی که

به موجب این پیمان به کارفرما واگذار شده است، منتفی دانسته و نسبت به حل و فصل ادعاهای پرداخت

بدهی‌های خود، مهندسان طراح، پیمانکاران جزء و فروشنده‌گان، توافق‌های لازم را با طرف‌های ذی‌نفع به عمل آورده است و در صورتی که خلاف آن برای کارفرما محرز شود، وی می‌تواند بررسی و پرداخت صورت‌وضعیت قطعی را متوقف و از آزادسازی تضمین پیمانکار خودداری نماید. در صورتی که پس از پرداخت مبلغ صورت‌وضعیت قطعی به پیمانکار، خلاف اقرارنامه برای کارفرما محرز شود، پیمانکار موظف است بالافاصله نسبت به برطرف نمودن موضوع اقدام نماید.

۲-۵۷ پس از تسلیم صورت‌وضعیت قطعی توسط پیمانکار، بررسی و پرداخت صورت‌وضعیت به صورت زیر انجام می‌گیرد:

۱-۲-۵۷ پذیرش صورت‌وضعیت قطعی توسط مشاور کارفرما

در صورتی که به تشخیص کارفرما، پیمانکار تمام تعهدات قراردادی خود را طبق اسناد پیمان انجام داده باشد و مدارک پیوست صورت‌وضعیت تعیین شده در بند ۱-۵۷، کامل باشد، مشاور کارفرما موظف است، ظرف مدت ۱۴ (چهارده) روز، مراتب پذیرش و قبولی صورت‌وضعیت قطعی را برای شروع فرایند بررسی و پرداخت، به پیمانکار اعلام نماید. مشاور کارفرما در صورت عدم پذیرش صورت‌وضعیت قطعی، موظف است ظرف همان مهلت، ضمن بازگرداندن صورت‌وضعیت قطعی، دلایل عدم پذیرش خود را به پیمانکار اعلام نماید تا وی ظرف مدت ۲۸ (بیستوهشت) روز نسبت به رفع نواقص و یا تکمیل مدارک اقدام کرده و مجددًا صورت‌وضعیت قطعی را به همراه مدارک لازم تسلیم نماید. اگر عدم پذیرش صورت‌وضعیت قطعی توسط مشاور کارفرما، بیش از ۲ (دو) بار تکرار شود، پیمانکار می‌تواند موضوع اختلاف را به کارفرما ارجاع نماید و کارفرما باید ظرف مدت ۱۴ (چهارده) روز نظر خود را ارائه نماید. چنانچه بنا به نظر کارفرما نیز صورت‌وضعیت قطعی مورد پذیرش نباشد، پیمانکار باید طبق نظر کارفرما به رفع نواقص و یا تکمیل مدارک صورت‌وضعیت قطعی ظرف مهلت ۲۸ (بیستوهشت) روز اقدام نموده و یا ظرف همین مهلت موضوع اختلاف را به کمیته دائمی پیشگیری و رسیدگی به اختلاف ذیل بند ۱-۷۵ ارجاع نماید.

تبصره ۱: در صورتی که مشاور کارفرما ظرف مهلت‌های مقرر در زیربند ۱-۲-۵۷، درخصوص پذیرش صورت‌وضعیت قطعی اعلام نظر نماید، صورت‌وضعیت قطعی، از ظرف مشاور کارفرما پذیرش شده تلقی می‌شود و وی باید مطابق زیربند ۲-۵۷ نسبت به بررسی صورت‌وضعیت اقدام نماید.

تبصره ۲: اگر پیمانکار رفع نواقص و یا تکمیل مدارک صورت‌وضعیت قطعی را ظرف مهلت‌های مقرر در زیربند ۱-۲-۵۷ انجام ندهد، کارفرما می‌تواند مطابق مفاد تبصره ذیل بند ۱-۵۷، رفع نواقص و یا تکمیل مدارک صورت‌وضعیت قطعی را به مشاور کارفرما محول نماید.

۲-۲-۵۷ بررسی صورت‌وضعیت قطعی توسط مشاور کارفرما

مشاور کارفرما پس از پذیرش صورت‌وضعیت قطعی به همراه استناد و مدارک لازم، باید ظرف مدت ۴۲ (چهل و دو) روز از تاریخ دریافت، صورت‌وضعیت قطعی را بررسی و در صورت تأیید، ضمن ارسال رونوشت به پیمانکار آنرا به کارفرما تسلیم نماید. در صورت عدم تأیید بخش‌هایی از صورت‌وضعیت قطعی، مشاور کارفرما باید در همان مهلت، دلایل خود را به پیمانکار اعلام نماید. پیمانکار موظف است صورت‌وضعیت قطعی را ظرف مدت ۲۸ (بیستوهشت) روز اصلاح و همراه مدارک مربوط به مشاور کارفرما ارسال کند. پس از آن، مشاور کارفرما باید ظرف مدت ۱۴ (چهارده) روز، صورت‌وضعیت قطعی اصلاح شده را بررسی مجدد نموده و درصورت تأیید، ضمن رونوشت به پیمانکار، برای کارفرما ارسال نماید. چنانچه پس از ۲ (دو) بار اصلاح صورت‌وضعیت قطعی توسط پیمانکار، کماکان بخش‌هایی از آن مورد تأیید مشاور کارفرما قرار نگیرد، مشاور کارفرما باید ضمن مشخص نمودن بخش‌های تأییدشده و بخش‌های مورد اختلاف، ضمن ارسال رونوشت به پیمانکار، صورت‌وضعیت قطعی را برای کارفرما ارسال نماید.

تبصره ۳: چنانچه مشاور کارفرما ظرف مهلت‌های مقرر در زیربند ۲-۵۷، بررسی صورت‌وضعیت قطعی را انجام ندهد، پیمانکار باید طی نامه‌ای، موضوع تأخیر مشاور کارفرما را در این خصوص به اطلاع کارفرما برساند.

چنانچه ظرف مدت ۱۴ (چهارده) روز از تاریخ ابلاغ نامه مذکور، همچنان بررسی صورت وضعیت قطعی توسط مشاور کارفرما انجام نپذیرد، پیمانکار می‌تواند صورت وضعیت قطعی را با آخرین اصلاحات، مستقیماً به کارفرما ارسال نماید.

تبصره ۲: اگر پیمانکار، اصلاح صورت وضعیت قطعی را ظرف مهلت‌های مقرر در زیربند ۲-۵۷ انجام ندهد، مشاور کارفرما می‌تواند ضمن مشخص نمودن بخش‌های تأیید شده صورت وضعیت قطعی، آن را برای کارفرما ارسال نماید.

۳-۲-۵۷ بررسی، تأیید و پرداخت صورت وضعیت قطعی توسط کارفرما
در صورت صدور گواهی رفع نقص تحويل موقت، کارفرما باید ظرف مدت ۴۲ (چهل و دو) روز از تاریخ دریافت صورت وضعیت قطعی، آن را بررسی نموده و بخش‌های تأیید شده و غیر قابل تأیید صورت وضعیت قطعی را با ارائه دلایل مربوط، به پیمانکار اعلام نماید. پیمانکار موظف است ظرف مدت ۲۸ (بیست و هشت) روز از تاریخ دریافت نامه کارفرما، موافقت یا عدم موافقت خود را با نظر کارفرما اعلام نماید که در صورت تأیید نظرات کارفرما توسط پیمانکار، کارفرما باید ظرف مدت ۲۸ (بیست و هشت) روز، مبلغ صورت وضعیت قطعی مورد تأیید را پس از کسر کسور مربوط، به پیمانکار پرداخت نماید. چنانچه پیمانکار درخصوص مبلغ صورت وضعیت قطعی با کارفرما اختلاف داشته باشد، موضوع اختلاف به کمیته دائمی پیشگیری و رسیدگی به اختلاف موضوع بند ۱-۷۵، ارجاع می‌گردد. پس از حل و فصل اختلاف و تأیید دو طرف پیمان درخصوص مبلغ صورت وضعیت قطعی، کارفرما موظف است ظرف ۲۸ (بیست و هشت) روز مبلغ صورت وضعیت قطعی مورد تأیید را پس از کسر کسور مربوط به پیمانکار پرداخت نماید. در هر حال پرداخت صورت وضعیت قطعی منوط به ارائه مفاصی حساب نهایی تأمین اجتماعی توسط پیمانکار می‌باشد.

۱-۳-۲-۵۷ پس از تأیید طرفین پیمان درخصوص مبلغ صورت وضعیت قطعی، کارفرما باید نسبت به آزادسازی سپرده حسن اجرای کار و یا تضمین حسن اجرای کار و تضمین انجام تعهدات به ترتیب طبق بندهای ۲-۱۴ و ۳-۱۴ اقدام نماید.

۲-۳-۲-۵۷ چنانچه کارفرما نتواند ظرف مدت مقرر، مبلغ صورت وضعیت قطعی را به پیمانکار پرداخت نماید، به تناسب مدت تأخیر در پرداخت، مبلغی بهمنظور جبران خسارت ناشی از تأخیر در پرداخت، بر اساس تغییر شاخص بهای کالاهای و خدمات مصرفی اعلامی از سوی مرجع ذی صلاح و با رعایت دستورالعمل مندرج در بخش ۱-۵ پیوست شماره ۵ پیمان، محاسبه شده و به وی پرداخت می‌شود، مگر اینکه تأخیر در پرداخت ناشی از فعل پیمانکار محسوب شود.

۳-۲-۳-۵۷ چنانچه پس از تأیید صورت وضعیت قطعی مطابق جزء ۳-۲-۵۷، پیمانکار بدھکار شود، پیمانکار باید ظرف مدت ۲۸ (بیست و هشت) روز از تاریخ ابلاغ موضوع به وی، طلب کارفرما را بپردازد و اگر از این پرداخت استنکاف ورزد یا تأخیر کند، کارفرما حق دارد بدون نیاز به انجام تشریفات قضایی یا اخذ مجوز، طلب خود را بدون نیاز به مطالبه مجدد، از محل سپرده‌ها و تضمین‌های پیمانکار و یا سایر مطالباتی که پیمانکار از کارفرما دارد، وصول نماید. اگر مبالغ آن‌ها تکافو نکند، کارفرما ضمن حق مراجعته به مراجع قضایی، حق دارد اموال و دارایی‌های تحت مالکیت پیمانکار که در کارگاه موجود می‌باشد را متناسب با میزان بدھی، تا تعیین تکلیف تسویه بدھی موصوف، ضبط و نزد خود نگه دارد. در این خصوص پیمانکار اجازه اعمال حق حبس را به صورت یک طرفه به کارفرما اعطا نموده و حق هرگونه ادعایی را در این رابطه از خود سلب و ساقط می‌نماید.

۳-۵۷ در صورتی که کارهای موضوع پیمان، بدون قصور پیمانکار، دارای تأخیر قابل ملاحظه‌ای باشد و پیشرفت کار پیمانکار به حدی رسیده باشد که مبلغ کارهای باقی‌مانده کمتر از کسور تضمین حسن اجرای کار نزد کارفرما باشد، پیمانکار می‌تواند صورت وضعیت قطعی کارهای تحويل شده بدون نقص و تکمیل شده تا آن تاریخ را تنظیم نموده و به مشاور کارفرما تسلیم کند تا طبق این ماده مورد اقدام قرار گیرد. در این صورت سایر تعهدات پیمانکار برای ادامه کارها به

قوت خود باقی‌مانده و پیمان همچنان معابر خواهد بود.

۴-۵۷ با تأیید صورت‌وضعیت قطعی از سوی دو طرف پیمان، پیمانکار حق اقامه هرگونه ادعا یا دعوی علیه کارفرما در رابطه با پیمان را از خود سلب و ساقط می‌کند، مگر درخصوص تأخیر کارفرما در پرداخت صورت‌وضعیت قطعی و در مورد ادعاهایی که قبل از تأیید صورت‌وضعیت قطعی مطرح کرده باشد، اما حل و فصل آن توسط دو طرف پیمان، به زمان‌های بعد موکول شده باشد.

فصل ۱۱: مراحل تکمیل و تحويل کار

ماده ۵۸ - تکمیل مکانیکی و پیشراهاندازی

۱-۵۸ پیمانکار پس از اتمام مراحل عملیات ساختمان و نصب کار موضوع پیمان و آماده شدن برای پیشراهاندازی، مراتب را همراه برنامه زمانی انجام آزمایش‌ها و عملیات پیشراهاندازی، به مشاور کارفرما اطلاع داده و حضور نمایندگان کارفرما و مشاور کارفرما را در آزمایش‌ها و عملیات پیشراهاندازی درخواست کرده و انجام تعهدات احتمالی کارفرما را طبق پیوست شماره ۱۳ پیمان درخواست می‌نماید.

۲-۵۸ حداقل طرف مدت ۱۴ (چهارده) روز از درخواست پیمانکار، مشاور کارفرما باید ضمن بازدید کامل کارها، فهرست نواقص احتمالی کارها را تهیه و به پیمانکار ابلاغ کند. پیمانکار باید طبق برنامه زمانی مورد تأیید مشاور کارفرما، نسبت به رفع نواقص اقدام کرده و مراتب را برای تأیید به وی اعلام نماید.

۳-۵۸ پس از رفع نواقص توسط پیمانکار و اعلام آن به مشاور کارفرما، وی باید طرف مدت ۷ (هفت) روز، تأیید یا عدم تأیید خود را درخصوص آماده بودن کار برای پیشراهاندازی به پیمانکار اعلام نماید. در صورت عدم تأیید، مشاور کارفرما باید دلایل عدم آماده بودن کار را برای پیشراهاندازی به پیمانکار اعلام نموده و پیمانکار موظف به رفع نواقص کار، طبق برنامه زمانی مورد تأیید مشاور کارفرما می‌باشد. در صورت تأیید مشاور کارفرما، عملیات پیشراهاندازی به وسیله پیمانکار و با حضور مشاور کارفرما و نمایندگان کارفرما و طبق دستورالعمل‌ها و مشخصات فنی که قبلًا به تصویب و یا اطلاع کارفرما رسیده است، انجام می‌شود. درنهایت پس از رفع نواقص اساسی اعلام شده و تأیید مشاور کارفرما در این خصوص، کارفرما گواهی تکمیل مکانیکی کارها و آمادگی برای راهاندازی را صادر می‌کند.

۴-۵۸ چنانچه مشاور کارفرما ظرف مهلت‌های مقرر در بند ۳-۵۸ و ۲-۵۸ اقدام ننماید و یا عدم حضور مشاور کارفرما و نمایندگان کارفرما در موعده مقرر در بند ۳-۵۸، پیشراهاندازی را با تأخیر مواجه نماید، پیمانکار باید بلافضله طی نامه‌ای عدم انجام تعهدات مشاور کارفرما یا کارفرما را به کارفرما اطلاع دهد. همچنین مناسب با مدت تأخیر، پیمانکار محق به دریافت هزینه‌های ناشی از آن، مطابق بند ۶۵ ۲ می‌باشد.

ماده ۵۹ - راهاندازی و آزمایش عملکردی

۱-۵۹ پس از صدور گواهی تکمیل مکانیکی توسط کارفرما، پیمانکار انجام تعهدات کارفرما را برای راهاندازی، طبق پیوست شماره ۱۳ درخواست می‌کند و پس از هماهنگی به عمل آمده، عملیات راهاندازی طبق دستورالعمل‌های راهاندازی که قبلًا به تصویب کارفرما رسیده است انجام می‌شود.

۲-۵۹ پس از راهاندازی مطابق دستورالعمل‌های راهاندازی و برقراری شرایط عملیاتی عادی و پایدار، پیمانکار مراتب را به کارفرما اطلاع داده و اجازه شروع آزمایش‌های عملکردی را درخواست می‌کند.

۳-۵۹ کارفرما باید طرف ۱۴ (چهارده) روز از درخواست پیمانکار، تأیید خود را برای شروع آزمایش‌های عملکردی اعلام نماید. در صورت عدم اجازه کارفرما در این خصوص، وی باید طرف همان مهلت، دلایل خود را به پیمانکار اعلام کند. در صورت تأیید کارفرما مبنی بر شروع آزمایش‌های عملکردی بهمنظور صحت سنجی دستیابی به شاخص‌های عملکردی و میزان مصارف تعیین شده پیوست شماره ۹ پیمان، آزمایش‌ها به ترتیب و طبق روش‌های درج شده در آن پیوست، انجام می‌شود.

تبصره: در صورت عدم اعلام نظر کارفرما درخصوص شروع آزمایش‌های عملکردی، وی می‌تواند با تأیید کمیته دائمی پیشگیری و رسیدگی به اختلاف موضوع بند ۱-۷۵، آزمایش‌های مربوط را مطابق پیوست شماره ۹ پیمان انجام دهد.

۴-۵۹ در صورت عدم حصول تمام و یا برخی از شاخص‌های عملکردی و میزان مصارف طبق بند ۳-۹ پیوست شماره ۹ پیمان، عمل می‌شود.

ماده ۶۰ - تحويل موقت

۱-۶۰ درخواست تحويل موقت توسط پيمانکار

پس از اتمام آزمایش‌های عملکردی موضوع ماده ۵۹ و تأیید کارفرما درخصوص حصول شاخص‌های عملکردی و میزان مصارف طبق بخش ۲-۹ پیوست شماره ۹ پیمان و یا اجرای تمهیدات پیش‌بینی شده در بخش ۳-۹ پیوست شماره ۹، پيمانکار تحويل موقت را از کارفرما درخواست می‌کند. به همراه اين درخواست، پيمانکار باید تمام مدارک مشخص شده در پيمان، از جمله مدارک مربوط به بازرسي‌ها و آزمایش‌های انجام شده و نقشه‌های چون ساخت (در صورتی که تا آن زمان تسلیم و یا تأیید نشده باشد) را به کارفرما تحويل دهد.

۲-۶۰ بازديد از کارها و اطمینان از عدم وجود اشکال اساسی در کارها توسط مشاور کارفرما

پس از انجام تعهدات پيمانکار و درخواست وی طبق بند ۱-۶۰، مشاور کارفرما باید ظرف مدت ۲۸ (بیستوهشت) روز از تاريخ وصول درخواست پيمانکار، پس از بازديد کامل کارها و حصول اطمینان از عدم وجود اشکال و نواقصی که مانع از بهره‌برداری کامل کارها می‌شود و یا عدم وجود هرگونه مغایرت با الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE کارفرما و نیز حصول اطمینان از آماده بودن کار برای تحويل موقت، ضمن ارسال رونوشت به پيمانکار، مراتب را به کارفرما اعلام نماید. در صورت آماده نبودن کار برای تحويل موقت، مشاور کارفرما باید در همان مهلت مقرر، دلایل آماده نبودن کار برای تحويل موقت را به پيمانکار اعلام نموده و پيمانکار موظف به رفع نواقص کار، طبق برنامه زمانی توافقی می‌باشد.

تبصره: چنانچه مشاور کارفرما ظرف مدت مقرر در بند فوق، مراتب تأیید یا عدم تأیید خود را درخصوص آماده بودن کار برای تحويل موقت به کارفرما و پيمانکار اعلام نماید، متناسب با مدت تأخیر، پيمانکار محق به دریافت هزينه‌های ناشی از آن، مطابق بند ۲-۶۵ می‌باشد.

۳-۶۰ تنظیم صورت جلسه تحويل موقت و صدور گواهی رفع نواقص تحويل موقت

۱-۳-۶۰ پس از اعلام مشاور کارفرما، کارفرما تاریخی را که حداکثر ۱۴ (چهارده) روز از زمان تأیید مشاور کارفرما (موضوع بند ۲-۶۰) برای تحويل موقت دیرتر نخواهد بود، برای حضور هیئت تحويل موقت متشكل از نمایندگان کارفرما، مشاور کارفرما و پيمانکار در محل کار تعیین می‌نماید. هیئت تحويل موقت باید در موعد مقرر در محل کار حاضر شده، ضمن بازديد از کارها، صورت جلسه تحويل موقت را به همراه فهرست نواقص باقی‌مانده در کارها، تنظیم نمایند. اگر در موعد تحويل موقت به دلیل وجود مغایرت‌هایی با الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE کارفرما و یا وجود نواقصی که مانع از بهره‌برداری کامل کارها می‌شود، تحويل موقت مورد تأیید کارفرما قرار نگیرد، پيمانکار موظف است نواقص مربوط را برطرف نموده و مجدد درخواست تحويل موقت را به مشاور کارفرما ارائه نماید.

چنانچه پيمانکار در هر مرحله، نواقص اعلام شده توسط کارفرما را قابل قبول نداند، وی می‌تواند موضوع اختلاف را به کمیته دائمی پیشگیری و رسیدگی به اختلاف موضوع بند ۱-۷۵ ارجاع نماید.

تبصره: چنانچه مطابق زیربند ۱-۳-۶۰، نمایندگان کارفرما و مشاور کارفرما برای تحويل موقت کار، در تاريخ مقرر در محل کار حاضر نشوند و یا بدون ارائه دلیل از تنظیم و امضاي صورت جلسه تحويل موقت خودداری کنند، متناسب با مدت تأخیر یا وقهه در کار، پيمانکار محق به دریافت هزينه‌های ناشی از آن، مطابق بند ۲-۶۵ می‌باشد. همچنین پيمانکار می‌تواند موضوع اختلاف را به کمیته دائمی پیشگیری و رسیدگی به اختلاف موضوع بند ۱-۷۵ ارجاع نماید.

۲-۳-۶۰ کارفرما باید امكان دسترسی برای رفع نواقص مشخص شده در صورت جلسه تحويل موقت را برای پيمانکار فراهم نماید. همچنین پيمانکار موظف است نواقص تعیین شده را طبق برنامه کاري و زمانی که در صورت جلسه

تحویل موقت ذکر شده است، برطرف کرده، سپس صدور گواهی رفع نقص تحویل موقت را از کارفرما درخواست کند.

۳-۳-۶۰ حداکثر ظرف مدت ۲۱ (بیست و یک) روز از تاریخ دریافت درخواست پیمانکار مبنی بر صدور گواهی رفع نقص تحویل موقت، کارفرما و مشاور کارفرما باید پس از بازدید و بازرگانی ایام لازم و حصول اطمینان از رفع نواقص، گواهی رفع نقص تحویل موقت را امضا نموده و نسخه‌ای از آن را برای پیمانکار ارسال نماید. در صورت عدم تأیید رفع نواقص، دلایل مربوط باید در همان مهلت مقرر، طی نامه‌ای به پیمانکار اعلام گردد و پیمانکار موظف به رفع نواقص کار می‌باشد. در هر حال پیمانکار موظف است کلیه نواقص را طبق برنامه زمانی که در صورت جلسه تحویل موقت تعیین شده است برطرف نماید و در صورت عدم رفع نواقص در موعد مقرر، پیمانکار ملزم به پرداخت خسارت به میزان درج شده در شرایط خصوصی مرتبط با ماده ۶۶، به تناسب تأخیر صورت گرفته می‌باشد. همچنین در صورت عدم رفع نواقص در موعد مقرر، کارفرما مجاز است با اختصار قبلی به پیمانکار، نسبت به رفع نواقص اقدام کرده و هزینه‌های انجام شده توسط کارفرما را با احتساب هزینه‌های بالاسری به میزان ۱۵ (پانزده) درصد، به حساب بدھی پیمانکار منظور نماید.

تبصره: اگر گواهی رفع نقص تحویل موقت ظرف مهلت مقرر در زیربند ۳-۳-۶۰ برای پیمانکار ارسال نشود و یا دلایل عدم تأیید رفع نواقص به پیمانکار اعلام نشود، پیمانکار باید مجدد درخواست خود مبنی بر صدور گواهی رفع نقص تحویل موقت را به کارفرما ارسال نماید. چنانچه ظرف ۱۴ (چهارده) روز همچنان گواهی مذکور صادر نشود و یا دلایل عدم تأیید رفع نواقص به پیمانکار اعلام نگردد، نواقص تحویل موقت رفع شده تلقی می‌گردد و حق هرگونه ادعایی در این خصوص از کارفرما سلب و ساقط است.

۴-۶۰ تحویل موقت قسمت‌هایی از کار که طبق مشخصات فنی نیاز به راهاندازی و آزمایش‌های عملکردی، موضوع ماده ۵۹ نداشته و آماده بهره‌برداری هستند نیز به روش پیش‌بینی شده در بندۀای ۱-۶۰ الی ۳-۶۰ انجام می‌شود.

۵-۶۰ تحویل موقت قسمت‌های مستقلی از کار، قبل از تحویل کل کار، در شرایط زیر مجاز است:

- ۱-۵-۶۰ در صورتی که برای تحویل قسمت‌های جدآگانه کار و برنامه زمانی آن‌ها در پیمان پیش‌بینی لازم شده باشد.
- ۲-۵-۶۰ در طول مدت پیمان، کارفرما نیاز به تحویل قسمت‌هایی از کار را قبل از تحویل کل کار داشته باشد. در این صورت، کارفرما مراتب را به پیمانکار اعلام می‌کند و پیمانکار باید بررسی لازم را برای حصول اطمینان از عدم تداخل و یا ایجاد مشکل در سایر قسمت‌ها و عملکرد کل کار، به عمل آورده و نتیجه را به اطلاع کارفرما برساند. چنانچه طرفین پیمان در این خصوص به توافق برسند، در هر یک از این موارد، تحویل موقت قسمت‌های مورد نظر، به ترتیب بندۀای ۱-۶۰ تا ۴-۶۰ انجام می‌شود.

۶-۶۰ پس از تحویل موقت کارهای موضوع پیمان، پیمانکار موظف است نسبت به برچیدن کارگاه‌ها، انبارها، دفترها و محل‌های اسکان موقت خود، خروج ماشین‌آلات ساختمانی، هر نوع مواد و مصالح و تجهیزات متعلق به خود و هر نوع مواد ضایعاتی و دور ریختنی باقی‌مانده از برچیدن کارگاه‌ها و تأسیسات موقت خود، مطابق زیربند ۸-۲-۲۸ اقدام کند. هرگاه بخشی از مصالح و تجهیزات مازاد، تأسیسات موقت و تجهیزات ایجاد شده به وسیله پیمانکار، مورد نیاز کارفرما باشد، نحوه واگذاری آن‌ها در شرایط خصوصی بیان می‌شود.

ماده ۶۱ - دوره مسئولیت رفع نقص

۱-۶۱ پس از تحویل موقت کارها به شرح ماده ۶۰، کارها توسط کارفرما مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد. هرگاه ظرف مدت حداقل یک سال و یا هر زمان طولانی‌تر دیگری که در بند ۳-۵ موافقت‌نامه بیان شده باشد، هر نوع عیب و نقصی در کارهای در تعهد پیمانکار مشاهده شود، پیمانکار موظف است بلاfacله پس از دریافت دستور کارفرما، نسبت به ارائه برنامه کاری و زمانی، اقدام و پس از آن نسبت به رفع نقص، اصلاح و جایگزین نمودن کار معیوب و رفع آسیب‌های ناشی از آن به بخش‌های دیگر کار، به هزینه خود اقدام کند، مگر مواردی که پیمانکار بتواند بر اساس اسناد و مدارک

فنی و دستورالعمل‌های بهره‌برداری و نگهداری به کارفرما اثبات نماید که عیوب و نواقص، ناشی از نگهداری و یا بهره‌برداری نادرست کار بوده و نتیجه عملکرد وی طبق پیمان نیست. همچنین کارفرما باید امکان دسترسی برای تعمیر، رفع عیوب و نواقص در دوران مسئولیت رفع نقص را مناسب با شرایط عملیاتی خود، برای پیمانکار فراهم کند.

۲-۶۱ پیمانکار موظف است پس از انجام اصلاحات و یا تعویض و جایگزینی‌های لازم برای رفع عیوب و نقص، آزمایش‌ها و بازرگانی‌های لازم را برای حصول اطمینان از رفع عیوب و نقص و اخذ تأیید کارفرما، به هزینه خود انجام دهد.

۳-۶۱ پس از رفع عیوب و نقص هر قسمت از کار و تأیید کارفرما مبنی بر صحبت انجام آن‌ها، دوره مسئولیت رفع نقص آن قسمت از کار، از همان تاریخ شروع می‌شود. به‌هرحال دوره مسئولیت رفع نقص نمی‌تواند بیش از ۲ (دو) سال علاوه بر مدت اولیه ذکر شده در بند **۳-۵** موافقت‌نامه افزایش یابد. تمدید برای مدت بیشتر، تنها با ارجاع موضوع به مراجع حل اختلاف ذیل ماده **۷۵** و تأیید آن مراجع امکان‌پذیر خواهد بود.

۴-۶۱ هرگاه پیمانکار پس از ابلاغ دستور کارفرما مبنی بر رفع عیوب و نقص کارها، طی مدت معقولی نسبت به رفع آن‌ها اقدام نکند و یا در عمل نتواند عیوب و نواقص را به نحوی صحیح رفع کند، کارفرما می‌تواند رأساً اقدام به رفع آن‌ها بنماید. در این صورت، پیمانکار موظف است ماشین‌آلات و ابزار‌آلات و مصالح و تجهیزات موجود در انبارهای خود را در اختیار کارفرما بگذارد. پس از رفع عیوب و نقص، پیمانکار باید هزینه‌های انجام شده از سوی کارفرما را با لحاظ بالاسری به میزان **۱۵** (پانزده) درصد حداقل ظرف مدت **۲۸** (بیستوهشت) روز از تاریخ ابلاغ به وی، پرداخت نماید. در غیر این صورت کارفرما حق دارد بدون نیاز به انجام تشریفات قضایی یا اخذ مجوز، طلب خود را بدون نیاز به مطالبه مجدد، از محل سپرده‌ها و تضمین‌های پیمانکار و یا سایر مطالباتی که پیمانکار از کارفرما دارد، وصول نماید. اگر مبالغ آن‌ها تکافو نکند، موضوع از مراجع قضایی پیگیری خواهد شد.

ماده ۶۲ - تحويل قطعی

۱-۶۲ پیمانکار مجاز است از **۲۸** (بیستوهشت) روز مانده به پایان دوره مسئولیت رفع نقص کلیه کارها (موضوع ماده **۶۱**)، تحويل قطعی کارها را از کارفرما درخواست نماید.

تبصره: اگر پیمانکار در پایان دوره مسئولیت رفع نقص کلیه کارها، درخواست تحويل قطعی کار را ننماید، کارفرما باید طی **۷** (هفت) روز مراتب را به پیمانکار اعلام نماید. در صورتی که پیمانکار ظرف **۲۸** (بیستوهشت) روز کماکان آمادگی خود را برای تحويل قطعی کارها اعلام ننماید، کارفرما می‌تواند به روش بیان شده در بند **۲-۶۲** اقدام کند.

۲-۶۲ پس از انجام اقدامات بند **۱-۶۲**، کارفرما و مشاور کارفرما آزمایش‌ها و بازدیدهای مربوط را انجام داده و پس از حصول اطمینان نسبت به آمادگی کار برای انجام تحويل قطعی، کارفرما باید تاریخ حضور نمایندگان کارفرما، مشاور کارفرما و پیمانکار را جهت تحويل قطعی به پیمانکار اعلام نماید. تاریخ تحويل قطعی باید پس از پایان دوره مسئولیت رفع نقص کلیه کارها بوده و حداقل ظرف **۲۸** (بیستوهشت) روز پس از درخواست پیمانکار (موضوع بند **۱-۶۲**) باشد.

۳-۶۲ نمایندگان کارفرما، مشاور کارفرما و پیمانکار باید در موعد مقرر در محل کار حاضر شده و در صورت عدم مشاهده عیوب و نقص در کار، نسبت به تحويل قطعی کار اقدام نمایند و صورت جلسه مربوط را تنظیم کنند. در صورت مشاهده عیوب و نقص در کارها، مراتب به پیمانکار ابلاغ می‌شود تا پس از رفع نواقص، تحويل قطعی انجام شود.

تبصره: چنانچه پیمانکار در موعد تحويل قطعی در محل کار حضور نیابد کارفرما و مشاور کارفرما نسبت به انجام تحويل قطعی کار اقدام می‌نمایند. در صورت وجود عیوب و نقص در کارها، کارفرما می‌تواند رأساً اقدام به رفع عیوب و نواقص موجود در کار نموده و کار را تحويل قطعی نماید. پس از رفع نواقص، پیمانکار باید هزینه‌های انجام شده از سوی کارفرما را با لحاظ بالاسری به میزان **۱۵** (پانزده) درصد حداقل ظرف مدت

۲۸ (بیستوهشتم) روز از تاریخ ابلاغ به وی، پرداخت نماید. در غیر این صورت کارفرما حق دارد بدون نیاز به انجام تشریفات قضایی یا اخذ مجوز، طلب خود را بدون نیاز به مطالبه مجدد، از محل سپرده‌ها و تضمین‌های پیمانکار و یا سایر مطالباتی که پیمانکار از کارفرما دارد، وصول نماید. اگر مبالغ آن‌ها تکافو نکند، موضوع از مراجع قضایی پیگیری خواهد شد. در هر حال مسئولیت و هزینه رفع نواقص تا تاریخ تحويل قطعی بر عهده پیمانکار می‌باشد.

۴-۶۲ چنانچه علی‌رغم درخواست پیمانکار، نمایندگان کارفرما و مشاور کارفرما ظرف مهلت مقرر در بند ۲-۶۲ تحويل قطعی اقدام ننمایند و یا کارفرما در جلسه تحويل قطعی بدون ارائه دلیل از تحويل قطعی کار خودداری نماید، پیمانکار باید ظرف ۷ (هفت) روز، مراتب عدم انجام تعهدات کارفرما را به وی اعلام نماید، درصورتی که کارفرما ظرف ۲۸ (بیستوهشتم) روز اقدامی در این خصوص انجام ندهد، عملیات موضوع پیمان تحويل قطعی شده تلقی می‌گردد و اقدامات پس از تحويل قطعی باید در مورد آن انجام شود. مسئولیت و هزینه رفع نواقص تا تاریخ تحويل قطعی بر عهده پیمانکار می‌باشد.

فصل ۱۲: تغییرات مدت پیمان، تأخیر، تعليق، فسخ و خاتمه پیمان

ماده ۶۳ - زمان‌های پیمان

تاریخ شروع کارهای موضوع پیمان، تاریخ تعیین شده در بند ۲-۵ موافقتنامه است و پیمانکار موظف است در این تاریخ کارها را مطابق بند ۲-۳ شرایط عمومی شروع نماید. همچنین مدت پیمان و مدت دوره مسئولیت رفع نقص در بند ۳-۵ موافقتنامه ذکر شده است که پیمانکار موظف به رعایت آن است.

هریک از مقاطع زمانی قسمت‌های اصلی کار تعیین شده در پیوست شماره ۱۴ پیمان برای کارهای موضوع پیمان، مانند مدت پیمان از ارکان اصلی پیمان محسوب می‌شود.

ماده ۶۴ - تغییرات مدت پیمان

۱-۶۴ تمدید مدت پیمان

۱-۱-۶۴ شرایط تمدید مدت پیمان

تمام زمان‌ها و مدت‌های پیش‌بینی شده برای شروع و خاتمه و مقاطع زمانی قسمت‌های اصلی کارها، تنها در صورت وقوع هریک از شرایط زیر، می‌توانند افزایش یابند.

۱-۱-۶۴ تغییر کار موضوع ماده ۴۹ که منجر به افزایش مدت پیمان شود؛

۲-۱-۶۴ تعليق پیمان و توقف در کارها موضوع ماده ۶۵؛

۳-۱-۶۴ تأخیر در پرداخت موضوع بند ۳-۵۳؛

۴-۱-۶۴ بروز شرایط قهری و شرایط تنگنا، موضوع ماده ۷۳؛

۵-۱-۶۴ تغییر قوانین و مقررات نسبت به تاریخ ارائه پیشنهاد قیمت از طرف پیمانکار که به طور مستقیم و مؤثر باعث تأخیر در انجام بخش‌هایی از کار شود؛

۶-۱-۶۴ بروز شرایط جوی استثنایی که بر اساس اطلاعات و آمار هواشناسی در ۲۰ سال گذشته قابل پیش‌بینی نبوده است و مانع انجام کار گردد؛

۷-۱-۶۴ کشف اشیا فرهنگی-تاریخی به نحوی که منجر به وقفه در انجام کارهای پیمان گردد؛

۸-۱-۶۴ تصمیم کارفرما مبنی بر به کارگیری پیمانکاران دیگر در محدوده کار^۱ پیمانکار، به شرح درج شده در بند ۲-۳۸ که مانع از انجام به موقع کارهای موضوع پیمان و یا بخش‌هایی از آن شود؛

۹-۱-۶۴ وقوع سایر عوامل و شرایط غیر قابل پیش‌بینی که ناشی از نقض تعهدات پیمان توسط پیمانکار نبوده و باعث تأخیر در اجرای کار شود.

۲-۱-۶۴ نحوه تمدید مدت پیمان

۱-۲-۱-۶۴ پیمانکار باید ظرف مدت ۱۴ (چهارده) روز از بروز هر یک از شرایط جزء‌های ۲-۱-۶۴ الی ۹-۱-۶۴، مراتب را با استناد به ماده مربوط در پیمان به همراه اسناد و مدارک، به مشاور کارفرما تسلیم نموده و پس از پایان

شرایط مذکور، پیمانکار موظف است ظرف ۲۸ (بیست و هشت) روز، درخواست تمدید مدت پیمان را به همراه گزارش نهایی، برنامه زمانی جدید و کلیه اسناد و مدارک مربوط به مشاور کارفرما تسلیم نماید. مشاور کارفرما موظف است

ظرف ۲۸ (بیست و هشت) روز از دریافت درخواست تمدید مدت پیمان، آنرا بررسی و نظر خود را درخصوص تمدید مدت پیمان به کارفرما اعلام نماید. کارفرما پس از دریافت نظر مشاور کارفرما، ۱۴ (چهارده) روز مهلت دارد تا مدت

تمدید پیمان و برنامه زمانی جدید که مورد تأییدش می‌باشد را تصویب و به پیمانکار ابلاغ نماید. ابلاغیه، مدارک و اسناد مربوط ضمیمه پیمان می‌گردد. مشاور کارفرما و کارفرما باید با لحاظ تصمیم‌های قبلی خود درخصوص تمدید

مدت پیمان، هر درخواست جدید تمدید مدت پیمان را مورد بررسی قرار دهنده و مدت تمدید پیمان را تعیین نمایند.
در صورت وقوع جزء ۱-۱-۶۴، مطابق "سنده دستور تغییر کار"، مدت پیمان تمدید می‌شود.

تبصره ۱: درصورتی که پیمانکار ظرف مهلتهای مقرر در جزء ۱-۲-۶۴ اقدام نماید، مدت پیمان در ارتباط با آن موضوع، تمدید نخواهد شد و کارفرما مسئولیتی در این خصوص نخواهد داشت، مگر آنکه دلایل دیرکرد پیمانکار در ارائه درخواست، موردنقبال کارفرما واقع شود.

تبصره ۲: چنانچه مشاور کارفرما ظرف مهلت مقرر در جزء ۱-۲-۶۴ اقدام نکند، پیمانکار باید درخواست تمدید مدت پیمان را به کارفرما ارائه نماید تا وی مطابق جزء ۱-۲-۶۴ درخواست پیمانکار را بررسی نماید.
درصورتی که کارفرما ظرف مهلتهای مقرر بررسی و ابلاغ تمدید مدت پیمان را انجام ندهد و یا پیمانکار با مدت تمدید پیمان که توسط کارفرما ابلاغ شده است موافق نباشد، پیمانکار می‌تواند موضوع اختلاف را به کمیته دائمی پیشگیری و رسیدگی به اختلاف موضوع بند ۱-۷۵ ارجاع نماید.

۲-۲-۶۴ در پایان مدت پیمان باید تمامی درخواست‌های پیمانکار درخصوص تمدید مدت پیمان بررسی و نتایج آن لحاظ شود. در صورتی که در پایان مدت پیمان (مدت پیمان با احتساب تمدید)، کار پیمان به اتمام نرسیده باشد، کلیه مفاد پیمان همچنان دارای اعتبار بوده و از مسئولیت پیمانکار در انجام تعهداتش کاسته نمی‌شود و پیمانکار باید برنامه زمانی کارهای باقیمانده را به کارفرما ارائه نماید. درصورت تصویب برنامه زمانی توسط کارفرما، مدت پیمان مطابق برنامه زمانی مصوب، به دلیل قصور پیمانکار تطویل می‌شود. همچنین پیمانکار به تناسب تأخیر در تحويل موقت کار، ملزم به پرداخت خسارت تأخیر مطابق ماده ۶۶ به کارفرما می‌باشد.

تبصره: در صورت عدم ارائه برنامه زمانی کارهای باقیمانده توسط پیمانکار، وی موظف است مطابق برنامه ارائه شده توسط کارفرما اقدام نماید. در صورت نقض تعهد مستمر پیمانکار در انجام کارهای موضوع پیمان از جمله انجام کارهای باقیمانده، کارفرما محق به فسخ پیمان مطابق ماده ۶۸ خواهد بود.

۲-۶۴ کاهش مدت پیمان

۱-۲-۶۴ شرایط کاهش مدت پیمان

تمام زمانها و مدت‌های پیش‌بینی شده در پیمان، در شرایط زیر می‌توانند کاهش یابند:

۱-۱-۶۴ تغییر کار موضوع ماده ۴۹ که منجر به کاهش مدت پیمان شود.

۲-۱-۶۴ کارفرما می‌تواند با لحاظ قوانین و مقررات، اتمام زودتر از برنامه زمانی پیمان را با در نظر گرفتن امکانات و توانایی‌های پیمانکار درخواست کند. در این صورت پیمانکار باید با بررسی شرایط مورد نظر کارفرما و بر مبنای قیمت‌های پیمان و سایر اسناد و مدارک پیمان، پیشنهاد خود را مبنی بر اضافه مبلغ احتمالی و امکانات مورد درخواست به همراه برنامه پیشنهادی برای کاهش مدت پیمان، به کارفرما تسلیم کند. در این حالت پاداش تسريع موضوع جزء ۱-۲-۶۴ به پیمانکار تعلق نمی‌گیرد.

۳-۱-۶۴ بدون درخواست قبلی کارفرما (موضوع جزء ۲-۱-۶۴)، پیمانکار با اتخاذ تمهیداتی، ضمن حفظ کیفیت کارها و با رعایت الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE اقدام به تسريع کار نماید، به نحوی که پیش از سپری شدن مدت تکمیل کار، کارهای موضوع پیمان تکمیل شود. پاداش تسريع کار مطابق شرایط خصوصی به پیمانکار پرداخت می‌شود.

۲-۲-۶۴ پس از توافق کارفرما و پیمانکار مبنی بر کاهش مدت پیمان بر اساس جزء ۲-۱-۶۴، تاریخ جدید به عنوان تاریخ اتمام پیمان تعیین می‌شود. پیمانکار باید ظرف ۱۴ (چهارده) روز برنامه زمانی اجرای کارهای موضوع پیمان را، به تناسب شرایط و تاریخ جدید اتمام پیمان، مورد تجدید نظر قرار داده و برای بررسی و تأیید مشاور کارفرما، تسلیم نماید. برنامه زمانی جدید پس از تصویب کارفرما، به پیمانکار ابلاغ می‌شود؛ و از آن پس، سایر

مفاد پیمان در مورد اتمام به هنگام کار، بر مبنای تاریخ جدید، نافذ خواهد بود. در صورت عدم تحقق کاهش مدت پیمان مطابق جزء ۲-۱-۶۴، در پایان مدت توافق شده، اضافه مبلغ توافق شده پیمان به تناسب مدت کاهش نیافته، کاهش می‌یابد و پیمانکار از این بابت مشمول خسارت تأخیر نمی‌شود.

ماده ۶۵ - تعلیق و توقف کارها

۱-۶۵ تعلیق کارها به دستور کارفرما

۱-۱-۶۵ کارفرما می‌تواند در طول مدت اجرای پیمان، دستور تعلیق قسمتی از کار و یا تمام کار را در ۲ (دو) نوبت و مجموعاً حداکثر برای مدت ۹۱ (نودویک) روز صادر کند. در ابلاغیه کارفرما، باید تاریخ شروع و مدت تعلیق، مشخص شود. پیمانکار موظف است پس از دریافت دستور کارفرما، اجرای آن قسمت از کار و یا کل کار را به حالت تعلیق درآورد.

۲-۱-۶۵ برنامه کار، تعیین تکلیف کارهای نیمه تمام، شرح وظایف، کارهای لازم و حداقل ماشینآلات و ابزارآلات پیمانکار، نفرات مورد نیاز برای دوران تعلیق، از سوی کارفرما به پیمانکار ابلاغ می‌شود و پیمانکار، موظف به پیروی از آن‌هاست. از جمله، پیمانکار موظف به حفاظت از تجهیزات و نگهداری از آن‌ها در کارگاه یا هر جای دیگر است و نیز حراست از کارگاه و نگهداری از کارهای اجرا شده در شرایط ایمن، با اوست. در مورد تجهیزات و مصالحی که هنگام ابلاغ تعلیق از سوی کارفرما، در دست ساخت بوده‌اند، پیمانکار با نظر کارفرما نسبت به تکمیل ساخت آن‌ها اقدام می‌کند.

۳-۱-۶۵ پیمانکار باید ظرف ۱۴ (چهارده) روز قبل از پایان مدت تعلیق، موضوع را برای اتخاذ تصمیم نهایی، به کارفرما منعکس کند. هرگاه پس از ۱۴ (چهارده) روز از دریافت درخواست پیمانکار، دستور شروع مجدد کار از سوی کارفرما به پیمانکار صادر نشود، پیمانکار می‌تواند مطابق ماده ۶۹، پیمان را خاتمه دهد. کارفرما می‌تواند با رعایت زیربند ۱-۱-۶۵ مدت تعلیق را در مجموع تا سقف ۹۱ (نودویک) روز رأساً تمدید نموده و به پیمانکار ابلاغ نماید. لیکن تمدید مدت تعلیق بیش از سقف مذکور تنها در صورت موافقت پیمانکار، امکان پذیر می‌باشد.

۴-۱-۶۵ جبران هزینه‌های پیمانکار ناشی از انجام اقدامات ابلاغی کارفرما در طول دوران تعلیق که باید مواردی همچون هزینه‌های نیروی انسانی و ماشین‌آلات پیمانکار که در کارگاه باقی می‌ماند را شامل شود، مطابق ضوابط مندرج در شرایط خصوصی محاسبه و پرداخت می‌گردد.

۲-۶۵ توقف کارها ناشی از عدم انجام تعهدات کارفرما

۱-۲-۶۵ در صورتی که پیمانکار انجام تمام یا بخش‌هایی از کار را به دلیل عدم انجام تعهدات کارفرما مطابق یکی از مواد ۴۰، ۴۴، ۴۶، ۴۷ شرایط عمومی و یا یکی از بندهای ۱-۴۵، ۴-۵۸، ۳-۶۰ امکان پذیر نداند، وی باید حداکثر ظرف ۲۴ (بیست و چهار) ساعت پس از توقف کارها، موضوع را طی نامه‌ای به کارفرما اطلاع داده و همراه آن مدارک و مستندات مربوط را ارسال نماید. کارفرما موظف است موارد ذکر شده توسط پیمانکار را بررسی کرده و نسبت به رفع مواردی که باعث توقف شده‌اند، اقدام نماید.

تبصره: در صورتی که کارفرما توقف کار توسط پیمانکار را قابل قبول تشخیص ندهد، باید ظرف ۲ (دو) روز از وصول نامه پیمانکار، دلایل خود را به وی اعلام نماید. در صورتی که پیمانکار همچنان ادامه کار را امکان پذیر نداند، موضوع توسط پیمانکار، به کمیته دائمی پیشگیری و رسیدگی به اختلاف موضوع بند ۱-۷۵ ارجاع می‌شود. چنانچه پس از حل اختلاف مطابق ماده ۷۵، توقف کار توسط پیمانکار مورد تأیید قرار نگیرد، به تناسب روزهای توقف و به میزان درج شده در شرایط خصوصی مرتبط با ماده ۶۶، پیمانکار ملزم به پرداخت خسارت به کارفرما می‌باشد.

۲-۲-۶۵ پیمانکار و مشاور کارفرما باید از شروع توقف کارها، گزارش روزانه کارهای متوقف شده را به همراه لیست نیروی انسانی و ماشینآلات متوقف، تنظیم نموده و برای کارفرما ارسال نمایند.

۳-۲-۶۵ جبران هزینه‌های پیمانکار ناشی از توقف کارها، باید هزینه‌های نیروی انسانی و ماشینآلاتی که در گزارش‌های روزانه مطابق زیربند ۲-۲-۶۵ مشخص شده‌اند را شامل شود. ضوابط، نحوه محاسبه و پرداخت جبران هزینه‌های پیمانکار در دوران توقف مطابق شرایط خصوصی می‌باشد.

۴-۲-۶۵ در صورت توقف کارها ناشی از عدم انجام تعهدات کارفرما، پیمانکار می‌تواند پیمان را با وقوع هریک از موارد بند ۱-۶۹، مطابق بند ۲-۶۹ خاتمه دهد.

۵-۲-۶۵ چنانچه به دلیل قصور پیمانکار در انجام کارها طبق مشخصات فنی یا عدم رعایت الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE و یا بروز شرایط نامناسب آب و هوایی کار متوقف شود و یا متوقف شدن کار در برنامه زمانی منضم به پیمان پیش‌بینی شده باشد، این موارد مشمول تعلیق یا توقف موضوع بنددهای ۱-۶۵ و زیربندهای ۱-۲-۶۵ الی ۴-۲-۶۵ نمی‌شود و مطابق دیگر مفاد پیمان اقدام خواهد شد.

ماده ۶۶ - تأخیر در اتمام بهموقع کار یا قسمت‌های اصلی کار

پیمانکار موظف به انجام کارها، طبق برنامه زمانی منضم به پیمان و آخرین تجدید نظرهای آن است. هرگاه در تاریخ‌های تعیین شده در برنامه زمانی منضم به پیمان و یا آخرین تجدید نظر آن، انجام کار یا قسمت‌های اصلی کار که در پیوست شماره ۱۴ پیمان مشخص شده است، به پایان نرسیده باشد، پیمانکار باید به منظور اتمام کارهای باقی‌مانده، برنامه زمانی مربوط را برای تصویب به کارفرما ارائه نماید. پیمانکار به تناسب تأخیر در تحويل موقت کار یا اتمام قسمت‌های اصلی کار، ملزم به پرداخت خسارت تأخیر، به میزان درج شده در شرایط خصوصی خواهد بود. حداکثر مبلغ خسارت نیز، در بند ۴-۵ موافقتنامه درج شده است. تاریخ مبنای محاسبه تأخیرها، آخرین تاریخ تغییریافته طبق بند ۱-۶۴ یا ۲-۶۴ است. هرگاه تأخیر پیمانکار، بیشتر از حدی باشد که کارفرما را محق به دریافت حداکثر خسارت مشخص شده در موافقتنامه بنماید، کارفرما می‌تواند با اخطار قبلی، پیمان را طبق ماده ۶۸ به دلیل نقض تعهد پیمانکار، فسخ نماید.

تبصره: چنانچه تأخیر در اتمام قسمت‌های اصلی کار، منجر به تأخیر در تحويل موقت کار گردد، با توجه به پرداخت خسارت تأخیر در اتمام قسمت‌های اصلی کار توسط پیمانکار، آن بخش از تأخیر در تحويل موقت کار که ناشی از تأخیر در اتمام قسمت‌های اصلی کار می‌باشد، شامل خسارت تأخیر نمی‌شود.

ماده ۶۷ - خاتمه پیمان بنا بر مصلحت کارفرما^{۴۲}

کارفرما می‌تواند بنا به مصلحت خود و بدون اعلام دلیل، در هر مقطعی پیش از تکمیل کار، پیمان را خاتمه دهد. در این صورت، وی طی ابلاغیه‌ای مراتب را با مشخص کردن روز خاتمه پیمان، به پیمانکار اعلام می‌کند. در این ابلاغیه که تاریخ صدور آن نباید کمتر از ۲۸ (بیست و هشت) روز قبل از تاریخ خاتمه پیمان باشد، تکلیف کارهایی که ناتمام ماندن آن‌ها در شرایط روز صدور ابلاغیه، موجب بروز خطر و یا زیان مسلمی است، به طور روشن مشخص می‌شود.

پس از دریافت ابلاغیه یاد شده، اقدام‌های زیر انجام می‌شود:

۱-۶۷ پیمانکار از شروع هر نوع کار جدید، غیر از تکمیل کارهای ناتمام که در ابلاغیه مشخص شده است، خودداری می‌کند. همچنین، اقدام‌های حفاظتی و نگهداری که از سوی کارفرما تعیین شده است را برای کارهای انجام شده قبلی، به اجرا درمی‌آورد.

۲-۶۷ پیمانکار موظف است در راستای انجام تعهداتش، اسناد کلیه قراردادهای خود با مهندسان طراح، فروشنده‌گان و پیمانکاران جزء را به کارفرما تسلیم نموده و گزارش آخرین وضعیت پیشرفت کار، اسناد مالی مربوط و نیز اسناد و

مدارک فني اين قراردادها را به کارفرما تسلیم نماید. درصورتی که کارفرما با رعایت قانون و مقررات، خواستار انتقال برخی یا همه آن قراردادها باشد، پیمانکار بايستی نسبت به انجام هماهنگی های لازم برای انتقال اين قراردادها به کارفرما اقدام نماید. پیمانکار باید دیگر قراردادهای خود را که کارفرما خواستار ادامه آنها از طريق انتقال نیست را با رعایت بند ۱-۶۷ متوقف سازد.

پیمانکار باید استناد و مدارک مربوط به تأمین صالح و تجهیزاتی که در چارچوب برنامه زمانی موضوع زیربند ۱-۲-۳ شرایط عمومی پيمان، در مرحله سفارش خرید^{۴۳} به فروشندهان و یا سایر مراحل خريد و حمل تا قبل از رسیدن به کارگاه هستند و همچنین سایر استناد مربوط به تعهدات پیمانکار در برابر اشخاص ثالث و در ارتباط با پيمان، را به همراه استناد مثبتة مالی به کارفرما تحويل نماید.

۳-۶۷ کارفرما باید قبل از تاريخ خاتمه پيمان، آن قسمت از کارها را که ناتمام است تحويل قطعی کند. در اين راستا نمایندگان کارفرما، مشاور کارفرما و پیمانکار باید در موعد مقرر در محل کار حاضر شده و در صورت عدم مشاهده عيب و نقص در کار، نسبت به تحويل قطعی کار اقدام نمایند و صورت جلسه مربوط را تنظيم کنند. درصورت مشاهده عيب و نقص در کارها، مراتب به پیمانکار ابلاغ می شود تا پس از رفع نواقص، تحويل قطعی انجام شود.

۴-۶۷ کارفرما باید قبل از تاريخ خاتمه پيمان، آن قسمت از کارها که کاملاً پایان یافته است و مراحل راهاندازی و آزمایش های عملکردی آن با موفقیت انجام شده است را طبق ماده ۶۰ تحويل موقت کند. درخصوص اين کارها، پیمانکار موظف به رفع عيوب و نواقص در دوره مسئولیت رفع نقص، مطابق ماده ۶۱ و سپس تحويل قطعی کار مطابق ماده ۶۲ است.

۵-۶۷ پیمانکار موظف است پس از تحويل موقت یا تحويل قطعی کارها مطابق بند ۳-۶۷ و ۴-۶۷ و قبل از تاريخ خاتمه پيمان، طبق برنامه تنظيمي کارفرما، نسبت به برچيدن تأسيسات موقت در محل کارگاه که مورد نياز کارفرما نیست، اقدام نماید و بخش های مورد نياز کارفرما را به وی تحويل دهد. برچيدن کارگاه و تمیز کردن محوطه کارگاه، باید مطابق زیربند ۸-۲-۲۸ صورت پذيرد.

۶-۶۷ ۶- پیمانکار موظف به تسويه حساب کامل با کارکنان کارگاهی خود و خاتمه کار آنان، به موجب اين پيمان است.
۷-۶۷ ۷- پیمانکار موظف است تمام نقشه ها، مشخصات فني و تمام استناد و مدارکي که توسط وی، مهندسان طراح، فروشندهان یا پیمانکاران جزء، تهييه شده است را به کارفرما تحويل دهد. همچنین پیمانکار باید تمامی استناد و مدارکي که برای اجرای کار پيمان، از سوی کارفرما به وی تحويل شده است را عودت دهد.

۸-۶۷ ۸- پیمانکار موظف است صورت وضعیت قطعی کارهای انجام شده تا تاريخ خاتمه پيمان را مطابق ماده ۵۷ و با لاحظ موارد زیر تهييه نماید. بررسی، تأييد و پرداخت صورت وضعیت قطعی نيز مطابق ماده ۵۷ انجام مي گيرد.

۹-۶۷ ۹- بهای کارهای انجام شده اعم از کارهای طراحی و مهندسی، تأمین صالح و تجهیزات و ساختمان و نصب تا تاريخ خاتمه پيمان، مطابق جدول تفکیك مبلغ پيمان برای بخش های مختلف کار در پيوست شماره ۱ پيمان و با لاحظ ساختار شکست قيمت، جدول درصد وزني کارها و يا جداول مربوط به سایر روش های پرداختي مندرج در زيربند ۴-۲-۳ شرایط عمومي و يا حسب مورد، بر اساس فهرست مقادير و بهای واحد کارها که در پيوست شماره ۲ پيمان درج شده است، به روش مذكور در بخش ۱-۵ پيوست شماره ۵ پيمان محاسبه می شود. در صورت عدم وجود قيمت معين برای برخی از کارهای ناتمام در استناد پيمان، موارد با استفاده از روش ها و نرخ های مشابه در پيمان و با توافق طرفين، تعين قيمت مي گردد.

تبصره ۱: بهای تغيير کارهایي که تا تاريخ خاتمه پيمان انجام گرفته است، مطابق ماده ۴۹ و بر اساس "سندي دستور تغيير کارهای" صادر شده، محاسبه می شود.

تبصره ۲: چنانچه هزینه بیمه‌نامه‌ها، به صورت کامل توسط کارفرما طی صورت‌وضعیت‌های موقت پرداخت شده باشد، پیمانکار موظف است پس از خاتمه پیمان، بلافصله مراتب را به بیمه‌گر اطلاع داده تا با توجه به کارهای انجام نشده و مدت زمان باقی‌مانده از اعتبار بیمه‌نامه‌ها، نسبت به عودت مبالغ اضافی به کارفرما اقدام شود.

۲-۸-۶۷ در صورتی که قراردادهای منعقدشده پیمانکار با فروشنده‌گان به کارفرما منتقل شود، بهای آن بخش از مصالح و تجهیزاتی که در چارچوب برنامه زمانی پیمان، در مراحل تأمین مصالح و تجهیزات تا قبل از رسیدن به کارگاه هستند و اسناد آن‌ها تحويل کارفرما شده است، بر اساس قیمت مصالح و تجهیزات مندرج در اسناد پیمان (پیوست شماره ۱ و ۲، ساختار شکست قیمت، جدول درصد وزنی کارها و یا جداول مربوط) و با اعمال درصد پرداختی پیمانکار به فروشنده‌گان از بابت آن مصالح و تجهیزات، محاسبه می‌شود. در این حالت، بقیه مبلغ مصالح و تجهیزات مذکور، مطابق مقادیر قرارداد پیمانکار با فروشنده‌گان، توسط کارفرما به فروشنده‌گان پرداخت می‌شود.

۳-۸-۶۷ در صورت عدم انتقال قراردادهای منعقدشده پیمانکار با مهندسان طراح، فروشنده‌گان و پیمانکاران جزء، هزینه‌ها و خسارات اعمال شده به پیمانکار ناشی از فسخ این قراردادها، پس از بررسی و تأیید کارفرما به پیمانکار پرداخت می‌شود. کارفرما در مقابل جبران هزینه‌ها و خسارات ناشی از شروط، تعهدات و رویه‌های نامتعارفی که به تشخیص وی در قراردادهای مذکور درج شده است، مسئولیت و تعهدی ندارد.

۴-۸-۶۷ هزینه تأسیسات موقت در محل کارگاه که مورد نیاز کارفرما می‌باشد (موضوع بند ۵-۶۷)، در صورتی که هزینه آن در محاسبه هزینه مستقیم کارها به شرح زیربند ۱-۸-۶۷، منظور نشده باشد، قبل پرداخت خواهد بود. هزینه مربوط با توافق دو طرف پیمان قیمت‌گذاری شده و همراه با اسناد و مدارک مربوط، تسلیم کارفرما می‌شود.

۵-۸-۶۷ در صورتی که پیمانکار به منظور اجرای موضوع پیمان، در مقابل اشخاص ثالث تعهداتی نموده است که در اثر خاتمه پیمان، ملزم به پرداخت هزینه و خسارت‌هایی به آن اشخاص می‌گردد، این هزینه‌ها و خسارت‌ها، پس از رسیدگی و تأیید کارفرما، به پیمانکار پرداخت می‌شود.

۶-۸-۶۷ خاتمه پیمان بر اساس ضوابط این ماده، حق مطالبه خسارات یا ضرر و زیان به پیمانکار و عوامل طرف قرارداد با وی را نداده و مسئولیتی برای کارفرما، جز مواردی که در پیمان ذکر شده، ایجاد نمی‌نماید.

۹-۶۷ با تأیید صورت‌وضعیت قطعی از سوی دو طرف، پیمانکار حق اقامه هرگونه ادعا یا دعوی علیه کارفرما در رابطه با پیمان را از خود سلب و ساقط می‌کند، مگر درخصوص تأخیر کارفرما در پرداخت صورت‌وضعیت قطعی و در مورد ادعاهایی که قبل از تأیید صورت‌وضعیت قطعی مطرح کرده باشد، اما حل و فصل آن توسط دو طرف پیمان، به زمان‌های بعد موكول شده باشد.

۱۰-۶۷ تضمین انجام تعهدات و سپرده حسن اجرای کار و یا تضمین حسن اجرای کار، به تناسب بخش‌های تحويل موقت و تحويل قطعی شده کار و بر اساس ماده ۱۴، آزاد و به پیمانکار مسترد می‌شود.

ماده ۶۸ - فسخ پیمان توسط کارفرما ناشی از نقض تعهدات پیمانکار^{۴۴}

۱-۶۸ موارد فسخ پیمان

کارفرما می‌تواند بنا بر تشخیص خود مبنی بر وقوع هریک از شرایط زیربندهای ۱-۱-۶۸ الی ۱-۶۸، پیمان را فسخ نماید. چنانچه تخلف پیمانکار مطابق زیربندهای ۹-۱-۶۸ الی ۱۲-۱-۶۸ باشد، کارفرما پیمان را فسخ می‌نماید. در هر حال فسخ پیمان از سایر اختیارات و حقوق کارفرما نمی‌کاهد.

- ۱-۱-۶۸ ۱-۱-۱ نقض تعهد مستمر پیمانکار در اجرای کارهای موضوع پیمان، طبق اسناد و مشخصات فنی پیمان و بدون آنکه محدود به آن‌ها باشد، شامل موارد زیر خواهد بود:
- ۱-۱-۱-۱-۱ نقض تعهد در انجام دادن بهموقع کارهای فنی و مهندسی، عملیات ساختمان و نصب و تأمین عوامل مورد نیاز، بهتناسب قسمت‌های مختلف کار؛
- ۱-۱-۱-۱-۲ نقض تعهد درخصوص تأمین بهموقع صالح و تجهیزات، از نظر کمی و کیفی؛
- ۱-۱-۱-۱-۳ توقف تمام یا قسمتی از کار، بدون دلیل موجه.
- ۱-۱-۱-۲-۱ تأخیر مستمر در پرداخت دستمزد کارکنان از سوی پیمانکار، با توجه به بند ۲۷-۶.
- ۱-۱-۱-۲-۲ نقض تعهد در انجام تعهدات HSE به نحوی که مجموع مبالغ اخطارهای جریمه‌ای HSE از حد تعیین شده تجاوز نماید، موضوع زیربند ۱۴-۱-۲۸.
- ۱-۱-۱-۳-۱ واگذاری کامل پیمان از سوی پیمانکار به اشخاص ثالث و یا عدم رعایت موارد بیان شده درخصوص واگذاری کارها به پیمانکاران جزء با توجه به بند ۳۳-۸.
- ۱-۱-۱-۴-۱ تأخیر بیش از ۲۸ (بیست و هشت) روز در تحويل زمین توسط پیمانکار با توجه به بند ۴۰-۴.
- ۱-۱-۱-۴-۲ تأخیر در اتمام بهموقع کار یا قسمت‌های اصلی کار با توجه به ماده ۶۶، به نحوی که مجموع خسارات تأخیر پیمانکار بیشتر از حد ذکر شده در بند ۴-۵ موافقتنامه گردد.
- ۱-۱-۱-۵-۱ ورشکستگی شرکت پیمانکار، طرح دعوى ورشکستگی در محاکم قضایی، صدور حکم ورشکستگی یا توقيف ماشین‌آلات و ابزارآلات پیمانکار از سوی مراجع ذیصلاح به نحوی که موجب توقف و یا کندی پیشرفت کار شود.
- ۱-۱-۱-۶-۱ عدول بارز یا نادیده انگاشتن هم‌زمان برخی از مفاد پیمان.
- ۱-۱-۱-۷-۱ اخلال شرکت پیمانکار
- ۱-۱-۱-۸-۱ هرگاه پیمانکار مطابق زیربند ۳-۷-۲، پس از امضای پیمان تا تحويل موقت، مشمول قانون منع مداخله وزرا و نمایندگان مجلسین و کارمندان دولت در معاملات دولتی و کشوری، مصوب بیست و دوم دیماه ۱۳۳۷ شود.
- ۱-۱-۱-۹-۱ هرگاه کارفرما مطابق زیربند ۳-۷-۳-۷، پس از امضای پیمان تا تحويل موقت، مشمول قانون منع مداخله وزرا و نمایندگان مجلسین و کارمندان دولت در معاملات دولتی و کشوری، مصوب بیست و دوم دیماه ۱۳۳۷ شود و لی پیمانکار علی‌رغم اطلاع از موضوع، تعمدًا مراتب را به کارفرما اعلام ننماید.
- ۱-۱-۱-۱۰-۱ هرگاه پیمانکار مطابق بند ۳-۷-۸، مرتکب یکی از تخلفات اشاره شده در آیین‌نامه پیشگیری و مبارزه با رشوه در دستگاه‌های اجرایی، بنا بر تشخیص مراجع ذیصلاح شود.
- ۱-۱-۱-۱۱-۱ در صورتی که به علت هریک از موارد بند ۱-۱، کارفرما در نظر داشته باشد پیمان را فسخ نماید، مراتب را با درج مواردی که به آن‌ها استناد نموده است، به پیمانکار اعلام می‌کند. پیمانکار مکلف است ظرف مدت ۷ (هفت) روز از تاریخ دریافت ابلاغ کارفرما، در صورتی که دلایلی حاکی از عدم انطباق نظر کارفرما با موارد اعلام شده داشته باشد، مراتب را به اطلاع کارفرما برساند. اگر ظرف مهلت مقرر پاسخی از سوی پیمانکار نرسد، یا کارفرما دلایل اقامه شده را مردود بداند، موضوع فسخ در پروژه‌های ملی توسط هیئت منتخب وزیر یا بالاترین مقام سازمان کارفرما (در مورد سازمان‌هایی که تابع هیچ‌یک از وزارت‌خانه‌ها نیستند) بررسی می‌شود. در طرح‌ها و پروژه‌های استانی (بخشی یا تمام اعتبار آن از محل اعتبارات بودجه عمومی استانی تأمین و توسط دستگاه‌های اجرایی استانی اجرا می‌شوند) یا ملی استانی شده، کارفرما مستندات لازم را به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان بهمنظور بررسی فسخ ارسال می‌نماید و موارد پس از بررسی در آن سازمان جهت تأیید به شورای فنی استان ارسال می‌گردد. در صورت تأیید فسخ توسط هیئت منتخب وزیر یا شورای فنی استان حسب مورد، کارفرما پس از دریافت مصوبه، فسخ پیمان را بلاfacله به پیمانکار ابلاغ می‌کند و بدون نیاز به انجام دادن تشریفات قضایی، به ترتیب مفاد این ماده عمل می‌نماید. کارفرما موظف است تاریخ صورت‌برداری از کارهای انجام شده قبلی و سایر تجهیزات و تأسیسات که نباید از ۱۴ (چهارده)

روز از تاریخ فسخ تجاوز نماید را در ابلاغیه فسخ مشخص نماید.

تبصره: درصورتی که موارد تصمیم کارفرما برای فسخ پیمان، به استناد زیربندهای ۹-۱-۶۸ الی ۱۲-۱-۶۸ باشد، نیاز به اخذ مصوبه در این خصوص از هیئت منتخب وزیر یا شورای فنی استانی نمی‌باشد.

۳-۶۸ کارفرما باید بلافصله پس از ابلاغ فسخ، نسبت به ضبط تضمین انجام تعهدات و سپرده حسن اجرای کار و یا تضمین حسن اجرای کار اقدام نماید.

۴-۶۸ کارفرما باید بلافصله پس از ابلاغ فسخ، کارهای انجام شده، کارگاه، تأسیسات و ساختمان‌های موقت، مصالح و تجهیزات موجود در کارگاه، ماشین‌آلات و ابزار‌آلات پیمانکار و هر نوع تدارکات موجود در کارگاه را در اختیار بگیرد. پیمانکار موظف است طبق برنامه تنظیمی کارفرما، نسبت به برچیدن تأسیسات موقت در محل کارگاه که مورد نیاز کارفرما نیست، اقدام نماید و بخش‌های مورد نیاز کارفرما را به وی تحويل دهد. برچیدن کارگاه و تمیز کردن محوطه کارگاه، باید مطابق زیربند ۸-۲-۲۸ صورت پذیرد.

۵-۶۸ پیمانکار موظف است در تاریخ مقرر شده در ابلاغیه فسخ مطابق بند ۲-۶۸، برای صورت‌برداری از کارهای انجام شده قبلی و سایر تجهیزات و تأسیسات یاد شده در بند ۴-۶۸، به‌اتفاق کارفرما در محل حضور یابد. درصورت عدم حضور پیمانکار در موعده مقرر، کارفرما به‌منظور تأمین دلیل، با حضور نماینده مراجع قضایی، مستقیماً نسبت به صورت‌برداری‌ها اقدام می‌نماید و هزینه نگهداری و حفاظت از کارگاه تا تاریخ انجام صورت‌برداری بر عهده پیمانکار می‌باشد. در هر حال تاریخ انجام صورت‌برداری نمی‌تواند از ۴۲ (چهل و دو) روز از تاریخ فسخ پیمان تجاوز نماید و هزینه‌های نگهداری و حفاظت از کارگاه پس از این مهلت بر عهده کارفرما می‌باشد.

تبصره: چنانچه به دلیل قصور کارفرما، صورت‌برداری از کارها در تاریخ مقرر صورت نپذیرد، هزینه‌های نگهداری و حفاظت از کارگاه پس از تاریخ مقرر در ابلاغیه فسخ، بر عهده کارفرما خواهد بود.

۶-۶۸ پیمانکار موظف است در راستای انجام تعهداتش، استناد کلیه قراردادهای خود با مهندسان طراح، فروشنده‌گان و پیمانکاران جزء را به کارفرما تسلیم نموده و گزارش آخرین وضعیت پیشرفت کار، استناد مالی مربوط و نیز استناد و مدارک فنی این قراردادها را به کارفرما تسلیم نماید. درصورتی که کارفرما با رعایت قانون و مقررات، خواستار انتقال برخی یا همه آن قراردادها باشد، پیمانکار بایستی نسبت به انجام هماهنگی‌های لازم برای انتقال این قراردادها به کارفرما اقدام نماید. پیمانکار باید دیگر قراردادهای خود را که کارفرما خواستار ادامه آن‌ها از طریق انتقال نیست را متوقف سازد. پیمانکار باید استناد و مدارک مربوط به تأمین مصالح و تجهیزاتی که در چارچوب برنامه زمانی موضوع زیربند ۳-۲-۱ شرایط عمومی پیمان، در مرحله سفارش خرید به فروشنده‌گان و یا سایر مراحل خرید و حمل تا قبل از رسیدن به کارگاه هستند و همچنین سایر استناد مربوط به تعهدات پیمانکار در برابر اشخاص ثالث و در ارتباط با پیمان، را به همراه استناد مثبتة مالی به کارفرما تحويل نماید.

۷-۶۸ پیمانکار موظف به تسويه حساب کامل با کارکنان کارگاهی خود و خاتمه کار آنان، به موجب این پیمان است.

۸-۶۸ پیمانکار موظف است تمام نقشه‌ها، مشخصات فنی و تمام استناد و مدارکی که توسط وی، مهندسان طراح، فروشنده‌گان یا پیمانکاران جزء، تهیه شده است را به کارفرما تحويل دهد. همچنین پیمانکار باید تمامی استناد و مدارکی که برای اجرای کار پیمان، از سوی کارفرما به وی تحويل شده است را عوتد دهد.

۹-۶۸ کارفرما می‌تواند برای اتمام کار پیمان، ابزار‌آلات و ماشین‌آلات تحت تملک پیمانکار که در کارگاه موجود است را حداکثر تا پایان مدت پیمان (مدت پیمان مندرج در بند ۳-۵ موافقت‌نامه با احتساب تمدیدهای اعمال شده) در اختیار گیرد. هزینه اجراه ابزار‌آلات و ماشین‌آلات پیمانکار با توافق طرفین پیمان تعیین می‌شود، لیکن در صورت عدم توافق در این خصوص، مطابق نظر کارشناس رسمی دادگستری هزینه اجراه بها محاسبه می‌گردد.

۱۰-۶۸ پیمانکار موظف است حداکثر ظرف مدت ۵۶ (پنجاه و شش) روز پس از صورت‌برداری موضوع بند ۵-۶۸ صورت‌وضعیت قطعی کارهای انجام شده را مطابق ماده ۵۷ و با لحاظ موارد زیر تهیه نماید. بررسی، تأیید و پرداخت صورت‌وضعیت قطعی نیز مطابق ماده ۵۷ انجام می‌گیرد.

۱۰-۶۸ ۱- بهای کارهای انجام شده اعم از کارهای طراحی و مهندسی، تأمین صالح و تجهيزات و نیز ساختمان و نصب تا تاریخ فسخ پیمان، مطابق زیربند ۱-۸-۶۷

۱۰-۶۸ ۲- در صورت انتقال قراردادهای منعقد شده پیمانکار با فروشنده کارفرما، هزینه تأديه شده از سوی پیمانکار برای آن بخش از صالح و تجهيزاتی که در چارچوب برنامه زمانی پیمان، در مراحل تأمین صالح و تجهيزات تا قبل از رسیدن به کارگاه هستند و اسناد آنها تحويل کارفرما شده است، توسط کارفرما پرداخت می‌شود. در این حالت، بقیه مبلغ صالح و تجهيزات مذکور، مطابق مفاد قرارداد پیمانکار با فروشنده، توسط کارفرما به فروشنده کار فرما پرداخت می‌شود.

۱۰-۶۸ ۳- در صورت عدم درخواست کارفرما مبنی بر انتقال قراردادهای منعقد شده پیمانکار با مهندسان طراح، فروشنده کاران جزء، هزینه‌ها و خسارات اعمال شده به پیمانکار ناشی از فسخ این قراردادها با فروشنده کاران، پس از بررسی و تأیید کارفرما و در صورتی که فسخ پیمان ناشی از عدم انجام تعهدات آن مهندسان طراح، فروشنده کاران جزء نباشد، به پیمانکار پرداخت می‌شود. کارفرما در قبال جبران هزینه‌ها و خسارات ناشی از شروط، تعهدات و رویه‌های نامتعارفی که به تشخیص وی در قراردادهای مذکور درج شده است، مسئولیت و تعهدی ندارد.

۱۰-۶۸ ۴- در صورتی که به دلیل عدم درج «شرط الزام انتقال پیمان به کارفرما» در قراردادهای منعقد شده پیمانکار با مهندسان طراح، فروشنده کاران جزء، امکان انتقال قرارداد به کارفرما وجود نداشته باشد، مسئولیت هرگونه ضرر و زیان وارد به پیمانکار در این قراردادها از جمله خسارات ناشی از فسخ قراردادهای مذکور، بر عهده پیمانکار می‌باشد.

۱۰-۶۸ ۵- هزینه تأسیسات موقت در محل کارگاه که مورد نیاز کارفرما می‌باشد (موضوع بند ۴-۶۸)، در صورتی که هزینه آن در محاسبه هزینه مستقیم کارها به شرح زیربند ۱-۱-۶۷، منظور نشده باشد، قابل پرداخت خواهد بود. هزینه مربوط با توافق دو طرف پیمان قیمت‌گذاری شده و همراه با اسناد و مدارک مربوط تسلیم کارفرما می‌شود.

۱۱-۶۸ ۶- با تأیید صورت وضعیت قطعی از سوی دو طرف، پیمانکار حق اقامه هرگونه ادعا یا دعوی علیه کارفرما در رابطه با پیمان را از خود سلب و ساقط می‌کند، مگر درخصوص تأخیر کارفرما در پرداخت صورت وضعیت قطعی و در مورد ادعاهایی که قبل از تأیید صورت وضعیت قطعی مطرح کرده باشد، اما حل و فصل آن توسط دو طرف پیمان، به زمان‌های بعد موکول شده باشد.

۱۲-۶۸ ۷- کارفرما می‌تواند قسمتی از کار موضوع پیمان که امکان تحويل آن به صورت مجزا وجود دارد و نیز مبلغ آن کار در پیوست شماره ۱ پیمان ذکر شده است را در صورت وقوع هر یک از زیربندهای ۱-۱-۶۸، ۱-۱-۶۸، فسخ جزئی نماید. فسخ جزئی نباید منجر به حذف کامل یکی از بخش‌های طراحی و مهندسی، تأمین صالح و تجهيزات و یا ساختمان و نصب گردد. در صورتی که کارفرما در نظر داشته باشد قسمتی از کار موضوع پیمان را فسخ جزئی نماید به صورت زیر عمل می‌شود:

۱۲-۶۸ ۸- مراتب فسخ جزئی با درج موارد نقض تعهد پیمانکار مطابق زیربندهای ۱-۱-۶۸ الی ۱-۱-۶۸ به پیمانکار اعلام می‌شود.

۱۲-۶۸ ۹- پیمانکار موظف است طرف مدت ۷ (هفت) روز از تاریخ دریافت ابلاغ کارفرما، در صورتی که دلایلی حاکی از عدم انطباق نظر کارفرما با موارد اعلام شده داشته باشد، مراتب را به اطلاع کارفرما برساند. اگر طرف مهلت مقرر پاسخی از سوی پیمانکار نرسد، یا کارفرما دلایل اقامه شده را مردود بداند، مطابق بند ۲-۶۸، برای اخذ مصوبه از هیئت منتخب وزیر یا شورای فنی استان حسب مورد، اقدام می‌شود. کارفرما پس از دریافت مصوبه موضوع بند ۲-۶۸، فسخ جزئی پیمان را بلاfaciale به پیمانکار ابلاغ می‌کند.

۳-۱۲-۶۸ کارفرما باید بی‌درنگ نسبت به ضبط تضمین انجام تعهدات متناسب با مبلغ کار فسخ شده و ضبط سپرده حسن اجرای کار و یا تضمین حسن اجرای کار مربوط به کار فسخ شده، اقدام نماید.

۴-۱۲-۶۸ پس از ضبط تضمین، مطابق بندهای ۴-۶۸ الی ۱۱-۶۸ درخصوص کار فسخ شده اقدام می‌شود.

۵-۱۲-۶۸ فسخ جزئی پیمان به‌هیچ‌وجه پیمانکار را از تعهدات و مسئولیت‌های خود مبری نمی‌کند و پیمانکار باید بدون هیچ‌گونه خدشه و خللی، دیگر تعهداتش را به انجام رساند.

ماده ۶۹ - خاتمه پیمان توسط پیمانکار ناشی از نقض تعهدات کارفرما^{۴۵}

۱-۶۹ ۱-۶۹ پیمانکار می‌تواند در موارد زیر با اعلام کتبی قبلی و با رعایت مفاد بند ۲-۶۹ پیمان را خاتمه دهد:

۱-۱-۶۹ عدم تحقق شرایط شروع کار ناشی از قصور کارفرما، موضوع تبصره ذیل بند ۲-۵ موافقت‌نامه؛

۲-۱-۶۹ تأخیر در پرداخت پیش‌پرداخت و یا هر یک از اقساط آن، مطابق بند ۱-۵۳ و پیوست شماره ۵ پیمان، به مدت ۹۱ (نودویک) روز از زمان پیش‌بینی شده در اسناد پیمان؛

۳-۱-۶۹ تأخیر در پرداخت صورت‌وضعیت‌های تأییدشده از سوی کارفرما، به مدت ۹۱ (نودویک) روز از زمان پیش‌بینی شده در اسناد پیمان؛

۴-۱-۶۹ تأخیر در تحويل قسمتی از زمین که باعث توقف اجرای بیش از ۲۵ (بیست‌وپنجم) درصد مبلغ بخش ساختمان و نصب پیمان گردد و مدت تأخیر بیش از ۹۱ (نودویک) روز به طول انجامد و یا تأخیر در تحويل قسمتی از زمین که باعث توقف اجرای کمتر از ۲۵ (بیست‌وپنجم) درصد مبلغ بخش ساختمان و نصب پیمان گردد و مدت تأخیر، بیش از ۱۸۲ (صد و هشتاد و دو) روز به طول انجامد؛

۵-۱-۶۹ تأخیر در اخذ بیمه‌نامه‌ها، تأمین تسهیلات دوران ساختمان و نصب و انجام کار و تأمین مصالح و تجهیزات در تعهد کارفرما، موضوع مواد ۴۴، ۴۶ و ۴۷ به نحوی که بر اثر این تأخیرها به مدت ۹۱ (نودویک) روز متوالی، امکان انجام حداقل ۲۵ (بیست‌وپنجم) درصد از میزان کار پیش‌بینی شده برای این ماهها برای پیمانکار فراهم نشود؛

۶-۱-۶۹ عدم صدور دستور شروع مجدد کار توسط کارفرما در پایان مدت تعليق مطابق زيربند ۳-۱-۶۵؛

۷-۱-۶۹ تجاوز از حد مجاز تغییر در کارها مطابق بند ۳-۴۹؛

۸-۱-۶۹ استمرار شرایط تنگنا بیش از ۹۱ (نودویک) روز به نحوی که اجرای بیش از ۲۵ (بیست‌وپنجم) درصد مبلغ پیمان از این شرایط متأثر گردد، مطابق زيربند ۲-۲-۷۳.

۲-۶۹ در صورتی که به علت هریک از موارد بند ۱-۶۹، پیمانکار در نظر داشته باشد پیمان را خاتمه دهد، وی باید مراتب را با درج موارد نقض تعهدات کارفرما به وی اعلام نماید. اگر طرفین پیمان ظرف ۲۱ (بیست‌ویک) روز از اعلام پیمانکار، در مورد ادامه کار به توافق نرسند، موضوع به کمیتۀ دائمی پیشگیری و رسیدگی به اختلاف موضوع بند ۱-۷۵ ارجاع داده می‌شود. چنانچه بنا بر تشخیص کمیتۀ مذکور، نقض تعهد کارفرما محرز اعلام شود، پیمانکار می‌تواند پیمان را خاتمه دهد که در این صورت پیمانکار باید طی ابلاغیه‌ای خاتمه پیمان را به کارفرما اعلام نماید. کارفرما و پیمانکار موظف‌اند اقدام‌های پس از آن را، بر اساس ماده ۶۷ اجرا نمایند.

ماده ۷۰ - خاتمه پیمان به علت وقوع حوادث قهری

در صورت وقوع حوادث قهری موضوع بند ۱-۷۳ و ادامه آن به مدت بیش از ۱۸۲ (صد و هشتاد و دو) روز، هر یک از طرفین پیمان می‌تواند پیمان را خاتمه دهد که در این صورت اقدام‌های پس از آن بر اساس ماده ۶۷، به اجرا گذاشته می‌شود.

فصل ۱۳: خطرات و زیان‌های احتمالی و مسئولیت دو طرف پیمان

ماده ۷۱ - مسئولیت‌های کارفرما در پذیرش ضرر و زیان

مسئولیت‌های کارفرما در پذیرش ضرر و زیان واردہ به پروژه منحصر به موارد زیر است:

۱-۷۱ وقوع شرایط قهری به شرح بند ۱-۷۳.

۲-۷۱ بهره‌برداری و تصرف تمام یا قسمتی از کارها به وسیله کارفرما، یا اشخاص ثالث و بروز خطراتی که ناشی از قصور پیمانکار نباشد.

۳-۷۱ اشتباه و نقص در اسناد،داده‌ها و اطلاعاتی که مطابق بخش ۱۸-۶ پیوست شماره ۱۸ پیمان، نیازی به صحه‌گذاری از سوی پیمانکار نبوده باشد.

۴-۷۱ بروز زیان‌های ناشی از اجرای بخش‌هایی از کار به وسیله کارفرما.

۵-۷۱ قصور در انجام تعهدات کارفرما یا هر یک از عوامل منتبه به وی مطابق پیمان.

۶-۷۱ تغییر در قوانین و مقررات داخلی و یا وضع قوانین و مقررات جدید، با توجه به زمان وقوع آن، که منجر به افزایش هزینه، یا زمان اجرای کار شود.

ماده ۷۲ - مسئولیت‌های پیمانکار در پذیرش ضرر و زیان

مسئولیت‌های پیمانکار در پذیرش خطرات و ضرر و زیان، شامل تمام مسئولیت‌های درج شده در پیمان و پذیرش انواع خطرات و ضرر و زیان‌هاست، به جز آنچه به عنوان مسئولیت‌های کارفرما، در ماده ۷۱ مشخص شده است. موارد زیر، در زمرة خطرات پذیرفته شده از سوی پیمانکار هستند:

۱-۷۲ پیمانکار مسئول مراقبت از تمام و یا هر بخش از کار، از تاریخ شروع کار تا تاریخ تحويل موقع، یا تاریخ خاتمه و فسخ پیمان است. مسئولیت پیمانکار، از این تاریخ به بعد حسب مورد محدود به مسئولیت رفع نقص در دوره مسئولیت رفع نقص، موضوع ماده ۶۱ است.

۲-۷۲ مسئولیت جبران هرگونه خسارت واردہ به اشخاص ثالث و یا پاسخ‌گویی به ادعاهای آن‌ها، در موارد مرتبط با موضوع پیمان که ناشی از فعل یا ترک فعل پیمانکار است، به عهده پیمانکار می‌باشد و وی موظف به پاسخ‌گویی و جبران خسارت‌ها و مصون نگهداشت کارفرما از این‌گونه ادعاهای خسارت‌هاست.

۳-۷۲ علی‌رغم انتقال مالکیت مصالح و تجهیزات به کارفرما از زمان بسته‌بندی و یا بارگیری، مسئولیت مراقبت از تمام تجهیزات و مصالح طبق بند ۱-۷۲ به عهده پیمانکار است.

ماده ۷۳ - وقوع حوادث قهری و شرایط تنگنا^{۴۶}

۱-۷۳ حوادث قهری

حوادث قهری در پیمان، بروز هرگونه شرایط غیر قابل اجتناب، غیر قابل رفع و غیر قابل کنترل است که خارج از اختیار و اراده کارفرما و یا پیمانکار بوده، وقوع آن ناشی از فعل یا ترک فعل طرفین پیمان نبوده و به طور مستقل بر پیمان تأثیر مستقیم و مؤثر داشته باشد به نحوی که مانع انجام هر یک یا تمام تعهدات پیمان به صورت کلی یا جزئی گردد و طرف متأثر از حوادث قهری، به طور منطقی نمی‌توانسته از این حادثه یا پیامدهای آن ممانعت به عمل آورد.

۱-۱-۷۳ ۱-۱-۷۳ حوادث قهری از جمله، شامل موارد زیر است، بی‌آنکه محدود به آن‌ها باشد:

۱-۱-۷۳ ۱-۱-۷۳ جنگ، اعم از اعلام شده یا نشده و یا اشغال به وسیله بیگانگان؛

۱-۱-۷۳ ۲-۱-۷۳ شورش، انقلاب، کودتای نظامی یا جنگ داخلی؛

- ۳-۱-۷۳ تشعشعات هسته‌ای، یا نشت سایر مواد رادیو اکتیو و سمی؛
- ۴-۱-۷۳ اعتصاب‌های کارگری، به استثنای مواردی که تنها محدود به کارکنان پیمانکار باشد؛
- ۵-۱-۷۳ شیوع بیماری‌های واگیردار؛
- ۶-۱-۷۳ زلزله، سیل، سونامی و طغیان (با توجه به آمارهای موجود و به رغم پیش‌بینی تمهیدات لازم از سوی پیمانکار به تناسب اطلاعات موجود)، آتش‌سوزی‌های غیر قابل کنترل.
- ۲-۱-۷۳ عدم یا تأخیر در انجام تعهدات قراردادی توسط هر یک از طرفین پیمان به علت بروز حادث قهری، به منزله قصور یا نقض پیمان تلقی نمی‌شود. همچنین هیچ یک از طرفین پیمان، مسئول خسارت‌ها و ضرر و زیان‌هایی که در نتیجه عدم اجرا و یا تأخیر در اجرای تعهدات خود ناشی از حادث قهری به طرف مقابل وارد شده است، نخواهد بود.
- ۳-۱-۷۳ هرگاه بنا بر تشخیص هر یک از طرفین پیمان، شرایط قهری پیش آمده باشد، که باعث وقفه و عدم امکان اجرای تعهدات قراردادی از سوی وی شود، باید حداقل ظرف ۲۴ (بیست‌وچهار) ساعت مراتب را به طرف دیگر اطلاع دهد. وقوع حادث قهری زمانی محرز خواهد بود که موضوع به تأیید طرفین پیمان رسیده باشد. در موارد اختلافی، موضوع به کمیته دائمی پیشگیری و رسیدگی به اختلاف، مطابق بند ۱-۷۵ ارجاع می‌شود.
- ۴-۱-۷۳ پیمانکار و کارفرما موظف‌اند حداقل کوشش خود را برای اتمام کارهایی که در شرایط قهری رها کردن آن‌ها منجر به زیان جدی به آن‌ها می‌شود و همچنین بخش‌هایی از کار را که در شرایط قهری قرار ندارد، به کار بندند و سایر اقدام‌های لازم را برای انتقال مصالح و تجهیزات نصب نشده و ماشین‌آلات و ابزار‌آلات به محل‌های مطمئن و ایمن، معمول دارند. کارفرما نیز باید تمام امکانات موجود خود را در حد متعارف برای تسريع در این امر، در اختیار پیمانکار قرار دهد.
- در صورتی که پیمانکار در اجرای مفاد این کارها متحمل هزینه‌های اضافی شود، هزینه‌های مربوط با ارائه اسناد مثبته پس از تأیید کارفرما، پرداخت می‌شود.
- ۵-۱-۷۳ در مورد خسارت‌های واردہ به کارها و اموال موضوع پیمان در نتیجه بروز حادث قهری، به ترتیب زیر عمل می‌شود:
- ۱-۵-۷۳ هرگاه خسارت واردہ به کارهای موضوع پیمان، مشمول بیمه موضوع ماده ۱۵ باشد، جبران خسارت‌های واردہ به کارفرما و همچنین هزینه کارهای انجام شده به وسیله پیمانکار که بهای آن‌ها پرداخت نشده است، از محل بیمه تأمین می‌شود.
- ۲-۵-۷۳ هرگاه خسارت واردہ به کارهای موضوع پیمان، مشمول بیمه نبوده و یا میزان آن برای جبران خسارت واردہ کافی نباشد، جبران خسارت به عهده کارفرماست، مشروط بر آنکه پیمانکار تعهدات خود را در مورد تهیه بیمه‌نامه‌ها، به ترتیب درج شده در مواد ۱۵ و ۱۶ شرایط عمومی پیمان، انجام داده باشد.
- ۶-۱-۷۳ جبران خسارت واردہ به ماشین‌آلات و ابزار‌آلات پیمانکار و یا در اجراء وی، به عهده پیمانکار است.
- ۷-۱-۷۳ پس از رفع حادث قهری، پیمانکار مکلف است با ابلاغ کارفرما، اجرای کارها را در تاریخ مشخص شده در ابلاغیه آغاز کند. در این صورت، مدت پیمان مطابق بند ۱-۶۴ تمدید می‌شود. هرگاه حادث قهری بیش از ۱۸۲ (صد و هشتاد و دو) روز ادامه یابد، در آن صورت طرفین پیمان می‌توانند پیمان را مطابق ماده ۷۰ خاتمه دهند.
- ۲-۷۳ شرایط تنگنا
- منظور از شرایط تنگنا در پیمان، شرایط غیر قابل‌پیش‌بینی، غیر قابل‌اجتناب، غیر قابل‌کنترل و خارج از اختیار و اراده کارفرما و پیمانکار است به نحوی که قبل از وقوع شرایط تنگنا متعهد به طور منطقی نمی‌توانست از وقوع این شرایط یا پیامدهای آن ممانعت به عمل آورد. با وقوع شرایط تنگنا ادامه اجرای تعهدات قراردادی بدون آن که غیرممکن شود به نحو فوق العاده‌ای پرهزینه و یا دشوار می‌گردد.

۱-۲-۷۳ هرگاه بنا بر تشخیص پیمانکار شرایط تنگنا پیش آمده باشد و این شرایط روند اجرای پروژه را دشوار و کند نموده باشد، وی می‌تواند مطابق بند ۶۴، درخواست تمدید مدت پیمان را به کارفرما ارائه نماید.

۲-۲-۷۳ در صورت تأیید وقوع شرایط تنگنا توسط کارفرما و عدم وجود قانون، مقررات و ضوابط برای خاتمه پیمان یا تجدید نظر در پیمان، پیمانکار می‌تواند مطابق ماده ۶۹، پیمان را خاتمه دهد. در این صورت پیمانکار حقی مازاد بر مفاد مندرج در استناد پیمان نخواهد داشت.

ماده ۷۴ - حد مسئولیت مالی پیمانکار

۱-۷۴ حداکثر تعهد پیمانکار در برابر کارفرما، معادل مبلغ درج شده در ماده ۶ موافقت‌نامه است. مسئولیت مالی پیمانکار در مواردی که تعهداتش تعمدآً توسط وی نقض شود و یا سهل‌انگاری از طرف پیمانکار در انجام تعهداتش صورت پذیرفته باشد، محدود به حد مشخص شده در این ماده نمی‌باشد.

۲-۷۴ هیچ‌یک از دو طرف پیمان در برابر طرف دیگر، در مورد خسارت‌های غیرمستقیم از قبیل عدم‌النفع، عدم استفاده و بهره‌برداری، عدم انعقاد پیمان‌های جدید و مانند این‌ها که ممکن است متحمل شود، مسئول نیست.

فصل ۱۴: حل اختلاف، اقامتگاه قانونی، قانون حاکم

ماده ۷۵ - حل اختلاف

دو طرف پیمان باید نهایت کوشش خود را با حسن نیت برای حل اختلاف بین خود در رابطه با این پیمان به کار بردند. چنانچه موضوع مورد اختلاف مربوط به تفسیر متفاوت از مفاد ضوابط، مقررات، بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های ابلاغی در چارچوب نظام فنی و اجرایی کشور باشد، هر یک از دو طرف می‌تواند موضوع را از مرجع صدور آن استفسار کند. پاسخ دریافت شده در این خصوص برای دو طرف پیمان ملاک عمل است. چنانچه هرگونه اختلاف ناشی از این پیمان بین دو طرف حل و فصل نشود، به ترتیب زیر برای حل آن اقدام می‌شود:

۱-۷۵ کمیته دائمی پیشگیری و رسیدگی به اختلاف

طرفین پیمان جهت پیشگیری از بروز اختلاف و یا رسیدگی به اختلافات خود، موظف به تشکیل «کمیته دائمی پیشگیری و رسیدگی به اختلاف» متsshکل از یک نماینده از سوی کارفرما، یک نماینده از سوی پیمانکار و یک نفر با توافق طرفین پیمان، می‌باشند. در این راستا، طرفین پیمان باید ظرف مدت ۲۸ (بیستوهشت) روز از تاریخ شروع اعتبار پیمان، نماینده خود در کمیته مذکور را به طرف دیگر اعلام نموده و درخصوص انتخاب نفر سوم به عنوان رئیس کمیته که فردی مسلط به امور پیمان‌ها با مشخصات بیان شده در بخش ۱-۲۱ پیوست شماره ۲۱ پیمان می‌باشد، به توافق برسند. هر یک از طرفین پیمان می‌تواند نماینده خود در کمیته را تعویض نماید. همچنین اگر یکی از اعضای کمیته استعفا دهد و یا به علت ناتوانی و مرگ، قادر به ادامه کار نباشد و یا به هر دلیل دیگری عزل شود، فرد جانشین نیز به روش بیان شده در این ماده، منصوب می‌شود. عزل رئیس کمیته با توافق طرفین امکان‌پذیر خواهد بود. لیکن در صورتی که عدم بی‌طرفی رئیس کمیته برای کارفرما محرز شود، کارفرما ضمن ارائه دلایل و مستندات موضوع به پیمانکار، رئیس کمیته را عزل می‌نماید. محل تشکیل جلسات، مبلغ حق‌الزحمه و نحوه پرداخت به رئیس کمیته، مرجع فنی و کارشناسان مربوط (در صورت وجود)، تعهدنامه اعضای کمیته مبنی بر منع افشاء اسناد پیمان و پروژه، نحوه گردش مدارک و مستندات در بخش ۱-۲۱ پیوست شماره ۲۱ پیمان بیان شده است.

تبصره: در صورت عدم توافق طرفین پیمان درخصوص انتخاب نفر سوم کمیته در مهلت مقرر شده، کارفرما باید ظرف ۱۴ (چهارده) روز، حداقل ۳ (سه) نفر را مطابق مشخصات بیان شده در بخش ۱-۲۱ پیوست شماره ۲۱ پیمان، از خارج سازمان کارفرما و پیمانکار و مشروط به نداشتن رابطه کاری با هر یک از طرفین پیمان، به پیمانکار معرفی نماید تا وی ظرف ۷ (هفت) روز، نفر سوم را از بین آن‌ها انتخاب و اعلام نماید.

۱-۷۵ ارجاع اختلاف به کمیته دائمی پیشگیری و رسیدگی به اختلاف

در صورت بروز اختلاف بین طرفین پیمان ناشی از یا در ارتباط با قرارداد حاضر شامل ولی نه محدود به هر موضوعی مربوط به تشکیل، اعتبار، تفسیر، اجرا، نقض یا تخلف از تعهدات پیمان، هر یک از دو طرف پیمان می‌تواند اختلاف به وجود آمده در پیمان را به همراه مستندات مربوط، به کمیته مذکور ارجاع نماید. همچنین طرفین پیمان می‌توانند درخصوص مواردی که احتمال می‌دهند در آینده منجر به اختلاف شود، به طور مشترک از کمیته درخواست ارائه نظرات مشورتی نمایند. کمیته نیز موظف است در صورت آگاهی از مواردی که احتمال دارد در آینده منجر به اختلاف بین طرفین پیمان شود، موضوع را به اطلاع آن‌ها برساند.

۲-۱-۷۵ نحوه رسیدگی به اختلاف در کمیته دائمی پیشگیری و رسیدگی به اختلاف

کمیته موظف است حداقل ظرف مدت ۲۸ (بیستوهشت) روز از تاریخ وصول درخواست رسیدگی به اختلاف و مستندات مربوطه، نظر خود را به طرفین پیمان اعلام نماید که این مهلت با توافق طرفین پیمان قابل تمدید می‌باشد. کمیته در موارد تخصصی فنی ویژه، مراجع فنی مربوط را تعیین می‌نماید تا به صورت دقیق‌تر اختلافات مورد بررسی قرار گیرد. در موارد ارجاع شده به مراجع فنی مطابق زیربند ۲-۳-۷ شرایط عمومی و بند

۹-۵۱ نظر وی ملاک عمل برای اجرای کار برای طرفین پیمان خواهد بود. در دیگر موارد از جمله اختلافات مالی و حقوقی، موضوع می‌تواند با تشخیص کمیته جهت بررسی دقیق‌تر به کارشناسان بی‌طرف ارجاع گردد.

۳-۱-۷۵ اعلام نظر کمیته دائمی پیشگیری و رسیدگی به اختلاف

تصمیمات کمیته با اکثریت آرا اتخاذ می‌شود و توسط رئیس کمیته به طرفین پیمان اعلام می‌گردد. رسیدگی به اختلافات در کمیته دائمی پیشگیری و رسیدگی به اختلاف، جنبه داوری نداشته و طرفین پیمان در پذیرش و رد نظرات کمیته مخیّر می‌باشند.

تبصره: در موارد اختلاف درخصوص زیربند ۲-۳-۷ شرایط عمومی، تبصره ذیل زیربند ۴-۴-۴۹، بند ۹-۵۱ و بند ۳-۶۹، در صورتی که نظر کمیته مورد پذیرش یکی از طرفین پیمان قرار نگیرد، نظر کمیته تا زمان حل اختلاف مطابق یکی از زیر بندهای ۲-۷۵ و ۳-۷۵، ملاک عمل برای اجرای کار می‌باشد.

۴-۱-۷۵ انحلال کمیته دائمی پیشگیری و رسیدگی به اختلاف
کارفرما پس از تحويل موقعت از سوی پیمانکار، طی یک اعلام کتبی به کمیته دائمی پیشگیری و رسیدگی به اختلاف، درخواست می‌نماید که حداقل ظرف مدت ۲۸ (بیست و هشت) روز درخصوص اختلافات مترونه در آن کمیته اعلام نظر نماید تا کارفرما بتواند با درنظرگرفتن نقطه نظرات کمیته، نسبت به تأیید صورت وضعیت قطعی اقدام نماید. پس از مهلت مذکور، کمیته دائمی پیشگیری و رسیدگی به اختلاف منحل می‌شود مگر اینکه با توافق طرفین، مهلت رسیدگی و اعلام نظر درخصوص اختلافهای مترونه در کمیته تمدید گردد.

۲-۷۵ هیئت حل اختلاف دستگاه مرکزی کارفرما

در صورت عدم اعلام نظر از سوی کمیته دائمی پیشگیری و رسیدگی به اختلاف ظرف مدت مقرر در زیربند ۲-۱-۷۵ و یا عدم پذیرش نظرات کمیته از سوی یکی از طرفین پیمان، موضوع اختلاف توسط هیئت حل اختلاف دستگاه مرکزی کارفرما و مطابق دستورالعمل مندرج در بخش ۲-۲۱ پیوست شماره ۲۱ پیمان رسیدگی می‌شود.

۳-۷۵ داوری

چنانچه اختلاف بین طرفین پیمان مطابق بندهای فوق برطرف نگردد، هر یک از دو طرف، ارجاع موارد اختلاف به داوری را، از رئیس سازمان برنامه‌بودجه کشور درخواست می‌کند. با موافقت رئیس سازمان برنامه‌بودجه کشور، موضوع اختلاف برای داوری به شورای عالی فی ارجاع می‌شود. نحوه درخواست ارجاع اختلاف به مرجع داوری توسط خواهان، پاسخ خوانده، خواسته (مبلغ مورد ادعا از طرف خواهان)، امضای قرارنامه، مدت داوری، نحوه ابلاغ رأی و سایر ترتیبات مربوط، بر اساس شیوه‌نامه داوری ابلاغی سازمان برنامه‌بودجه کشور انجام می‌شود.

تبصره: اگر بر اساس قوانین و مقررات، مرجع داوری دیگر مورد نظر بوده، لازم است مرجع داوری در شرایط خصوصی درج شده باشد.

ماده ۷۶ - اقامتگاه کارفرما و پیمانکار

اقامتگاه کارفرما و پیمانکار، مطابق آدرس و کد پستی مندرج در اساسنامه و یا آخرین تغییرات آن می‌باشد که در موافقتنامه نیز نوشته شده است. در صورتی که یکی از دو طرف پیمان، اقامتگاه خود را تغییر دهد، باید نشانی جدید خود را حداقل ۱۴ (چهارده) روز پیش از تاریخ تغییر، به طرف دیگر اطلاع دهد. تا وقتی که نشانی جدید به طرف دیگر اعلام نشده است، مکاتبات به نشانی قبلی ارسال می‌شود و دریافت شده تلقی می‌گردد.

ماده ۷۷ - قوانین و مقررات حاکم بر پیمان

۱-۷۷ قوانین و مقررات حاکم بر این پیمان، تنها قوانین و مقررات کشور جمهوری اسلامی ایران است.
۲-۷۷ با توجه به مفاد پیمان، اعتبار برخی از مواد از جمله مواد ۳۶، ۶۸، ۷۷ و ۷۵ و زیربند ۳-۳۷، مستقل از اعتبار پیمان حاضر بوده و در هر حال طرفین پیمان ملزم به رعایت آن‌ها می‌باشند.

۳-۷۷ اعمال یا عدم اعمال هر یک از حقوق قانونی و قراردادی از سوی هر یک از طرفین پیمان، به معنای اسقاط آن حق، اعراض از آن حق، رفع تعهد از طرف مقابل، رفع مسئولیت طرف مقابل، اسقاط سایر حقوق یا صحت عملکرد طرف دیگر نیست، مگر اینکه در اسناد پیمان به نحو دیگری تصریح شده باشد.

پیمانکار

نام و نام خانوادگی:

سمت:

شماره ثبت:

شناسه ملی پیمانکار:

کد اقتصادی پیمانکار:

آدرس/کد پستی/شماره تلفن پیمانکار:

مهر و امضای پیمانکار

کارفرما

نام و نام خانوادگی:

سمت:

شماره ثبت:

شناسه ملی کارفرما:

کد اقتصادی کارفرما:

آدرس/کد پستی/شماره تلفن کارفرما:

مهر و امضای کارفرما

شرایط خصوصی پیمان

این شرایط خصوصی، در توضیح و تکمیل موادی از موافقتنامه و شرایط عمومی است که تعیین تکلیف برخی از مواد در آن‌ها، به شرایط خصوصی موکول شده است. از این‌رو، هرگونه نتیجه‌گیری و تفسیر مواد مختلف این شرایط خصوصی، به تنها‌یی و بدون توجه به ماده مربوط در موافقتنامه و شرایط عمومی، فاقد اعتبار است. شماره مواد درج شده در این شرایط خصوصی، همان شماره مواد و بندهای مربوط در موافقتنامه و شرایط عمومی است.

﴿ تبصره ذیل بند ۲-۵ موافقتنامه ﴾

شرایط شروع کار شامل مواردی است از جمله:

شرایط پرداخت پیش‌پرداخت توسط کارفرما

شرایط بازگشایی اعتبار اسنادی توسط کارفرما

شرایط تحويل زمین توسط کارفرما

مهلت کارفرما برای ابلاغ شروع کار

﴿ ماده ۶ موافقتنامه ﴾

حداکثر مسئولیت مالی پیمانکار در برابر کارفرما در این پیمان، موضوع ماده ۷۴ شرایط عمومی، ..... درصد مبلغ نهایی پیمان است.

﴿ ماده ۷ شرایط عمومی ﴾

مهلت پیمانکار برای صحه‌گذاری صحت و دقت اطلاعات و مدارک پایه مندرج در بخش ۱-۱۸ پیوست شماره ۱۸ پیمان به میزان ..... روز پس از تاریخ شروع کار می‌باشد.

﴿ ماده ۱۰ ﴾

زبان مدارک فنی کار، ..... است.

زبان مکاتبه‌ها و اسناد دیگر، ..... است.

﴿ بند ۱-۱۲ ﴾

مبلغ تضمین انجام تعهدات، معادل ..... است.

مدت اعتبار تضمین انجام تعهدات، ..... است.

﴿ بند ۲-۱۴ ﴾

شرایط آزادسازی تضمین حسن اجرای کار (تضمين استرداد کسور حسن انجام کار) و یا سپرده حسن اجرای کار:

﴿ بند ۲-۱۴ ﴾

شرایط آزادسازی تضمین انجام تعهدات، به شرح ذیل است:

﴿ زیربند ۱-۵-۱۴ ﴾

شرایط آزادسازی تضمین انجام تعهدات پس از خاتمه پیمان مطابق مواد ۶۹، ۶۷ و ۷۰ شرایط عمومی، به شرح ذیل است:

﴿ زیربند ۱۴-۵ ﴾

شرایط آزادسازی مبلغ سپرده حسن اجرای کار و یا تضمین حسن اجرای کار (تضمین استرداد کسور حسن انجام کار) پس از خاتمه پیمان مطابق مواد ۶۹، ۶۷ و ۷۰ شرایط عمومی، به شرح ذیل است:

﴿ زیربند ۱۵-۱-۱ ﴾

نوع کلاس و پوشش بیمه باربری مصالح و تجهیزات مطابق شرایط عمومی منتشره شورای عالی بیمه به صورت ذیل می‌باشد:

﴿ زیربند ۱۵-۲-۱ ﴾

مدت زمان اعتبار بیمه تمام خطر نصب برای پوشش کلیه عملیات موضوع پیمان، تأسیسات، مصالح و تجهیزات و تأسیسات جانبی متعلق به کارفرما و اموال سایر اشخاصی که به نوعی می‌توانند تحت تأثیر خطرات ناشی از اجرای پروژه باشند برای دوران عملیات ساختمان و نصب، به شرح ذیل می‌باشد:

﴿ بند ۳-۱۶ ﴾

مدت زمان اعتبار بیمه‌نامه باربری به شرح ذیل است:

.....
مدت زمان اعتبار سایر بیمه‌نامه‌ها به شرح ذیل است:

﴿ بند ۱-۱۸ ﴾

ترتیب دریافت خسارت‌های بیمه، به شرح ذیل است:

﴿ بند ۳-۲۵ ﴾

شرایط تحويل، زمان تحويل و شمار نسخه‌های لازم برای تحويل نقشه‌های چون ساخت پروژه توسط پیمانکار، به شرح ذیل است:

﴿ زیربند ۱-۲-۲۸ ﴾

موارد امکان کار در خارج از ساعت‌های عادی روز و یا در شب، به شرح ذیل است:

﴿ بند ۱-۳۸ ﴾

جزئیات نحوه هماهنگی‌های متقابل پیمانکار با سایر پیمانکاران طرف قرارداد با کارفرما و وظایف پیمانکار درقبال آنان (از جمله امکان دسترسی و سایر تسهیلات مورد نیاز کار در قسمت‌های مختلف، هماهنگی برای انجام اتصال‌های مختلف در مرازهای کاری پیمانکار با سایر پیمانکاران و انجام اتصال‌ها) به شرح ذیل است:

﴿ بند ۲-۳۸ ﴾

سایر هماهنگی‌های مورد نیاز خارج از موارد قید شده در بند ۱-۳۸ شرایط عمومی، به روش‌های ذیل صورت می‌گیرد:

﴿ بند ۳-۳۸ ﴾

جزیيات هماهنگی‌های لازم برای مواردی که فعالیت سایر پیمانکاران طرف قرارداد با کارفرما، در ارتباط با پروژه یا گروه‌های اجرایی دیگر، در مرازهای کاری پیمانکار پیش‌بینی نشده باشد و کارفرما پس از عقد این پیمان، تصمیم به انجام کارهای یاد شده داشته باشد، به شرح ذیل می‌باشد:

﴿ ماده ۴۸ ﴾

مواردی که پرداخت حقوق و هزینه‌های گمرکی برای واردات مصالح و تجهیزات بر عهده و هزینه کارفرماست، به شرح ذیل می‌باشد:

﴿ تبصره ذیل زیربند ۴-۳-۴۹ ﴾

آیا الزامی به رعایت سقف ۲۵ (بیست و پنج) درصد (ذکر شده در زیربندهای ۳-۴۹ و ۳-۴۱)، به صورت جداگانه در هر یک از بخش‌های تأمین مصالح و تجهیزات، و ساختمان و نصب وجود دارد؟

﴿ بند ۳-۵۱ ﴾

جزیيات هزینه‌های بر عهده پیمانکار، مربوط به حضور نماینده مشاور کارفرما در مراحل آزمایش‌ها و بازرگانی‌های فنی کارها و تأمین امکانات و تسهیلات و انجام هماهنگی‌های لازم در محل تولید و ساخت مصالح و تجهیزات و یا در محل اجرای عملیات ساختمان و نصب، به شرح ذیل می‌باشد:

﴿ بند ۴-۵۲ ﴾

مدت زمان تأمین لوازم مصرفی و یدکی دوره بهره‌برداری که پیمانکار موظف به تأمین هزینه آن است، به شرح ذیل می‌باشد:

﴿ جزء ۱-۸-۲-۵۳ ﴾

درصد کسر سپرده حسن اجرای کار برای بخش‌های مختلف کار به شرح ذیل است:

﴿ زیربند ۱-۱-۵۷ ﴾

پیمانکار، موظف است بیمه‌نامه‌های ذیل را برای مصون نگهداشت کارفرما از زمان تحويل موقت کار به کارفرما، به هزینه خود و به نام کارفرما، دریافت و به وی تسلیم کند:

﴿ بند ۶۰-۶ ﴾

شرایط واگذاری تأسیسات موقت و تجهیزات ایجاد شده به وسیله پیمانکار و مصالح مازاد به کارفرما، به شرح ذیل است:

﴿ ۳-۱-۶۴ جزء ﴾

جزیيات پرداخت پاداش تسريع کار به پیمانکار برای مواردی که پیمانکار ضمن حفظ کیفیت کارها و با رعایت الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE اقدام به تسريع کار نماید، به نحوی که پیش از سپری شدن مدت تکمیل کار، کارهای موضوع پیمان تکمیل شود، به شرح ذیل است:

﴿ ۴-۱-۶۵ زیربند ﴾

جزیيات نحوه جبران هزینه‌های پیمانکار ناشی از انجام اقدامات ابلاغی کارفرما در طول دوران تعليق (ازجمله مواردی همچون هزینه‌های نیروی انسانی و ماشین‌آلات پیمانکار که در کارگاه باقی می‌ماند) که توسط کارفرما به پیمانکار پرداخت می‌شود، به شرح ذیل است:

﴿ ۳-۲-۶۵ زیربند ﴾

جزیيات ضوابط، نحوه محاسبه و جبران هزینه‌های پیمانکار در دوران توقف که باید هزینه‌های نیروی انسانی و ماشین‌آلاتی که در گزارش‌های روزانه مطابق زیربند ۲-۶۵ شرایط عمومی مشخص شده‌اند را شامل شود، به شرح ذیل است:

﴿ ۶۶ ماده ﴾

درصورت تأخیر پیمانکار در تکمیل کار طبق برنامه، یا قسمت‌های اصلی آن، خسارت تأخیر به شرح ذیل از پیمانکار وصول می‌شود:

﴿ ۳-۷۵ بند ﴾

مرجع داوری بر اساس قوانین و مقررات به شرح زیر می‌باشد (درصورت تعیین مرجع داوری غیر از شورای عالی فنی):

پیوست‌ها

<https://moamelat.net>

سایت معاملات

- ۱- پیوست یک: جدول تفکیک مبلغ پیمان، برای بخش‌های مختلف کار.
- ۲- پیوست دو: فهرست مقادیر و بهای واحد کارها و نرخ عوامل، برای پیمان‌هایی که بخشی از مبلغ آن‌ها بر مبنای فهرست مقادیر و بهای واحد محاسبه می‌شود، شامل:
  - ۱-۱- فهرست مقادیر و بهای واحد کارها؛
  - ۱-۲- فهرست بهای عوامل (نیروی انسانی و ماشین‌آلات)؛
  - ۳- پیوست سه: نحوه محاسبه و پرداخت مبلغ تغییر کارها.
  - ۴- پیوست چهار: روش تعدیل.
  - ۵- پیوست پنج: پرداخت‌ها.
    - ۱-۱- نحوه پرداخت؛
    - ۱-۲- برنامه زمانی پرداخت‌ها؛
  - ۶- پیوست شش: بیمه.
    - ۱-۱- انواع بیمه‌نامه‌های در تعهد پیمانکار؛
    - ۱-۲- انواع بیمه‌نامه‌های در تعهد کارفرما؛
- ۷- پیوست هفت: آین‌نامه تضمین معاملات دولتی و موازین کارفرما در این خصوص، اعتبار اسنادی.
  - ۱-۱- آین‌نامه تضمین معاملات دولتی و موازین کارفرما در این خصوص؛
  - ۱-۲- کاربرگ اعتبار اسنادی و ترتیب گشایش اعتبار؛
- ۸- پیوست هشت: وظایف و اختیارات مشاور کارفرما.
- ۹- پیوست نه: راهاندازی و آزمایش عملکردی.
  - ۱-۱- تفکیک وظایف و مسئولیت‌های کارفرما و پیمانکار؛
  - ۱-۲- ضوابط دستیابی به شرایط قابل قبول عملکردی و میزان مصارف؛
  - ۱-۳- مواردی از عدم دستیابی کامل به ضوابط عملکردی و میزان مصارف، تعهدات پیمانکار و اختیارات کارفرما؛
- ۱۰- پیوست ده: شرح کارهای در تعهد پیمانکار.
  - ۱-۱- شرح کارها از جمله خدمات و تأمین مصالح و تجهیزات در تعهد پیمانکار؛
  - ۱-۲- بخش‌هایی از خدمات فنی، اجرایی، مصالح و تجهیزات که از داخل کشور باید تأمین شود؛
- ۱۱- پیوست یازده: فهرست عمومی لوازم یدکی و مواد مصرفی، برای دوران راهاندازی و ... ساله دوران بهره‌برداری.
- ۱۲- پیوست دوازده: انتقال فناوری و موارد مرتبط با پیوست فناوری، و آموزش کارکنان کارفرما، به وسیله پیمانکار.
- ۱۳- انتقال فناوری و موارد مرتبط با پیوست فناوری از جمله ارتقای توانمندی‌های فناورانه اعم از توسعه فناوری‌های سخت، توسعه قابلیت‌های مدیریتی و نیز توسعه سهم داخل؛
- ۱۴- آموزش کارکنان کارفرما؛
- ۱۵- پیوست سیزده: تعهدات کارفرما در تحويل محل اجرای کار، تأمین مصالح و تجهیزات و انجام کارها.
- ۱۶- شرح کارها و تأمین مصالح و تجهیزات در تعهد کارفرما، تا مرحله پیش‌راهاندازی؛
- ۱۷- شرح کارها و تعهدات کارفرما در مرحله راهاندازی (تأمین خوراک، امکاناتی مانند آب، برق، گاز و .... یوتیلیتی شیمیایی و ...)،
- ۱۸- برنامه زمانی تعهدات کارفرما، موضوع بندهای ۱-۱۳ و ۲-۱۳ از پیوست شماره ۱۳ پیمان؛
- ۱۹- حدود اختیارات و وظایف نماینده کارفرما؛

- ۱۴- پیوست چهارده: برنامه زمانی کلی اجرای کار و قسمت‌های اصلی کار.
- ۱۵- پیوست پانزده: فهرست فروشنده‌گان و پیمانکاران جزء و الزامات واگذاری کارهای پیمان به پیمانکاران جزء.
- ۱۵-۱- فهرست فروشنده‌گان و پیمانکاران جزء.
- ۱۵-۲- الزامات واگذاری کارهای پیمان به پیمانکاران جزء.
- ۱۶- پیوست شانزده: لیسانس و واگذاری حق لیسانس.
- ۱۷- پیوست هفده: اقلامی از کارها از جمله خدمات، تأمین مصالح و تجهیزات که از محل مبالغ مشروط به وسیله پیمانکار تأمین می‌شود.
- ۱۸- پیوست هجده: استاد و مدارک فنی.
- ۱۸-۱- استاد فنی پایه:
- ۱۸-۱-۱- کدها و استانداردها؛
- ۱۸-۱-۲- مبانی طراحی؛
- ۱۸-۱-۳- مشخصات فنی؛
- ۱۸-۱-۴- نقشه‌ها و سایر استاد فنی پیمان؛
- ۱۸-۱-۵- فهرست برنامه‌های کامپیوترا مورد نظر کارفرما؛
- ۱۸-۱-۶- استاد، مدارک، اطلاعات و داده‌هایی که نیاز به صحه‌گذاری از سوی پیمانکار نمی‌باشد؛
- ۱۸-۱-۷- بهداشت، ایمنی و محیط‌زیست؛
- ۱۸-۱-۸- مهندسی ارزش (دستورالعمل‌ها، الزامات و نحوه محاسبه پاداش پیمانکار).
- ۱۸-۲- استاد و مدارک فنی که در طول اجرای کار به وسیله پیمانکار تهیه و به تصویب یا اطلاع کارفرما می‌رسد:
- ۱۸-۲-۱- فهرست نقشه‌ها و سایر مدارک فنی، به تفکیک برای اخذ تصویب یا اطلاع کارفرما، شمار نسخه و زبان مدارک فنی؛
- ۱۸-۲-۲- نقشه‌ها و سایر مدارک فنی که به تدریج به وسیله پیمانکار تهیه می‌شود؛
- ۱۸-۳- رعایت محترمانگی استاد و مدارک پیمان
- ۱۹- پیوست نوزده: مراکز بارگیری و تخلیه، حمل مصالح و تجهیزات، نحوه ارزشیابی محموله و مشخصات بسته‌بندی.
- ۲۰- پیوست بیست: نحوه گردش کارها و نحوه تنظیم "سنده دستور تغییر کار"، صورت‌وضعیت موقت و صورت‌وضعیت قطعی.
- ۲۰-۱- گردش کار مکاتبات بین کارفرما، پیمانکار و مشاور کارفرما و سایر مراجع مرتبط با اجرای پیمان، در صورت لزوم؛
- ۲۰-۲- نحوه تنظیم و گردش کار سنده دستور تغییر کار از سوی کارفرما و اقدام‌های پس از آن؛
- ۲۰-۳- نحوه تنظیم و گردش کار تهیه، تحويل، تأیید و پرداخت صورت‌وضعیت‌های موقت و قطعی پیمانکار؛
- ۲۰-۴- گردش کار تسلیم، بررسی و تأیید نقشه‌ها و مدارک فنی پیمان؛
- ۲۱- پیوست بیست و یک: کمیته دائمی پیشگیری و رسیدگی به اختلاف و دستورالعمل حل اختلاف دستگاه مرکزی کارفرما و مرجع داوری.
- ۲۱-۱- کمیته دائمی پیشگیری و رسیدگی به اختلاف؛
- ۲۱-۲- دستورالعمل حل اختلاف‌های قراردادی دستگاه مرکزی کارفرما؛